

Nocasë ninshitërinpoa' Quisocristo naporinso' nitotacaso marë'

Ma'marësona ninshitërinso'

¹ Quisocristo isoro'paquë o'maton, nóya ninin. Na'a piyapi'sari ina naporinso' nani ninshitopi. ² Ca'tano'sanënpitaso' iráca quëran huarë' imatona', naporinso' ni'pi. Nani ya'ipi no'tëquën sha'huitërinacoi. ³ Canta' ya'ipi nanamën nitotërahuë. Hua'qui' natanato, nani noyá nitotërahuë. Napoaton, iya Tiohuero ninshichinquën, ténahuë. Quëmaso' pa'pi noya piyapinquën ni'ton, ninshitaranquën. Ya'nan nininso quëran huarë' ya'ipiya ninshitaranquën. ⁴ Na'a piyapi'sa' nani sha'huitopirinënuquënhuë', iporaso' carionta' ninshitaranquën no'tëquën nitotamaso marë'.

Coansha Paotista nasitacaso' ninorinso'

⁵ Iráca Irotisë Cotia parti hua'anëntaso', a'na corto hua'an ya'huërin, Sacariasë itopiso'. Ina huëntoa'huanëso', Apiasë huëntoa'hua, itopi. Sa'inso' Isapira itopi. Inanta' Aaron shiin, iráca corto hua'an ya'coninso'. ⁶ Cato chachin noya Yosë imapi. Ya'ipi pënëntërinso' no'tëquën natëpi. ⁷ Sa'inso nipirinuë' co hua'huana'pihuë'. Co a'naya tëranta' hua'huin ya'huëtërinhuë'. Nani paiya. So'ionta' nani mashoya.

⁸ A'na tahuëri Sacariasë huëntoa'huanëno Yosë chinotopiso pëiquë pa'pi sirihuitacaiso marë'. Naporo' tahuëri sirihuitacaiso' ya'huërin.

9 Cotioro'sa' inachintopiso' imatona', Sacariasë huayonpi yonarin pochin nininso' a'pëcaso marë'. Acohuana ya'conahuaton, pimóton nininso' a'përin Yosë yonquicaiso marë'. 10 A'pëso', na'a piyapi'sa' aipiran huanirahuatona', Yosë nontapi. 11 Naporo' acohuana Sinioro anquëninëni ya'notimarin. Misa'huaya inchinan quëran huanitimarin. 12 Anquëni quënanahuaton, pa'yanin. Pa'pi të'huarin. 13 Anquënisso nipirinhuë' noya nontërin.

—Ama pa'yanquësohuë'. Quëmaso' Sacariasënuë, nohuitëranquë. Hua'qui' hui'nahuanacaso' nohuantopiranhuë'. Ina marë' Yosë nontëranso' nataninquë. Sa'an hua'huanarin. Huaihuachin, nininën cari sha'huitaranquënsa' acotëquë'. Coansha itëquë'. 14 Nasitohuachin, noya cancantaran. Na'a piyapi'sari pa'yatapi. 15 Inaso' nóya quëmapi nipon. Yosëri catahuaarin ni'ton, noya noya nisarin. Naporahuaton, co pi'pian tëranta' main o'oponhuë'. Co'huara nasichátëraponhuë', Ispirito Santori ya'coancantarin. Inasáchin natëarin. 16 Mashotohuachin, pënëntapon. Pënëntohuachin, na'a israiro'sa' Yosë yonquiantapi. 17 Iráca Iniasë pënëntërinso pochin nóya pënëntarin. Ina pochin chiníquënanantarin inanta'. Sinioro yao'mahuachin, pënëntapon. Pënëntohuachin, quëmapi'sa' hui'ninpitare' noya ninontantapona'. Iporaso' a'naquënc co Yosë natëpirinahuë'. Ina natanahuatona', no'tëquënc yonquiapona'. Inari a'chintohuachin, Sinioro nohuantapona huachi, itërin anquënniri.

18 —Caso' mashoyaco. Sa'ahuënta' nani paiya.

¿Inaporo'pocoita'ma nica? ¿Onporahuatota' no'tëquën nitochi? ténin Sacariasë.

19 —Caso' Capirico. Yosë ya'huërin quëran o'marahuë. Ina a'paimarinco nonta'huanquënso marë'. Noya nanan sha'huitopiranquënhuë'. 20 Co natërancohuë' ni'quëhuarë', hua'qui' co nonsaranhuë'. Hui'nán nasitaquë huarë' co nonacamaso' nanitaranhuë'. Napoaponahuë', no'tëquën nontëranquën. Hui'nahanaran. Tahuërinën nanihuachin, sa'an huaiarin, itërin anquënniri.

21 Piyapi'saso nipirinhüë' Sacariasë ninatona': “¿Onpoatonta' hua'quiarin?” topi. 22 Ina quëran acohuana quëran pipipirinhüë', co huachi nanitërinhuë' nonacaso'. Imirin quëran anquitaponahuë', co nanitërinhuë' piyapi'sa' nontacaso'. “Acohuana ya'conin quëran, Yosë nohuanton, hua'narëso pochin quënamara,” topi.

23 Nani Yosë chinotopiso pëiquë sirihuito-huachina, Sacariasëso' ya'huërin'pa' paantarin. 24 Ina quëran co hua'quiya quëranhuë' sa'in cayorin huachi. A'natërápo yoqui pochin co intoaso' pa'ninhüë'. Pëinënquë ya'huárin. 25 “Ma noyacha Yosë catahuarinco ni'ton, hua'huanarahüë' paya. Ina nohuanton, co huachi tapan ya'huëtarincohuë',” ténin yonquiaton.

Anquënniri Maria nontërinso'

26 Nani saota yoquitohuachina, naquëranchin anquëni isoro'paquë o'mantarin, Capiri itopiso'. Nasaritoquë Yosëri a'paimarin, Cariria parti ya'huërinso'. 27 Inaquë a'nara nanon ya'huërin, Maria itopiso'. Cosiri nani nontërin macacaso

marë'. Tata masho Tapi shiin inaso'. ²⁸ Anquëni o'marahuaton, Maria itapon:

—I'huata Maria. Sinioro noya ni'ninquën. Ina chachin catahuarinquën, itërin.

²⁹ Ina natanahuaton, Maria pa'yanin: “¿Ma'marëta' napotërinco'so'?” tënin yonquinëncuë.

³⁰ —Ama Maria, pa'yanquësuhuë'. Yosë noya ni'ninquën. ³¹ Natanco sha'huichinquën. Quëmaso' hua'huanaran. Quëmapia'huaya huaihuatan, Quisoso itëquë'. ³²⁻³³ Mashotohuachin, chiníquën nanantarin. Inaso' Yosë hui'nin. Yosë nohuanton, copirno ya'conarin. Iráca Tata masho Tapi israiro'sa' noya hua'anëntopirinhue'. Ina quëran chiminin. Iporaso nipirinhue' hua'huani hua'anëntomiatarin. Co onporonta' pipirarinhue', itërin anquëniri.

³⁴ —¿Onporahuatota' hua'huanapo? Co caso' quëmapi së'huayátërarincohuë', itërin Mariari.

³⁵ —Ispirito Santo nohuanton, quëmaora hua'huanaran. Yosë topinan yonquiapirinhue', cayoaran. Napoaton hua'huan, Yosë hui'nin chachin nizarin. Co pi'pisha tëranta' oshahuanaponhue'. ³⁶ Ni'quë'. Quëmopinën Isapira itopiso' paiya niponahuë', Yosë nohuanton nani cayorin. Co hua'huana'pihuë' niponahuë', nani saota yoquitarin. Quëmapia'huaya huaipon. ³⁷ Yosë ya'ipi nanitaparin, itërin anquëniri.

³⁸ —Inta nipachin. Yosëichin caso' natëarahue'. Ina nohuanton, hua'huahuë ya'huë'in nipachin, tënin Maria.

Napotohuachina, anquëni pa'nin.

Isapira nicapon pa'ninso'

³⁹ Ina quëran manorahuaton, Mariaso' Cotia motopiro'sa parti pa'nin quëmopinën nicapon. Inaquë canconahuaton, ⁴⁰ Sacariasë pëinënquë ya'conconin. Isapira quënanconahuaton, —I'huata a'shacha, itërin. ⁴¹ Ina natanahuaton, hua'huin yo'namënquë to'mo to'mótarin. Isapiranta' nóya cancantërin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, ⁴² pa'yataton, chiníquën itapon:

—I'huata hua'huata'hua. ¡Ma noya Yosë catahuarinquën! A'napita sanapi'sa quëran noya noya ni'ninquën. Hua'huaonta' noya noya ni'sarin. ⁴³ Inaso' ya'ipiya hua'anëntarinpoa'. Co caso' chiníquën nanantopirahuë', ¡ma noyacha ina a'shinguën nipirahuë', nicaponco huë'nan paya! ⁴⁴ Quëma nontohuatancora, a'naroáchin hua'huahuënta' yo'namëhuëquë to'mo to'mótarin. Noya cancantaton, naporin. ⁴⁵ “Yosë no'tëquën nontërinco,” tënanso marë' inaso' noya ni'ninquën. Sha'huitërinquënso chachin acotarinquën, itërin Isapirari.

⁴⁶ Ina quëran Maria tapon:

“Ma noyacha Tata Yosëso paya, ténahuë canta'.

⁴⁷ Anoyacancantërinco ni'ton, nóya cancantërahuë.

⁴⁸ Topinan piyapico nipirahuë', yonquirinco.

Ipora quëran huarë' na'a piyapi'sa' nohuitarinnaco. ‘Ma noyacha Yosëri catahuarin paya,’ tosapi.

⁴⁹ Yosëso' ya'ipi nanitaparin. Inaso' nóya catahuarinco.

Noya noya ninin.

⁵⁰ Iráca chinotopisopitanta' nosororin.

Ipora huanta' ina chinotohuatëhua', nosoroarinpoa'.

51 Chiníquën nanantaton, nani ma'sha ninin.
Nocantopisopita atapanin.

52 Copirnorosanta' co noyahuë' nipachinara,
ocoirin.

Topinan piyapi'sa' ya'huërë' noya acorin.

53 Pahuantërinso'pita catahuarin nóya ya'huëcaiso
marë'.

Ma'huano'saso nipirihuë', topinan a'parin.

54 Israiro'sa' na'con catahuarin.

Piyapinënpita ni'ton, nosororin.

55 Iráca Apraan nontaton, 'Nosororanquën.
Quëma shiparinpitanta' nosoroato,
catahuaarahüë,' itërin Yosëri.

Ina yonquiaton, ipora catahuarinpoa huachi,"
tënin Maria.

56 Cara yoqui pochin inaquë yacapatërin. Ina
quëran ya'huërin'pa' paantarin.

Coansha Paotista nasitërinso'

57 Isapira nani tahuërinën nanihuachina,
huairin. Quëmapia'huaya huairin.

58 Quëmopinënpita, ya'cariya ya'huëpisopita,
inapita natantopi. "¡Ma noya Yosëri catahuarin
ni'ton, noya huairin! ta'tona'," nóya cancantopi.

59 Hua'huasha posa tahuëritohuachina, marca
yaacotopi.

"Niapoquë'. Sacariasë itëquë'," itopi a'naquëni.

60 A'shinsos nipirihuë', co nohuantërinhuë'.

—Coansha itarai, tënin.

61 —Ama nisha nininën acotëquësoshuë'.
Quëmopinënáchin apoquë'. Ina noya, itopi.

62 Ina quëran pa'pin ipora huanta' në'huë ni'ton,
imirin quëran tasatopi nininën nitotacaiso marë'.

63 Pa'pinso' quirica ma'patahuaton, ninshitërin.

“Coansha itarahuë,” tēnin ninshitaton. Ina nicatora: “¡Ma'pitacha yonquirin paya!” topi. ⁶⁴ Naporo' nē'huërinso' inquirahuaton, a'naroáchin noantarin huachi. “¡Ma noyacha Tata Yosëso' ni'ton, catahuarinco paya!” tēnin. ⁶⁵ Ina ni'sahuatona', piyapi'sa' pa'yanpi. Ya'ipi Cotia parti nanan nahuinin. ⁶⁶ Ina natanatona', yonquiapi. “¿Ma'ta' onpoapon iso hua'huasha ni'ton, ipora quëranchin Yosëri na'con na'con catahuararin?” topi.

Sacariasë ninorinso'

⁶⁷ Ina quëran Ispirito Santori noyá ya'coancantohuachina, Sacariasënta' tapon:

⁶⁸ “¡Ma noyacha Tata Yosëso' hua'anëntërinpoa paya!

Piyapinënpitanpoa' yonquiatonpoa',
nicha'ësarínpoa'.

⁶⁹ Ina nohuanton, Tata masho Tapi shiin chachin nicha'ësarínpoa'.

Inaso' chini chiníquën nanantapon.

⁷⁰ Iráca quëran huarë' pënëntona'piro'sa' ninopi.

Yosë nohuanton, sha'huitërinënpoa':

⁷¹ 'A'na tahuëri nicha'ësarinquëma'. Co huachi inimicoro'sa' minsëarinënuëmahuë'.

No'huipirinënuëmahuë', nicha'ësarinquëma',
tēnin Yosë, topi.

⁷² Iráca shimashonënpoapita nosoroaton, naporin. Ipora huanta' nosororínpoa'.

Sha'huitërinso' co Yosëri naniantërinhuë'.

⁷³ Tata masho Apraan sha'huitërinso' yonquirárin.

⁷⁴ Napoaton nicha'ësarínpoa'. Co huachi inimi-conënpoapita' minsëarinënpoahuë'.

Ina quëran co të'huatatëhuahuë', Yosë chinotarihua'.

⁷⁵ Ina pochin cancantatëhua', inasáchin chinotarihua'.

Chiminaquë huarë' nóya nisarihua'.

⁷⁶ Quëmanta', conpa, Yosë a'paaringuën piyapinënpita pënënacaso marë'.

Siniro isoro'paquë yao'marin ni'ton, pënëntaran piyapi'sari natëcaiso marë'.

⁷⁷ Yosë piyapinënpita itapon:

'Oshanëma' inquitatënguëma',

Siniro anoyacancantarinquëma', itaran.

⁷⁸ Yosë nosoroatonpoa', inápa quëran a'pintimarinpoa'.

Pi'i a'pintërinpoaso pochin no'tëquën anitotërinpoa'.

⁷⁹ Tashinan pochin cancantopirëhuahuë',

a'pintatë pochin nitarinpoa' noya nanpicaso marë'.

Anoyacancantohuachinpoa', sano cancantarihua', tënin Sacariásë.

⁸⁰ Ina quëran hui'ninso' so'sorahuaton, hui'napitarin huachi. Yosë yonquiarin ni'ton, chiníquën cancantarin. Inotëro parti ya'huëárin.

Ina quëran oshaquëran Yosëri sha'huitërin israiro'sa' pënënacaso marë'.

2

Quisoso nasitërinso'

(Mateo 1.18-25)

¹ Naporo' tahuëri'sa' Noma copirno nanan a'parin, Aocosto itopiso'. Ya'ipi parti a'parin. "Ya'ipinquëma' paco'. Quiricaquë nininëma' niacotoco'," tënin.

² Naporo huarë' ya'ipi

piyapi'sa' pichirapi. Sirinioso' Siria parti hua'anëntohuachina, naporin. ³ Natanahuatona', ya'ipi piyapi'sa' pa'pi nininäna' niacotacaiso marë'. Hua'huatopiso' ninanonënaquë pa'pi. Nisha nisha pa'pi.

⁴ Cosiso' Cariria parti ya'huërin. Nasaritoquë ya'huëpirinhuë', ina quëran pipirahuaton, Cotia parti pa'nin. Inaquë canconahuaton, Pirin'pa' pa'nin. Iráca Tata masho Tapi inaquë hua'huatërin. Ina shiin ni'ton, inaquë pa'nin nininën niacotacaso marë'. ⁵ Mariarë chachin pa'nin. Nani ina macacaso marë' nontaponahuë', Yosë nohuanton, inaora cayorin. ⁶ Nani naniarin huaicaso' ni'ton, inatohua' ni'so', huairin. ⁷ Paninan huairin, quëmapia'huaya. Në'mëtërinquë so'quëëtahuaton, nona'huayaquë acorin, ohuaca coshatërinquë. Huë'ëcaiso' pëi' nani ya'sotopi ni'ton, co inaquë huë'ëpatërinhuë'. Napoaton nona'huayaquë hua'huin acorin.

Ohuica pë'tahuana'piro'sa' quënanpiso'

⁸ Naporo' tashi' ohuica pë'tahuana'piro'sa' pastoquë ya'huërapi. Pirin ya'cariya ya'huërapi. Tashirë chachin ohuicanënapita a'pairapi. ⁹ Inaquë ni'soi', a'nanaya Siniro anquëninëni ya'notimarin. Huënaráchin huënaráchin a'pintimarin. Yosë pochin a'pinin. Anquëni quënanahuatona', quëmapi'sa' pa'yanpi. ¹⁰ Anquëniriso' itapon: “¡Ama pa'yancosohuë'! Noya nanan sha'huichinquëma' ya'ipi piyapi'sa' noya cancantacaiso marë'. ¹¹ Ipora tashi' a'nara quëmapia'huaya Pirinquë nasitërin. Inaso' Cristo, Yosëri a'paimarinso'. Siniro ni'ton, chinotacaso'

ya'huërin. Nani o'marin piyapi'sa' cancanëna' anoyatacaso marë'. ¹² Inaquë pa'patama', hua'huishin quënanconarama'. Nè'mëtërinquë so'quëetahuatona', ohuaca coshatërinquë acopi. Ina quëran nohuitarama',” itërin.

¹³ Ina quëran a'naroáchin na'a anquëniro'sari ya'notantapi. Yosë chinotatona', itapona':

¹⁴ “¡Ma noyacha Yosëso paya! Inápaquë ya'huaponahuë', piyapinquëma' yonquirinquëma'.

Cancantatoma ina yanatëramasopitaso' sano cancantarama',” itopi anquëniro'sari.

¹⁵ Nani inápaquë panantahuachinara, pë'tahuatona'piro'sa' ninontopi.

—Pirin'pa' pa'ahua' nipachin. Sinioro anitotërinpoaso' nia'ahua', nitopi.

¹⁶ Manorahuatona', pa'pi. Canconahuatona', hua'huasha, Maria, Cosi, inapita quënanconpi. Hua'huasha ohuaca coshatërinquë quëhuëánin.

¹⁷ Nani ni'sahuatona', na'a piyapi'sa' sha'huitëra'piapi. “Quëmapia'huaya nani nasitërin. Inaso' Cristo, Yosëri a'paimarinso'. Anquëni sha'huitiimarincoi,” itëra'piapi.

¹⁸ Natanahuatona', “Ma'pítacha itërinpoa' paya,” topi ya'ipi piyapi. ¹⁹ Mariaso nipirinhüë' naporinso' na'con yonquirárin.

²⁰ Ina quëran pë'tahuatona'piro'sa' paantapi. “Ma'pítacha natanëhua paya. Ma'pítacha ni'nëhua paya. Anquëniro'sa' itërinpoaso chachin quënanëhua'. ¡Ma noyacha Tata Yosëso paya!” topi.

Yosë chinotopiso pëiquë quëpapiso'

²¹ Hua'huasha posa tahuëritohuachina, marca acotopi. Naporo' nininën acotopi huachi. Quisoso itopi. Co'huara Maria hua'huayantërasohuë', anquëniri sha'huitërin ina nininën acocaso' ni'ton, napotopi.

²² Moisësë iráca pënëntërin: “Sanapi huaihuachin, a'na yoqui pochin nina'in. Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë ya'coanta'in,” tënin. Cotioro'sa' napopiso chachin a'na yoqui pochin nanihuachina, Maria, Cosi inapitaso Quirosarin'pa' paantapi pënëntërinso' natëcaso marë'. Naporo' hua'huin Yosë chinotopiso pëiquë quëpapi inaquë Yosë nontacaiso marë'. “Iso hua'huasha, Siniro, noya a'paiquë' quëma piyapinën niin,” itopi. ²³ “Paninanso' quëmapi nipachin, Yosë piyapinën ninin,” tënin Moisësë iráca pënëntaton. Napoaton ina pochin nontërin. ²⁴ Naporo' cato' nëpëhuë nipon, cato' pë'tahua nëpëa'huahuë nipon atëpatopi Yosë chinotacaiso marë'. Inanta' Moisësë pënëntërin ni'ton, inapopi.

²⁵ Quirosarinquë chachin a'na quëmapi ya'huërin, Simion itopiso'. Nóya quëmapi inaso'. Nani tahuëri Yosë chinotërin. “A'na tahuëri Yosë nicha'ësaripoa',” ta'ton, Cristo a'paimacaso' ninarárin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin. ²⁶ Ina nohuanton, Simion nani ninorin. “Siniorori a'paimarinso' nohuitapo. Co'huara chimiyantërapohuë', Cristo o'mamarin, ni'sarahuë,” tënin yonquiaton. ²⁷ Naporo' tahuëri Ispirito Santo nohuanton, Yosë chinotopiso pëiquë pa'nin anta'. Cosinta' sa'inë chachin inaquë nisapi. Pënëntopiso' natëtona', inaquë Quisosoahuaya quëpapi ni'ton, Simioni

quënanconin. ²⁸ Hua'huasha quënanahuaton, Simion nóya cancantërin. Iporahuaton, Yosë nontërin.

²⁹ “¡Ma noyanquëncha quëmaso', Sinioro, ni'ton, a'paimaranso' nani anohuitëranco paya!

Napoaton noya ipora caso' chimiin, tēnahuë. Sha'huitërancoso chachin nanirin huachi.

³⁰ Iso hua'huasha nani ni'nahuë. Nicha'ëincoiso marë' a'paimaran.

³¹ Ya'ipi piyapi'sa' yonquiaton, a'paimaran.

³² Nisha nisha nananquë nonpisopita a'pintarin no'tëquën yonquicaiso marë'.

Israiro'santa' catahuaarin. Piyapinēnpita ni'ton, noya noya acorarin,” itërin.

³³ Ina natanahuaton, “¡Ma'pítacha naporin paya!” tēnin Cosi. Marianta' inachachin yonquirin.

³⁴ —Yosë noya a'painquëma', itërin Simioni. Ina quëran a'shin itantapon:

—Hua'huan mashotohuachin, ya'ipi israiro'sa' pēnënarin. Natanahuatona', a'naquën natëtona', noya cancantapi. A'naquënso nipirinhüë' co nohuantapihuë' ni'ton, anotërëso pochin nisapi. Yosë nohuitacaiso marë' no'tëquën pēnëntapirinhüë', chiniquën no'huiapi. ³⁵ Inahuara cancanëna quëran nisha nisha yonquiapirinhüë', inari a'ninquëchin anitotarin. Hua'huan no'huihuachina', quëmaso' chiniquën sëtaran. Sahuëniquë ohuaninēnpocho pochin sëto ya'coancantarinquën huachi, itërin.

³⁶ A'na sanapinta' inaquë ya'huërin, Ana itopiso'. Inaso' Panino hui'nin, Asirë huëntonquë ya'huërinso'. Yosë nohuanton, nitoninorin.

Nani paiya. Nanon nipon, a'na quëmapiri manin. Canchisë pi'ipiachin niquëpasoi', ³⁷ so'ini ayananpirin ni'ton, nani hua'qui' quëyoronin. Nani posa shonca catapini pi'ipitërin. Yosë chinotopiso pëiquë ya'huëmiatërin. Tahuërirë chachin, tashirë chachin Yosë chinotërin. Apira apira Yosë yonquirin. Co cosharo' yonquiatonhuë', Yosë nontárin. ³⁸ Naporo' inanta' huëcaton, Quisosoahuaya ni'nin. Noya cancantaton, Yosë nontërin.

—Iso hua'huasha nasitërinso marë': “Yosparinquën Siniro,” itëranquën, tënin. Ina quëran Yosë imapisopita sha'huitërin.

—Yosë nohuanton, a'paimarinso' nani nasitërin. Inaso' nicha'ësarinpoa', itërin. Na'a Quirosarinquë ya'huëpisopita ina ninarapi ni'ton, napotërin.

Nasaritoquë pantapiso'

³⁹ Ya'ipi iráca pënëntërinso' nani natëhuachinara, Cosiso sa'inë chachin Cariria parti paantarin. Nasaritoquë ya'huantarin. ⁴⁰ Quisoso so'sorahuaton, chinirarin. Nóya yonquirin. Yosëri na'con catahuarin.

Hui'napitahuaton, Yosë chinotopiso pëiquë pa'ninso'

⁴¹ Nani Pascoa tahuëri a'shin, pa'pin, inapita Quirosarinquë pantapi. ⁴² Quisoso shonca cato' pi'ipitohuachina, naquëranchin pantapi cotio niyontopiso tahuëri na'huëcaiso marë'. ⁴³ Nani na'huëhuachinara, ya'huëpi'pa' pa'mantapirinahuë', Quisososo' co pa'marinhuë'. Hui'napi niponahuë', inaquë inaora quëparitërin. A'shinso' co nitotërinhuë'. Cosinta' co

nitotërinhuë'. ⁴⁴ Na'a piyapi'sa' pa'sapi ni'ton, "Nisha huë'sarin," ta'tona', a'na tahuërira' iratopirinahuë'. I'huanahuanquë Quisoso yonisápirinahuë', co quënanpihuë'. Quëmopinënpita, nohuitopisopita, inapita natanpirinahuë', ⁴⁵ co quënanpachinarahuë', yonicaiso marë' inatohua chachin paantapi.

⁴⁶ Cara tahuëri quëran Yosë chinotopiso pëiquë quënanpi huachi. Maistro'sa' a'chinpiquë huënsërahuaton, a'chinpiso' natanarin. Natanahuaton, natantaantarin anta'. ⁴⁷ Na'a piyapi'sa' natanpi. "Ma noyacha yonquirin paya. Nóya a'panitërin," topi. ⁴⁸ Inaquë quënanahuatona', a'shinso' pa'yanin.

—¿Onpoatonta' hua'hua napotërancoi? Ni'quë'. Pa'yanatoi, cara tahuëri yonisápirainquënhuë', ipora huarë' quënanainquën huachi, itërin.

⁴⁹ —¿Onpoatonta' yonisápiramacohuë'? Tatahuë pëinënuquë ya'huëca'huaso' ¿co nitotëramahuë' ti? itërin.

⁵⁰ Natanaponahuë', ma'sona tapon naporinso' co nitotopihuë'.

⁵¹ Ina quëran pipihuachina, a'shin, pa'pin inapitarë' Nasaritoquë paantarin. Inaquë paaton, a'shin, pa'pin, inapita noya natërin huachi. Naporinso' a'shini cancanën quëran yonquirárin. ⁵² Naporahuaton, Quisoso hui'napitarin huachi. Noya noya yonquirin. Yosëri noya ni'nin. Piyapi'sarinta' noya ni'pi.

3

Coansha Paotista pënëntërinso'
(Mateo 3.1-12; Marcos 1.1-8; Juan 1.19-28)

1 Naporo tahuëri'sa' Tipirio itopiso', Noma copirno ya'conin. Nani shonca a'natërápo pi'ipi hua'anëntarin. Ponsio Piratonta' Cotia parti hua'anëntarin. Irotisëso', Cariria parti hua'anëntarin. Iin Pinipi itopisonta', Itoria parti, Traconiti parti, inapita parti hua'anëntarin. Nisaniasëso' nipirinhüë', Apirinia parti hua'anëntarin. 2 Anasë, Caihuasë, inapita corto hua'an chini chiníquën nanantërinso' ya'conpi. Naporo' Coansha pënëntarin. Sacariasë hui'nin inaso'. Inotëro' parti ya'huaso', Yosëri sha'huitërin paaton pënëntacaso marë'. 3 Napoaton ya'ipi Cortanii' parti pa'taton, pënëntárin.

—Co noyahuë' yonquiramásopita nani-antatoma', Yosë tahuërétantaco' oshanëma' inquichinquëma'. Ina quëran aporintaranquëma', itëra'piarin. 4 Iráca Isaiasë ninorin. Ninshitaton, naporin:

“Inotëro parti a'na quëmapi pënëntápon.

‘Sinioro o'macaso' tahuëri yonquico'. Ni'co'.
Hua'an chiníquën nanantona'pi ni'ton, a'na parti yapa'pachina, comisionën a'parin ira tapatacaso marë'.

Ira otëërin noya pa'tacaso marë'.

5 Iconantëro'sa' amëntarotarín. Panëno'sa' taparoarin. Co'shoninsopita otëëarin.

Tomashin acoarin. Ira noya tapahuachina, hua'an pa'nin huachi.

Inapochachin iporaso' co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', cancanëma' anoyatoco' Sinioro o'main.

6 Ya'ipi piyapinpoa' nicha'ëinpoaso marë' o'mararin,' tapon ina quëmapi pënëntohuachin," ténin Isaiasë iráca ninoton. Naporinso chachin Coansha pënëntarin.

7 A'naquën aporihuanacaiso marë' huë'pirinahuë', Coanshariso', co yaaporintërinhuë': —Canpitaso' ya'huan pochin cancantatoma', yanonpinama'. “Yosë isoro'pa' ana'intoahuachin, cha'ëpoi quiyanta',” ¿topiramahuë ti? Topinan aporihuanpatama', co cha'ësaramahuë'. 8 Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', noya nico'. Ama ninonpintocosoahuë'. “Quiyaso' Apraan shinpitacoi ni'toi, Yosë piyapinënpitacoi,” ama tocosohuë'. Yosë nohuantërin naporini, iso na'piro'santa' Apraan shinpita atarantacaso' nanichitonhuë'. 9 Nani Yosë yonquirin oshahuano'sa' ana'intacaso'. Ni'co'. Nararo'sa' co noya nitohuachinahuë', nicosotërë'. Nicosotahuatë', pënquë të'yatërë' huiquitacaso marë'. Inapochachin canpitanta' co noyahuë' nipatama', chiníquën ana'intarinquëma', ténin.

10 —¿Ma'ta' onpo'ii nipachin? itopi.

11 —Piyapi'sa ma'shari pahuantohuachina, ama apiratocosoahuë'. Cato' a'mocamaso ya'huëtohuachinquëma', a'nara' quëtoco' a'mo'in. Tanahuachina', a'caco' ca'in, itërin Coanshari. 12 A'napitanta' aporihuanacaiso marë' huë'pi. Inapitaso' coriqui copirno marë' ma'patona'piro'sa'.

—¿Ma'ta' maistro quiyaso' onpo'ii? itiipi.

13 —No'tëquën coriqui ma'patoco'. Ama nonpinatoma', na'con na'con ma'patocosoahuë', itërin.

14 Sontaro'santa' huë'pi.

—¿Ma'ta' quiyanta' onpo'ii? itiipi.

—Ama piyapi ahuëatoma', coriqui matocoso-huë'. Ama canacaso marë' nonpinapicosohuë'. Nani pahuërëhuachinquëma', ama na'con na'con nohuantocosohuë', itërin.

¹⁵ Piyapi'saso' yonquirapirinahuë'. “¡Ma noy-acha Coanshaso' pënëntërin paya! Inaso' Cristo ni-mara. Nicha'ëinpoaso marë' ¿Yosëri a'paimamara ti?” topi. ¹⁶ Ina natanahuaton, Coanshari itërin:

—Aporintëranquëma mini nipirinhüë', co caso' Cristocohüë'. Ca piquëran inaso' huë'sarin. Inaso chini chiníquën nanantërin. Caso' co pi'pisha tëranta' ina pochin chiníquën nanantërahuë'. Co maquëyancohüë' ni'ton, co sapatën i'quirita'huaso tëranta' nanitarahuë'. Inaso' huë'pachin, a'naquëma' Ispirito Santo aya'coancantarinquëma'. A'naquëmaso

nipirinhüë', pënquë chiníquën ana'intarinquëma'. ¹⁷ Cayarinso' manëso pochin nisarin. Arosë mapatëra, to'norarë'. Ina quëran pintiarahuatë', pëiquë acorë'. Sha'huëtënso nipirinhüë' pënquë ahuiquitëre'. Inapochachin ana'intohuachinquëma', co onporonta' pën tacopiarinhüë', tënin Coansha. ¹⁸ Nani tahuëri ina pochin piyapi'sa' pënënarin. Yosë nanamën a'chintárin.

¹⁹ Irotisënta' hua'an nipirinhüë' pënënin. “Quëmaso' pa'pi co noyahuë' ninan. Naporahuaton, iyaparin sa'in osërëtatón, manan. Pinipi sa'in chachin manan. Irotiasa itopiso'. Ina marë' oshahuanan,” itërin. ²⁰ Napotohuachina, Irotisëso' aquë aquëtë' co noyahuë' yonquiatón, Coansha tashinan pëiquë apo'motërin.

Quisoso aporihuaninso'
(Mateo 3.13-17; Marcos 1.9-11)

²¹ Co'huara apo'mochatërasohuë', Coanshari piyapi'sa' aporintahuachina, Quisosonta' huë'nin aporihuanacaso marë'. Nani aporihuanahuaton, Yosë nontërin. Nontaso', pi'iro'të' ni'soatërin. ²² Ispirito Santo nöpë pochin nohuaraimarahuaton, Quisoso ya'coancantomiatërin. Naporo' inápa quëran Yosëri itërin:

—Quëmaso' hui'nahuënquën chachin ninan. Na'con nosoroatënquën, nóya ni'nanquën, itërin.

Quisoso shimashonënpita ya'huërinso'
(Mateo 1.1-17)

²³ Ya'nan pënëntapon, Quisoso cara shonca pi'ipitërin. Cosi hui'nin, topirinahuë'. Cosi pa'pinso' Iri itopi. ²⁴ Iri pa'pinta' Matato itopi. Ina pa'pinso' Nihui itopi. Nihui pa'pinta' Miriqui itopi. Ina pa'pinso' Cana itopi. Cana pa'pinta' Cosi itopi. ²⁵ Cosi pa'pinso' Matatiasë itopi. Ina pa'pinta' Amosë itopi. Amosë pa'pinso' Naomo itopi. Ina pa'pinta' Isiri itopi. Isiri pa'pinso' Nacai itopi. ²⁶ Ina pa'pinta' Maato itopi. Maato pa'pinso' Matatiasë itopi. Ina pa'pinta' Simi itopi. Simi pa'pinso' Cosico itopi. Ina pa'pinta' Cota itopi. ²⁷ Cota pa'pinso' Coanan itopi. Ina pa'pinta' Nisa itopi. Nisa pa'pinso' Soropapiro itopi. Ina pa'pinta' Saratiro itopi. Ina pa'pinso' Niri itopi. ²⁸ Niri pa'pinta' Miriqui itopi. Miriqui pa'pinso' Ati itopi. Ina pa'pinta' Cosamo itopi. Cosamo pa'pinso' Irmatamo itopi. Ina pa'pinta' Iri itopi. ²⁹ Iri pa'pinso' Cosoi itopi. Ina pa'pinta' Irisiro

itopi. Ina pa'pinso' Corimo itopi. Ina pa'pinta' Matato itopi. Ina pa'pinso' Nihui itopi. ³⁰ Nihui pa'pinta' Simion itopi. Ina pa'pinso' Cota itopi. Ina pa'pinta' Cosi itopi. Cosi pa'pinso' Conamo itopi. Ina pa'pinta' Iriaquimo itopi. ³¹ Ina pa'pinso' Miria itopi. Ina pa'pinta' Mina itopi. Ina pa'pinso' Matata itopi. Ina pa'pinta' Natano itopi. Ina pa'pinso' Tapi itopi. ³² Tapi pa'pinta' Quisi itopi. Ina pa'pinso' Opito itopi. Ina pa'pinta' Pooso itopi. Ina pa'pinso' Sara itopi. Sara pa'pinta' Nasono itopi. ³³ Nasono pa'pinso' Aminatapo itopi. Ina pa'pinta' Atamino itopi. Ina pa'pinso' Arni itopi. Arni pa'pinta' Isromo itopi. Isromo pa'pinso' Parisë itopi. Ina pa'pinta' Cota itopi. ³⁴ Ina pa'pinso' Cacopo itopi. Cacopo pa'pinta' Isaco itopi. Isaco pa'pinso' Apraan itopi. Apraan pa'pinta' Tari itopi. Ina pa'pinso' Nacoro itopi. ³⁵ Nacoro pa'pinso' Siroco itopi. Ina pa'pinta' Nacao itopi. Nacao pa'pinso' Parico itopi. Ina pa'pinta' İpiri itopi. İpiri pa'pinso' Sara itopi. ³⁶ Ina pa'pinta' Cainano itopi. Cainano pa'pinso' Arapasato itopi. Ina pa'pinta' Simo itopi. Simo pa'pinso' Noi itopi. Noi pa'pinta' Namico itopi. ³⁷ Namico pa'pinso' Matosarino itopi. Ina pa'pinta' Inoco itopi. Inoco pa'pinso' Carito itopi. Ina pa'pinta' Marariro itopi. Ina pa'pinso' Cainano itopi. ³⁸ Ina pa'pinta' Inosë itopi. Inosë pa'pinso' Sito itopi. Ina pa'pinta' Atan itopi. Atanso' Yosëri ninin.

4

Sopairi tēnirinsō'
(Mateo 4.1-11; Marcos 1.12-13)

1 Quisoso Cortani quëran pipirahuaton, huëantarin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin. Inasáchin natërin. Naporo' ina nohuanton, inotëro parti pa'nin. 2 Inaquë catapini shonca tahuëri ya'huërarin. Naporo' sopairi huëcapairahuaton, sha'huitopirinhüë' ama Yosë natëcaso marëhuë'. Catapini shonca tahuëri ya'huaponahuë', co manta' ca'ninhüë'. Ina piquëran tanarin. 3 Tanahuachina, sopairi itërin:

—Tëhuënychachin Yosë hui'ninquën nipatan, iso na'pi cosharo' atarantëquë', itopirinhüë'.

4—Inca co nohuantërahuë'. Yosë quiricanënquë pënëninpoa': “Co cosharoriáchin piyapi ananpirinhüë'. Ya'ipi Yosë nanamën natëhuachin tëhuënychinso' nanpiarin,” tënin, itërin.

5 Ina quëran a'na motopi'pa' sopairi quëparin. Ya'ipi ninanoro'sa', ma'shanënpita, inapita a'notërin. A'naroáchin noyápiachin nininsopita, ya'ipi quënanin.

6 —Ya'ipi isopita hua'anëntato, carinquën quëchinquën inapita hua'anëntamaso marë'. Chiniquën nanan quëchinquën. Insosona nohuantërahuëso' nanitërahuë quëta'huaso'. 7 Isonahuaton, chinotohuatanco, catahuaaranquën ya'ipiya hua'anëntamaso', itërin.

8—Inca co nohuantërahuë'. Yosë quiricanënquë sha'huitërinpoa'. “Sinioroíchin chinotëquë'. Inasáchin natëcaso' ya'huërin. Inaso' hua'anëntërinpoa',” tënin, itërin Quisosori.

9 Ina quëran Quirosarin'pa' quëpaantarin. Yosë chinotopiso pëi a'canpiquë huarë' quëparahuaton:

—Tēhuēnchachin Yosē hui'ninquēn nipatan, no'paquē niiquē'. ¹⁰ Quiricanēnquē nani sha'huitērinquēn:

“Yosē, anquēninēnpita a'patimarinquēn, co ma'sha onpoaranhuē'.

¹¹ Imirina quēran masarinēnquēn ama na'piquē tēranta' ya'quiamaso marēhuē',” tēnin ni'ton, no'paquē niiquē' a'painēnquēn, itērin sopairi.

¹²—Inca co nohuantērahuē'. Yosē quiricanēnquē pēnēninpoa'. “Ama Yosē tēniquēsuhuē'. Ama camaiquēsuhuē'. Ina nohuantērinsoáchin yonquicaso' ya'huērin,” tēnin, itērin Quisosori.

¹³ Nani hua'qui' sopairi sha'huitopirinhuē', co yanatērinhuē'. Napoaton patērin. “A'na tahuēri minsēapo nimara,” ta'ton, pa'nin huachi.

Quisoso pēnētacaso caniaritērinso'

(Mateo 4.12-17; Marcos 1.14-15)

¹⁴ Ina quēran Cariria parti Quisoso paantarin. Ispirito Santori noyá ya'coancantērin ni'ton, catahuarin nóya nicacaso'. Ya'ipi naporinso' nahuinin. ¹⁵ Nisha nisha niyontonpiso pēiquē a'china'piarin. A'chinpachina: “Ma noyacha yonquirin paya,” topi.

Nasaritoquē paantarinso'

(Mateo 13.53-58; Marcos 6.1-6)

¹⁶ Ina quēran Nasaritoquē paantarin. Inaquē so'sorin. Chinoto tahuēri nanihuachina, niyontonpiso pēiquē pa'nin. Nani simana inaquē pa'nin ni'ton, naporro' paantarin. Inaquē ya'conahuaton, Yosē quiricanēn nontacaso marē' huanirin. ¹⁷ Isaiasē pēnētērinso' quirica

quëtohuachina, manin. Oporinahuaton, nontërin natanacaiso marë'.

¹⁸ “Sinioro ispiritonën ya'coancantërinco ni'ton, noya catahuarinco.

Na'a piyapi'sa' co Yosë nohuitatonahuë', nosorotopi.

Napoaton Yosë acorinco noya nanan a'chinta'huaso marë'.

Sopairi minsëpirinhuë', ocoiarahuë noya yonquicaiso marë'.

Somaraya nininsopita anoyatarahuë.

Parisitapisopita nicha'ësarahuë.

¹⁹ Ipora tahuëri'sa' Yosë nosoroatënguëma', nicha'ësarinquëma huachi, tënhuë. Ina sha'huica'huaso marë' acorinco,” tënin Isaiasë, itërin quirica nontaton.

²⁰ Quirica so'nanahuaton, niyontonpiso' pëiquë catahuatona'pi quëtaantarin. Ina quëran huënsëhuachina, ya'ipi inaquë ya'huëpisopitari ni'sápi. ²¹ —Tëhuëenchachin iyaro'sa' iráca Isaiasë ninorincoso chachin, Yosë a'paimarinco nicha'ëca'huanquëmaso marë', itërin Quisosori.

²² Ya'ipiya natantapi. “Ma'pítacha nitotaton, naporin paya. Nóya a'chintërinpoa',” ta'tona':

—¿Co'na iso' Cosi hui'ninhuë'? topi.

²³ Ina quëran Quisosori itaantarin:

—Iráca quëran huarë' napopi: “Nitoanoyatohu-atan, quëma'ton nianoyatëquë' ni'ii,” topi. Ina pochin canpitanta' yonquirama' tënhuë. “Cap-inaomoquë na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatëran ni'quëhuarë', isëquënta' anoyatëquë' ni'ii,” itaramaco, tënin. ²⁴ Ina quëran itaantarin:

—Co yanatëtomacohuë', napotëramaco. Ni'co'. Pënëntona'pi pënëntohuachina, nisha nisha parti noya natanpi. Ninanonënquë ya'huëpisopitariso nipirinhüë', co noya natanpihuë'. ²⁵ Tëhuëenchachin iráca Iniasë pënëntona'pi nanpipon, cara pi'ipi miria co pi'pian tëranta' o'naninhüë'. Ya'ipi parti tanarotopi. Naporo' na'a quëyoronos'a' Israiroquë ya'huëpirinahuë', ²⁶ co Yosëri catahuarinhüë'. A'na quëyoronso nipirinhüë' Saripitaquë ya'huërin, Siton parti ya'huërinso'. Nisha sanapi niponahuë', Yosëri catahuarin. Inaquë Iniasë a'parin cosharonën ana'atacaso marë'. ²⁷ Irisio pënëntona'pinta' nanpiso', na'a chana caniori maninsopita Israiro no'paquë ya'huëpirinahuë', co a'naya tëranta' anoyatërinhuë'. Namanoso' Siria piyapi niponahuë', Yosë nohuanton, anoyatërin. A'naroáchin canio inquirin, ténin Quisoso.

²⁸ Ina natanahuatona', ya'ipi piyapi'sa' chiníquën no'huitopi. ²⁹ Manorahuatona', ninano quëran quëpapi. Ina yonsanquë tahuan ya'huërin. Inatohua' quëpapi tē'yatacaiso marë'. ³⁰ Yatē'yatopirinahuë', Quisososo' huancánachin paaton, noya cha'ërin.

Sopai a'parinso'
(*Marcos 1.21-28*)

³¹ Ina quëran Cariria parti paantarin. Capinaomoquë paaton, chinoto tahuëri a'chiantarin. ³² Chiníquën nanantona'pi pochin a'chinarin ni'ton, natanahuatona', pa'yanpi. “Ma noyacha a'chintërinpoa paya,” topi.

³³ Niyontonpiso pëiquë chachin a'na quëmapi ya'huërin. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, pa'pi

co noyahuë' yonquirin. Quisoso quënanahuaton, chiníquën nontërin. Sopairi chachin ichinonin.

³⁴ —¡Tananpitocoi! ¿Ma'ta' onpotaponcoi? ¿Ata'huantaponcoi ti? Nohuitërainquën. Quëmaso' Quisostonquën, Nasaritoquë ya'huëran. Yosë quëran o'maton, noya noya ninan, itërin.

³⁵ Itohuachina, Quisosori itërin:

—¡Ta'tëquë'! Iso quëmapi quëran pipimiatëquë', itërin.

Sopaiso' quëmapi no'paquë të'yatahuaton, pipirin. Co manta' onpotërinhuë'. ³⁶ Ya'ipi piyapi'sa' nicatona', pa'yanpi.

—¡Ma'pítacha Quisoso nitotërin paya! Chiníquën nanantaton, sopairo'sa' ocoirin. Camaihuachina pipipi, nitopi.

³⁷ Quisoso naporinso', ya'ipi parti nahuinin.

Simon Pitro a'shatën a'naroáchin anoyatërinso'
(Mateo 8.14-15; Marcos 1.29-31)

³⁸ Ina quëran niyontonpiso pëi quëran pipirahuaton, Simon pëinënguë pa'nin. Simon a'shatën chiníquën saporin ni'ton, Quisoso sha'huitopi. “A'shacha chiníquën saporin ta'a. Quëmari anoyatëquë' topiraihuë',” itopi. ³⁹ Inaquë paaparahuaton, sapo a'naroáchin inquitërin. Noyatërin huachi. Nani noyatahuaton, inari chachin a'carin, o'shitërin, napotërin.

Na'a cania'piro'sa' anoyatërinso'
(Mateo 8.16-17; Marcos 1.32-34)

⁴⁰ I'huanahuanquë pi'i yaya'conahuaso', na'a cania'piro'sa' nisha nisha caniori maninsopita Quisoso quëshipi. Napohuachinara, a'naya a'naya së'huarahuaton, ya'ipiya anoyatërin. ⁴¹ Sopairi

ya'coancantërin sopitanta' quëntapi. Quisosori non-tohuachina, sopairo'sa' pipipi. Yapipihuachina', chiníquën nontapi.

—Quëmaso' Yosë hui'ninquën, itopi. Yosëri a'paimarinso' nitotatona', napotopi. Napoaton Quisosori itapon: “Ta'tëquë'. Ama insonta' sha'huitëquësohuë',” itohuachina, ta'topi huachi.

Nisha nisha parti a'chininso'

(Marcos 1.35-39)

⁴² Tahuëririnquë tashiramiachin Quisoso huënsërahuaton, pa'nin. Ninano quëran pipirahuaton, co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'pirinhuë'. Na'a piyapi'sa' ina yonípona' pa'pi. Quënanahuatona', “Ama paquësohuë'. Isëquë ya'huaton, a'chintocoi,” itopirinahuë', co nohuantërinhuë'.

⁴³ —Nisha nisha ninanoro'saquë paca'huaso' ya'huërin. Inaquënta' Yosë nanamën a'chinchihua'anëntërinquë ya'coina'. Ina marë' Yosë a'paimarinco, itërin.

⁴⁴ Ina quëran ya'ipi cotioro'sa' ya'huërin parti pa'sahuaton, niyontonpiso pëiro'saquë a'chinarin.

5

Sami macacaiso marë' Quisosori catahuarinso'

(Mateo 4.18-22; Marcos 1.16-20)

¹ Ina quëran Quisosori Quinisariti sono' yonsanquë a'chinarin. Na'a piyapi'sa' yamorapi. Yosë nanamën natanacaiso marë' huë'pi. Chiníquën ya'quëëtopi. ² Napotohuachinara, cato' poti ni'nin, yonsanquë oshipiso'. Hua'anënpitaso' nonshirahuatona', ritinëna pa'moapi. ³ A'na potiso'

Simonquën. Inaquë ya'conahuaton, “Amasha paquë,” itërin. Itohuachina, amasha pa'nin. Inaquë huënsërahuaton, piyapi'sa' a'chintaantarin.
⁴Nani a'chinpachina, Simon itapon:

—Huëquë' iyasha, amasha anpoquë pa'ahua'. Inaquë ritinëma të'yatoco' sami macamaquëma', itërin.

⁵ —Capa sami Maistro. Ya'ipi tashi' të'yatopiraihuë', co manta' manaihuë'. Nipirinhüë', quëma sha'huitëranco ni'quëhuarë', naquëranchin të'yatanta'i, itërin Simoni.

⁶ Ina quëran të'yatohuachinara, notohuaro' sami mapi. Hua'huayatërahuë' ni'ton, riti yaoquirin.

⁷ Amiconënpita a'na potiquë ya'huërinso' imirin quëran anquitërin huëcatona' catahuacaiso marë'. Napotohuachinara, huë'pi. Cato' potiquë chachin sami amëntatopi. Napohuachinara, yayancominapipi. ⁸⁻⁹ Ina nápo' sami ma'ton, Simon Pitro pa'yanin. Quisoso nantën pirayan isonahuaton, itërin:

—¡Ma'pítacha Sinioro nanitaparan paya! Caso' oshahuanco ni'to, co ya'cariancoso' ya'huërinhuë', itërin.

¹⁰ Amiconënpitanta' pa'yanpi, Santiaco, Coansha inapita itopiso'. Sipitio hui'ninpita inahuaso'. Ina quëran Simon nontaton, Quisosori itapon:

—Ama iyasha pa'yanquësohuë'. Nani catahuanquën sami macamaso'. Ipora quëran huarëso nipirinhüë', catahuanquën piyapi'sa' macamaso marë'. Inapitanta' imainacoso marë' masaran, itërin.

¹¹ Ina quëran nonshirahuatona', ma'shanënapita patahuatona', Quisoso imapi huachi.

Chana caniori maninso'
(Mateo 8.1-4; Marcos 1.40-45)

¹² Ina quëran a'na ninanoquë paantapi. Inaquë a'na quëmapi ya'huërin, chana caniori maninso'. Noshinën noyá pë'yatërin. Quisoso nantën pirayan isonahuaton, itapon:

—Nohuantohuatan Sinioro, nanitëran anoyatancoso'. Anoyatoco topirahuë', itërin.

¹³ Quisosori së'huarahuaton, itapon:

—Nohuantërahuë mini. Apiramiáchin anoyataranquën, itërin.

Itohuachina, a'naroáchin canio inquiren.

¹⁴ —Ama iyasha piyapi'sa' sha'huitëquësokuë'. Corto hua'ainchin sacatërinquë paaton, noyatëranso' a'notonquë' ni'inquën. Naporahuaton, ofrenda Moisésë camaitërinso' quëpaquë' noyatëranso' nitotacaiso marë', itërin.

¹⁵ Napotopirinhüë', ya'ipi parti nahuinin. Ina quëran hua'huayátërahuë' piyapi'sa' huë'pi Quisoso natanacaiso marë'. Cania'piro'santa' huë'pi anoyatacaso marë'. ¹⁶ Quisososo nipirinhüë', apira apira piyapi'sa' patërin. Co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'nin Yosë nontacaso marë'.

Apia anoyatërinso'
(Mateo 9.1-8; Marcos 2.1-12)

¹⁷ A'na tahuëri Quisoso a'chinaso', parisioro'sa', cotio maestro'sa', inapitanta' inaquë chachin huënsëapi. Inapitaso nisha nisha ninano quëran huë'pi. Cariria parti quëran, Cotia parti quëran, Quirosarin quëran, ina quëranpita huë'pi. Nani a'chintohuachina, cania'piro'sa' anoyatërin. Yosëri catahuarin ni'ton, na'a cania'piro'sa'

a'naroáchin anoyatërin. ¹⁸ Ina quëran catapini quëmapi'sa huëcatona', apia pë'sara'huaya pochin nininquë quëpi. Hua'qui' co nanitërinhuë' huanicaso', quëhuëánin. Quisoso ya'huëarinquë yapo'mopirinahuë'.

¹⁹ Hua'huayatërahuë' piyapi'sa' ya'sopi ni'ton, co nanitopihuë' ya'conacaiso'. Napoaton pëi' nanpëtahuatona', a'canpiso' pi'pian o'quirahuatona', pë'sara'huayarë chachin anohuaramapi. Huancanachin Quisoso pirayan acomapi. ²⁰ “Ma noya isopita natërinaco,” ta'ton, Quisosori apia itapon:

—Oshanën apia'hua inquitaranquën, itërin.

²¹ Ina natanahuatona', cotio maestro'sa', parisioro'sa', inapita yonquipi. “¿Ma quëmapita' isoso'? Yosë yaya'huërëterin. Co insonta' nanitërinhuë' oshanënpoa' inquitinpoaso'. Yosëíchin nanitërinso',” topi yonquiatona'.

²² Topinan yonquiarapirinahuë', inaora yonquinën quëran Quisoso nitotërin.

—¿Onpoatomata' co noyahuë' yonquirapiramaco? ²³ Canpitaso naporama': “Piyapinpoa a'napita oshanën inquitacaso', co nanitërehuahuë'. Apia camaiatë': ‘Huanirahuaton, noya paquë', itacasonta' co nanitaparëhuahuë',” tënama'. ²⁴ Caso nipirinhüë', Yosë quëran quëmapico ni'to, nanan quëtërinco piyapi'sa' oshanëna' inquitahuaso marë'. Canpitanta' ina nitotacamaso marë' iso apia anoyatarahuë, tënin.

Ina quëran apia itantapon:

—Huaniquë', apia'hua. Pë'sara'huaya masahuaton, ya'huëranquë paquë', itërin.

²⁵ Itohuachina, a'naroáchin huanirin. Ya'ipi piyapi'sari ni'pi. “¿Ma noyacha Yosëso' ni'ton,

anoyatërinco paya!” tēnin. Pë'sara'huayanën masahuaton, ya'huërinquë pa'nin. ²⁶ Ina nicatona' piyapi'saso' pa'yanpi.

—Ma noyacha Yosëri catahuarin ni'ton, a'naroáchin anoyatërin paya. Ma'pítacha ipora ni'nëhua paya, nitopi.

Nihui Quisoso imarinsó'

(Mateo 9.9-13; Marcos 2.13-17)

²⁷ Ina quëran Quisoso paantarahuaton, a'na quëmapi quënanconin, Nihui itopiso'. (Inachachin Matio itopi anta'.) Coriqui Noma copirno marë' ma'patona'pi inaso'. Coriqui ma'patërinquë huënsëarin.

—Huëquë' iyasha imaco, itërin.

²⁸ Napotohuachina, a'naroáchin huanirin. Ma'shanënpita patahuaton, Quisoso imarin.

²⁹ Ina quëran na'a amiconënpita amatërin pëinëinquë coshatacaiso marë'. Quisoso nohuitacaiso marë' amatërin. Na'a copirno marë' coriqui ma'patona'piro'santa' huë'pi.

³⁰ Ca'tano'sa' inaquë ni'sahuatona', cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapitari no'huipi. No'huitona' itapona':

—¿Onpoatomata' oshahuano'sarë'quëma' coshatarama', o'opatarama', naporama'? Coriqui ma'patona'piro'santa' co noyahuë' nipirinahuë', inapitarë'quëma' coshatarama', itopi.

³¹ Natanahuaton, Quisosori itërin:

—Isopitaso' tēhuëinchachin nohuantërinaco imainacoso'. Ni'co'. Cania'piro'sa' notoro nohuantopi. “Co caniorahuë',” topatëra, co notoro nohuantërëhuë'. ³² Oshahuano'sa' pënëna'huaso marë' o'marahuë. “Co noyahuë'

yonquiramasopita naniantatoma', Yosë tahuërétantaco'," itërahuë. A'napitaso': "Quiyaso' noyacoï," topiso marë' co na'con a'chintërahuë', itërin.

Nasha nanan a'chininso'
(*Mateo 9.14-17; Marcos 2.18-22*)

³³ Ina quëran piyapi'sari itaantapi:

—Coansha imarinsopitaso', co coshatatonaraihuë' Yosë nontapi. Parisio imarinsopitanta', inapochachin nipi. Quëma imarinënsopitaso nipirinhüë', noya coshatapi, o'osapi, naporapi, itopi.

³⁴ —Ca ya'huarahuë ni'ton, co sëtopihuë'. Ni'co'. Quëmapi sa'acaso marë' piyapi'sa'amatohuachina, capa cancantopi. Nipayarinsopita hüë'pachina', noya coshatopi.

³⁵ A'na tahuëriso nipirinhüë' inimiconënpitari huëcatona', sa'ana'pi masapi. Quëpatohuachina', co huachi coshatacaiso' yonquiatonahuë' sëtapi. Inapochachin canta' mapachinaco, imarinacosopita sëta'pona'. Sëtatona' co huachi coshatacaiso' yonquiatonahuë', Yosë nontá'pona', tënin.

³⁶ Ina quëran pënënto nanan a'chintaantarín.

—Ni'co'. A'moramaso irácaya nininso' noshatohuachina, co nasha a'morëso yanorëhuë' pa'pitacaso marë'. Nasha a'morëso yanohuatëra, tapirë'. Naporahuaton, nasha në'mëtëquë pa'pito'huatëra, co inashitërinhuë'. ³⁷

Huino sha'moronta' yonquico'. Sha'moro' nipachina, co sha'huëtë' morsa mocaro' nininguë ta'panëhuë'. Sa'potohuachina, a'naroáchin nopoitërin. Nopoitohuachina, huino chiniarë'. Morsanta' tapirë'. ³⁸ Sha'moro' huinoso' nasha morsaquë

ta'panë'. Huino, morsanta' noya nisarin. ³⁹ Huino hua'qui' acopiso' o'opachinara, co nasha nipiso' nayapihuë'. “Hua'qui' acopiso' noya noya,” topi, itërin Quisosori.

6

Chinoto tahuëri naporinso' (Mateo 12.1-8; Marcos 2.23-28)

¹ A'na chinoto tahuëri nanihuachina, Quisoso ca'tano'sanënpitarë' pa'sarin. Tricoro' pëntontapona pochin, ca'tano'sanënpita a'naya a'naya trico moto maraapi. I'shorayarahuatona', caraapi. ² Parisioro'sari ni'sahuatona', itopi:

—¿Onpoatomata' chinoto tahuëri nipirinhüë' tri-coraya i'shorayarama'? Co ipora tahuëri sacat-acasohüë' nipirinhüë'. ¿Onpoatomata' Moisésë pënëntërinso' co natëramahuë'? itopi.

³⁻⁴ Itohuachinara, Quisosori itërin:

—Yosë quiricanën ¿co nontëramahuë' ti? Iráca Tapi tanahuachina, Yosë pëinënquë ya'conahuaton, pan Yosë marë' acopiso' ca'nin. Ca'taninsopitanta' tanapi ni'ton, quëtërin, ca'pi anta'. Corto hua'ano'saráchin ina pan capacaiso nipirinhüë', Tapiso' ca'nin, itërin.

⁵ Ina quëran itantarin:

—Yosë quëran quëmapico ni'to, chiníquën nanantërahuë. Ma'sona chinoto tahuëri noya nicacaso' sha'huichinquëma', itërin.

Imirin tachitërinso' (Mateo 12.9-14; Marcos 3.1-6)

⁶ Ina quëran chinoto tahuëri naniantahuachina, niyontonpiso pëiquë paantahuaton, Yosë

nanamën a'chiantarin. Inaquë a'na quëmapi ya'huërin. Inchinan imirin tachitërin ni'ton, co nanitërinhuë' së'quëtacaso'. ⁷ “Chinoto tahuëri nipirinhüë', Quisosori anoyatapon nimara,” ta'tona', cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapitari ni'sápi sha'huirapicaíso marë'. ⁸ Topinan yonquiarapirinhüë', Quisosori ninorin. Napoaton apia itërin:

—Huë'sahuaton huancánachin huaniquë', itërin.

Napotohuachina, huanirahuaton, inaquë pa'nin. ⁹ Inaquë huanihuachina, Quisosori cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapita itërin:

—Chinoto tahuëri noya nicacaso' ya'huërin. Ahuëtacaso', tēpatacaso', co inapita nicacaso' ya'huërinhuë'. Cania'pi tananpitohuatoso', co nosoroarahüë'. Napoaton anoyatacaso' ya'huërin, tēnahüë caso'. ¿Ma'ta' canpitaso' tēnama'? itërin Quisosori.

¹⁰ Napotopirinhüë', co manta' topihuë'. Co a'panitohuachinarahuë', a'naya a'naya ni'sarin quëran apia itërin:

—Imiran iyasha ihuëquë', itërin. Natëton, ihuëhuachina, a'naroáchin noyatërin. ¹¹ Ina marë' ni'sapisopitari chiníquën no'huitona', inahuara capini ninontopi onporahuatonsona Quisoso ma'sha onpotacaiso'.

Shonca cato' ca'tano'sanēnpita acorinso'

(Mateo 10.1-4; Marcos 3.13-19)

¹² Ina quëran Quisoso a'na motopia'huaquë paantarin Yosë nontacaso marë'. Ya'ipi tashi' Yosë nontárin. ¹³ Tahuërihuachina, imarinsopita përarin. Huë'pachinara, shonca cato' acorin na'con

na'con a'chintacaso marë'. "A'chinacaso marë' a'parahuësopita itaranquëma'," itërin. ¹⁴ A'naso' Simon. Nisha nininën acotërin. Pitro itërin. Iionta' acorin, Antërisë itopiso'. Santiaco, Coan-sha, Pinipi, Partoromi, ¹⁵ Matio, Tomasë, inapitanta' acorin. A'na Santiaconta' acorin. Arpio hui'nin inaso'. A'nanta' Simon itopi. Inaso' copirno no'huina'piro'sa' imapirinhue', iporaso' Quisoso imasarin huachi. ¹⁶ Ina quëran cato' Cotasë acorin. A'naso' Santiaco hui'nin. A'nanta' Cotasë Iscarioti. Inanta' Quisosori acopirinhue', a'na tahuëri sha'huirapiapon. Inapita Quisosori acorin ca'tanacaiso marë'.

Na'a piyapi'sa' a'chintërinso'
(Mateo 4.23-25)

¹⁷ Inapitarë' nohuaraimarahuaton, pastoquë huanirin. Na'a imarinsopita inaquë ya'huapi. Notohuaro' piyapi'santa' huë'pi Quisoso natanacaiso marë'. Quirosarin quëran huë'pi. Ya'ipi Cotia parti quëran huë'pi. Marë yonsan quëraonta' huë'pi. Tiro, Siton, inapita ya'cariya ya'huëpisopitanta' huëcatona', noya natanpi. Cania'piro'santa' quëpi anoyatacaso marë'.

¹⁸ A'naquëonta' sopairi ya'coancantërin ni'ton, parisitápirinahue', inapitanta' anoyatërin.

¹⁹ Ya'ipiya Quisoso së'huacaiso' nohuantopi. Së'huahuachinara, ina nohuanton, a'naroáchin noyatopi.

Noya cancantopisopita
(Mateo 5.1-12)

²⁰ Ina quëran ca'tano'sanënpita notëërahuaton, a'chintërin:

“Canpitaso' co na'a ma'sha ya'huëtopirinquëmahuë', Yosë noya ni'sarinquëma'. Catahuarinquëma' noya cancantacamaso'. Hua'anëntërinquë chachin aya'conarinquëma'.

²¹ Iporaso' tanapomarahuë', Yosë'pa' co onporonta' tanararamahuë'. Sano cancantarama'.

Isoro'paquë na'nëpiramahuë', inapaquëso' capa cancantarama'.

²² Yosë quëran quëmapico ni'to, imaramaco. Imaramacoso marë' a'naquën no'huiarinëinquëma'. Co huachi quë'yarinëinquëmahuë'. Pinosarinëinquëma'. Nonpinapiarinëinquëma'. Napotopirinëinquëmahuë', ama sëtocosohuë'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinquëma ni'ton, nóya cancantoco'.

²³ Iráca Yosë piyapinënpita pënëntohuachinara, shimashonëmapitari inapochachin no'huipi. Napoaton a'napita no'huihuachinëinquëma', noya cancantoco'. Parisitëramaso marë' Yosë'pa' na'con canaarama'. Ina yonquiatoma', capa cancantoco'.

²⁴ A'naquëmaso' nani ma'sha ya'huëtopirinquëmahuë', jma'huantacha nisarama paya! 'Noya cancelarëhua', topiramahuë', Yosëso' co noya ni'sarinquëmahuë'.

²⁵ Iporaso' noya coshatapiramahuë', jma'huantacha nisarama paya! A'na tahuëriso' co manta' ya'huëtarinquëmahuë'.

Iporaso' capa cancantapiramahuë', jma'huantacha nisarama paya! A'na tahuëriso' sëtatoma', na'nëarama'.

²⁶ Noyasáchin nontinëinquëmaso' pa'yatohuatama', jma'huantacha nisarama paya! Iráca nonpin nanan pënëntona'piro'sa

pënëntohuachinara, shimashonëmapitari pa'yatopi. Inapochachin iporanta' a'naquëma' niantarama'. Yosëso nipirinhüë' ana'intarinquëma',” itërin.

Inimicoro'santa' nosorocaso' ya'huërin

(Mateo 5.38-48; 7.12)

²⁷ Ina quëran itaantarín:

“Carinquëma' iyaro'sa', pënëinquëma' natanco. Ya'ipi piyapi'sa' nosorocaso' ya'huërin, tënahuë. Inimiconëmapitanta' nosoroco'. No'huipirinëinquëmaonta', ama i'huërëtosohuë'. Catahuaco'. ²⁸ Pinopirinëinquëmaonta', noya nontoco'. Co quë'yapirinëinquëmaonta', ama no'huicosohuë'. Yosë nontoco' inahuanta' catahuain. ²⁹ Panpirayahuachinquën, ama manta' i'huërëtëquësohuë'. Naquëranchin panpiantahuachinquën, co naporo tëranta' no'huicaso' ya'huërinhuë'. A'moranso' matohuachinquën, tananpitëquë' quëpa'in. Aipi a'moransonta quëpatohuachinquën, ama no'huiquësohuë'. ³⁰ 'Ma'sha quëtoco,' itohuachinquën, ama apiraquësohuë'. Quëpatohuachinquën, ama ma'pataantaquësohuë'. ³¹ Noya ninosorocaso' ya'huërin. Canpita nohuantërama' a'napita nosoro'inquëmaso'. Napoaton canpita nohuantëramaso chachin a'napitanta' nosoroco'. Ninosoroatoma', nicatahuaco'.

³² Amiconëmapitaráchin nosorohuatama', co noya noya nisaramahuë'. Oshahuano'sa tëranta' inahua capini ninosoropi. ³³ Noya nontërinquëmasopitaráchin catahuahuatama', co noya noya nisaramahuë'. Oshahuano'sa tëranta' inahua capini nicatahuapi. ³⁴ No'tëquën

pahuërëtopisopitarachin coriqui a'nanpatama', co noya noya nisaramahuë'. Oshahuano'sa tēranta' inahua capini nia'nanpi. 'Oshaquëran niquëtanta'a,' ta'tona', nia'nanpi. ³⁵ Canpitaso nipirinhüë' inimiconëmanta' nosoroco'. Inapitanta' catahuaco'. Piyapi'sa' pahuantohuachina', coriqui a'nanco'. 'Co i'huërëtaponcohuë' nimara,' tapomarahüenta', a'nanco'. Ina pochin nipatama', Yosë'pa' na'con canaarama'. Yosë pochachin cancantarama'. Inaso' ya'ipi piyapi'sa' nosoroaton, catahuarin. Oshahuano'santa' nosororin. Co 'Yosparinquën,' itopirinahuë', catahuarin. ³⁶ Tata Yosëri ya'ipi piyapi'sa' nosororin. Inapochachin canpitanta' a'napita nosoroco'," itërin.

Nocantopisopita pënëninso'
(Mateo 7.1-5)

³⁷ Ina quëran itaantaran:

“Ama iyaro'sa' a'napita nocancosohüë'. 'Caso' noya piyapico. Paso' piyapi co noyahuë' ni'ton, ana'intacaso' ya'huërin,' topi a'naquën. Ama ina pochin noncosohüë', Yosë ana'intochinquëma'. A'napita pinotoma' sha'huirapihuatama', Yosënta' inapochachin sha'huirapitëinquëma', ana'intarinquëma'. A'napita ma'sha onpotohuachinquëma', nanan anoyatoco'. Canpitanta' oshanëma' Yosë inquichinquëma'. ³⁸ Ama a'napita apiratocosohüë'. Ma'sha quëtoco'. Ina marë' canpitanta' Yosë acanaarinquëma'. Co manta' nonpintarinquëmahuë'. Piyapi'sa' nosoroatoma' catahuahuatama', Yosënta' na'con na'con

catahuarinquëma'. Apirahuatama', canpitanta' co Yosë catahuarinquëmahuë'," ténin.

³⁹ Ina quëran pënënto nanan sha'huitërin yonquicaiso marë': "Somaraya nipachina, co nanitërinhuë a'na somaraya nininso' quëpacaso'. Quëparin naporini, cato chachin panca naninquë anochitonahuë'. ⁴⁰ Maistroso' noya noya nitotaton, a'napita a'chintërin. Natanpisopitaso' co na'con na'con nitotopihuë'. Nani ya'ipi a'chintohuachina, maiströnëna pochin nisapi.

⁴¹⁻⁴² Co iyaparin nocanacaso ya'huërinhuë'. Inaso pi'pian co noyahuë' nipachin, mo'shiri ya'conayatërinso pochin ninin ni'ton, nocanan. Quëmanta' co noyahuë' ninan ni'ton, narasëratë' nani noyá ya'copirayarinquënso pochin nipiranhuë', naporan. Napoaton 'carinquën noya nicatëinquën mo'shi ocoichinquën,' co itamaso ya'huërinhuë'. Napotohuatan, nonpinan. Narasëratë' niocoitëquë'. Ina quëran noya quënantaran. Naporo huarë' nanitaran iyaparin mo'shi ocoitacaso'," itërin.

Nara pochin nininso'
(Mateo 7.17-20; 12.34-35)

⁴³ Ina quëran itantarin:

"Nara co noyahuë' nipachina, napoonin nitërin. Noya naraso nipirinhue' noya nitërin. ⁴⁴ Nitërin quëran nara nohuitëre'. So'huanpiso' co misëra nitërinhuë'. Shihuarionta' co quëpa nitërinhuë'. ⁴⁵ Inapochachin piyapi'sa' nipi. Noya yonqui-huachinara, noya nipi. Co noyahuë' yonqui-huachinara, co noyahuë' nipi. Ma'sona yonqui-huachinara, ina chachin nonpi," itërin.

Cato' pëirinso'
(Mateo 7.24-27)

⁴⁶ Ina quëran itantarin:

“A'naquëma' ‘Siniro, Siniro,’ itapomaracohuë', ¿onpoatonta' co natëramacohuë'?

⁴⁷ Na'acquëma' natanamacoso marë' huë'nama'. Natëhuatamaco, a'na quëmapi pochin nisarama'.

⁴⁸ Inaso', natëricho quëran yapëirin. Yapëihuachina, noya yonquiaton, noya pëiaquë yonirin. Na'pitë' quënanahuaton, na'pitëquë chachin natëricho quëran pëirin. Pamatohuachina, opotopirinhue', co anotërinhuë'. Chini' niponahuë', co yatë'yatërinhuë'.

⁴⁹ A'naquëenso nipirinhue' yapëihuachina, co noya yonquirinhue'. ‘Inotëquë tëranta' pëi'i,' ta'ton, inaquë pëirin. Ina quëran pamatohuachina, chiniiri a'naroáchin të'yatërin. Ya'ipi noyá quiquirin. Inapochachin topinan natanpatamaco, co natëhuatamacohuë', co cha'ësaramahuë',” itërin.

7

Capitan piyapinën anoyatërinso'
(Mateo 8.5-13)

¹ Piyapi'sa' a'chintahuaton, Quisoso Capinaomoquë pa'nin. ² Inaquë a'na Noma capitan ya'huërin. A'na piyapinën chiniquën canioton, yachiminin. Hua'anëni noya nosororin.

³ Quisoso canquirinso' natantahuaton, cotio ansiano'sa' amatërin. “Paatoma', Quisoso sha'huitonco' huë'in piyapinëhuë anoyachinco,” itahuaton, a'parin.

⁴⁻⁵ Inapitaso Quisosoquë canconahuatona', itapona':

—Paso' capitan amatërinquën. Inaso' nisha piyapi niponahuë', nóya quëmapi. Nosororinpoa'. Inaora coriquinën quëran niyontona'huaiso pëi' ninin Yosë yonquica'huaiso marë'. Napoaton huëquë' piyapinën anoyatëquë', chiminpachin, itopi.

⁶⁻⁷ Ina natanahuaton, inapitarë' pa'nin. Capitan pëinënuquë ya'caritërahuaso', amiconënpitari nacapipi. Capitani a'parin Quisoso nontacaiso marë'. “Capitan nanan a'patërinquënso' sha'huichinquën. Naporin: ‘Caso' Sinioro nontaponquën yapa'pirahuë'. Tapanato, co pa'nahuë'. Co caso' quëma pochin noyacoahuë'. Co pëinëhuëquë tëranta' ya'conamaso' ya'huërinhuë'. Topinan camaiquë' piyapinëhuë noyachin. ⁸ Canta' hua'anëhuë natërahuë. Capitanco ni'to, sontaro'sa' camaihuatëra, natërinaco. “Paco',” itohuatëra, pa'pi. “Huëco',” itohuatëra, huë'pi. Piyapinëhuëpitanta' camairahuë. “Sacatoco',” itohuatëra, sacatopi. Napoaton natëranquën, tënin capitan,” itiipi.

⁹ Quisoso natanahuaton, pa'yatërin. Ina quëran tahuërëtahuaton, piyapi'sa' itapon:

—¡Ma noya ina quëmapi natërinco paya! Nisha piyapi niponahuë', israiro'sa quëran noya noya natërinco. Napoaton ca nohuanto, apiramiachin piyapinën noyatarin, tënin.

¹⁰ Napotihuachina, capitan amiconënpita ayan-coantapi. Cania'pi nani noyatërin quënanconpi huachi.

Hui'napi ananpitaantarinso'

11 Ina quëran Quisoso Nainquë ca'tano'sanënpitarë' pa'nin. Na'a piyapi'sari imasapi. 12 Ninano ya'coanaquë ya'caritërahuaso', na'a ya'huëhuano'sa nacapi. Chimipi pa'pitacaiso marë' quësapi. Hui'napi niponahuë', a'shin ayananpirin. A'shini imasarin. Inaíchín hua'huin nipirinhüë', chiminin. So'ionta' iráca ayarin ni'ton, sa'ahua paiya inaso'. 13 Ina quënanahuaton, Quisosori nosororin.

—Ama imoya na'nëquësohuë', itërin.

14 Napotahuaton, chimipi acopiquë së'huaconin. Së'huarahuachina, quëparapisopita huanipi. Napo-huachina, chimipi itapon:

—Huënsëquë' apia'hua, itërin.

15 Napotohuachina, nãpïantarahuaton huënsërin. Ina quëran nonsarin. Quisosori a'shin itapon: “Ya'huëranquë imoya quëpaantaquë,” itërin.

16 Ina nicatona', ya'ipi piyapi'sa' pa'yanpi.

—¡Ma noyacha Tata Yosëso paya! Ma noya quëmapi a'patimarínpoa' pënëinpoaso marë'. Nani ma'sha nanitaparin, topi.

Ina quëran taantapi:

—Yosë co nãnantërinpoahuë'. Catahuarinpoa huachi, topi.

17 Ananpitaantarínso' ya'ipi Cotia parti nahuinin. Ya'ipiya natantopi.

Coansha Paotistari a'parinsopita

(Mateo 11.2-19)

18-19 Coansha imarinsopitaso', Quisoso naporínso' sha'huitonpi. Inaso' natanahuaton, yonquiárin. “Quisososo' Yosëri a'paimarinso' nì-mara. ¿Pahuanarin o'macaso' nìca?” ta'ton, cato'

imarinsopita a'parin Quisoso natanacaiso marë'.

²⁰ Paatona quënanconpachinara, itapona':

—Coansha Paotista a'pairincoi
natana'huainquënso marë'. ¿Quëmaso'
Cristonquën? ¿Pahuanarin inaso' o'macaso' nica?
Co nitotëraihuë'. Sha'huitocoi quiyanta' nitochii,
itiipi.

²¹ Naporo chachin na'a cania'piro'sa'
ya'huapi, nisha nisha caniori maninsopita.
Quisosori a'naroáchin anoyatërin. Sopairo'sari
ahua'yantërinso'pita' huë'pachinara, sopairo'sa'
a'patërin. Naporahuaton, ina nohuanon,
somaraya nininsopitanta' ni'topi.

²² —Ni'co' iyaro'sa'. Ca nohuanto, somaraya
nininsopita ni'topi. Apiaro'santa' a'naroáchin
anoyatërahuë. Noya iratopi. Chana caniori
maninsopitanta' anoyatërahuë. Në'huëro'santa'
në'huëpiso' inquitërahuë. Chiminpisopita
ananpitaantarahuë. Notohuaro' piyapi'sa' co
Yosë nohuitatonaraihuë' nosorotápirinahuë', noya
nanan a'chintarahuë. Ya'ipi nani ni'nama', nani
natanama'. Paatoma', Coansha sha'huitonco'
no'tëquën nitochin. ²³ Ya'ipi cancanëma quëran
natëhuatamaco, noya cancantarama'. Co nisha
nisha yonquiamacoso' ya'huërinhuë', itërin
Quisosori.

²⁴ Ina natanahuatona', Coansha sha'huitapona'
pa'pi. Nani paantahuachinara, Quisoso
a'chiantarin. “Coansha yonquiato
a'chinchinquëma'. I'hua inotëro parti ina
nicapoma' pa'patamara, inaso Yosë marë
chiniquën huanirin quënanconama'. Co piquira
ihuani onororinso pochin niconinhuë'.

²⁵ Co inaso ma'huanos'a pochin noyápiachin a'morinhuë'. Noyápiachin a'mopisopita, capa cancantacaisoráchin cancantopisopita, inapitaso' copirno pëiro'saquë ya'huëpi. Coanshaso nipirinhüë' co ina pochin nininhüë'.

²⁶ Pënëntërinso' natanacaso marë' pa'nama'. Coansha tëhuënychachin nóya pënëntërin. Co topinan quëran pënëntërinhuë'. Yosëri chachin a'parin pënëntacaso marë'. ²⁷ Iráca quiricanëinquë ninorin:

'Co'huara a'pamayátërasëinquënhüë', comisionëhuë a'pararahüë.

Paaton, pënëntapon noya natanainëinquënsomare', itërin Yosëri hui'nin nontaton.

Coansha ninoton, naporin. ²⁸ Iráca quëran huarë' na'a piyapi'sa' pënëntopirinahuë', Coanshaso' noya noya pënëntërin. Inaso noya pënëntopirinhuë', inso tëranta' imapachinaco, ina quëran noya noya nisarín. Yosë hua'anëntërinquë chachin ya'conarin, tënahuë," itërin.

²⁹ Nani na'a piyapi'sari Coansha noya natanpi. Copirno marë' coriqui ma'patona'pirosanta' "Yosë noninso' no'tëquën pënëninpoa'," ta'tona', aporihuanpi. ³⁰ Parisirotosaso nipirinhüë', co nohuantopihuë' Yosë nanamën natëcaiso'.

Coansha no'tëquën pënëntopirinhuë', topinan quëran natanpi. Napoaton co aporihuanpihuë'. Cotic maistro'sarinta' co yanatëpihuë'.

³¹ Naquëranchin Quisoso taantarín: "Iporaso' piyapi'sa' nisha nisha yonquipi. ¿Ma pochinta' niconpi? ³² Hua'huaro'sa pochin cancantopi, tënahuë. Hua'huaro'sa' cachiquë ya'nipihuachinara', a'naquën taponá': 'Huëco'

pita pochin nicatēhua' ya'nipiahua', ta'tona',
 quinatopirinahuē', co a'napitaso' nohuantopihuē'
 nansacaiso'. Ina quēran tantapona': 'Inta
 nipachin, huēco', chimipi pa'pitopiso pochin
 nicatēhua' ya'nipiahua', nitantapi. A'naquēn
 sētatona' na'nērāpirinahuē', co a'napitaso'
 nohuantopihuē' na'nēcaiso'. ³³ Inapochachin
 ipora nisha nisha yonquirama'. Coansha
 Paotistaso' huēcapon, co aquētē' cosharo'
 yonquirinhuē'. Co pi'pian tēranta' huino
 o'orinhuē'. Napopirinhuē', 'Sopai nohuanton,
 naporin,' toconama'. ³⁴ Ina quēran caso' Yosē
 quēran quēmapico ni'to, coshatērahuē, o'orahuē.
 Ina marē' pinoramaco. 'Quisoso coshatárin.
 O'opatárin. Oshahuano'sarē' nipayarin,
 toconama'. Nisha nisha yonquiconama'.
³⁵ A'naquēnso nipirinhuē', noya yonquiatona',
 Yosē natēapi. Pēnētērahuēso' natanahuatona',
 no'tēquēn yonquiapi huachi," tēnin Quisoso.

*Sanapi co noyahuē' yonquirinsopita
 nariantērinso'*

³⁶ Ina quēran a'na parisio quēmapiri Quisoso
 amatērin. "Pēinēhuēquē huēquē' coshatahua","
 itērin. Itohuachina, pa'nin. Pēinēnquē
 ya'conconahuaton, misaquē huēnsēconin.
³⁷ A'na sanapi natantahuaton, inaquē
 huē'nin. Inaso' oshahuana'pi itopiso'. Pimo
 hua'sai' potiria'huaquē quēnin. ³⁸ Quisoso
 ya'yoranconahuaton, oshanēn marē' sētaton
 na'nērin. Na'nēhuachina, na'nēinēn quēran
 Quisoso nantēquēn shipitērin. Ainēn quēran
 amirantērahuaton, apinorantērin. Ina quēran

pimo hua'saiquë pashirantëtërin. ³⁹ Ina ni'sahuaton, pëi' hua'anëni co noyahuë' ni'nin. Inaora yonquinën quëran yonquirarin. “Quisoso pënëntona'pi naporini, iso sanapi nohuichitonhuë'.

Oshahuan ni'ton, co së'huacaso' nohuanchitonhuë',” tënin yonquiaton.

⁴⁰ Yonquirinso' nitotaton, Quisosori itërin:

—Iya Simon, pi'pian yasha'huitëranquën, itërin.

—Inta Maestro sha'huitoco, itërin inarinta.

⁴¹ —Cato' quëmapi ya'huëpirinhuë'. Cato chachin patron nihuipi. A'naso' a'natërápo pasa tahuëri canarëso' nihuitërin. A'nanta' a'natërápo shonca tahuëri canarësoíchin nihuitërin. ⁴² Capa coriqui pahuërëtacaso' ni'ton, cato chachin nihuitopiso' ayatërin. Topinan ayatërin. ¿Insoarita' patronën na'con na'con nosoroarin? ¿Ma'ta' quëma yonquiran? itërin Quisosori.

⁴³ —Na'con na'con ayatërinsoari na'con na'con nosoroarin, topirahuë', tënin.

—Ina mini. No'tëquën yonquiran, tënin.

⁴⁴ Ina tosahuaton, sanapi tahuërëtahuaton, Simon itërin:

—Iso sanapi ni'quë'. Quëma pëinënquë ya'conpirahuë', co inachintërëhuaso' ninanhuë'. Co i'sha tëranta' quëtërancohuë' nipa'morantëcaso marë'. Iso sanapiso nipirinhue' na'nëinën quëran pa'morantërinco. Ainën quëran amirantërinco.

⁴⁵ Canquipirahuë', co apinorancohuë'. Iso sanapiso nipirinhue' apinorantërinco.

⁴⁶ Ni'toro'sa' huë'pachina, noya hua'saiquë pashimototacaso' ya'huëpirinhuë', quëmaso' co pashimototërancohuë'. Iso sanapiso nipirinhue' nóya niconco, pimo hua'saiquë

pashirantëtërinco. ⁴⁷ Tëhuënchachin na'con oshahuanpirinhuë', oshanën inquitarahuë. Napoaton na'con na'con nosororinco, tēnahuë. A'naquënso nipirinhüë', "Co aquëtë' oshahuanahuë'," ta'tona', co onpopinchin nosororinacohüë', tēnin.

⁴⁸ Ina quëran sanapi itapon:

—Oshanën imoya inquitëranquën huachi, itërin.

⁴⁹ A'napitaso' natanahuatona', ninontopi.

—¿Ma quëmapita' isoso'? ¿Oshanëna quëran huarë' inquitacaso' nanitërin ti? nitopi.

⁵⁰ Quisososo nipirinhüë' sanapi itantapon:

—Natëranco ni'ton, Yosë nicha'ërinquën. Noya paquë huachi, itërin.

8

Sanapi'sa' Quisoso catahuapiso'

¹ Ina quëran nisha nisha ninanoquë Quisoso pa'nin a'chinapon. A'naquën pancana, a'naquën co pancanayahuë' niponahuë', inaquënta' paaton, noya nanan a'chinarin. "Yosë yahua'anëntërinquëma'," itëra'piarin. Shonca cato' ca'tano'sanënpitari imasapi.

² A'naquën sanapi'santa' imasapi, canio quëran anoyatërinso'pita. A'napitanta' sopairo'sari ya'coancantohuachinara hua'yantopirinhüë', nani anoyatërin. A'naso' Maria Mactarina itopi. Canchisë sopairo'sari ya'coancantopirinhüë', Quisosori inquitërin. ³ Coananta' imarin. Cosa sa'in inaso'. So'inso' ya'ipi Irotisë ma'shanënpita a'pairin. Sosananta' imarin. Inapita imatona', inahuara coriquinëna quëran cosharo' pa'anpi

Quisoso, ca'tano'sanënpita, inapita coshatacaiso marë'.

Sha'tona'pi pochin nininso'
(Mateo 13.1-9; Marcos 4.1-9)

⁴ Nisha nisha ninano quëran huë'pi Quisoso natanacaiso marë'. Notohuaro' niyontonpachinara, pënënto nanan sha'huitërin.

⁵ —A'na quëmapi sha'tapon pa'nin. Tricoraya iminquë pa'sarayarin papotacaso marë'. Pa'sarayahuachina, a'naquën iraquë huarë' anotërin. Inaquë piyapi'sa' iratatona', i'natopi. Inairaro'santa' huë'sahuatona', pë'yaquipi.

⁶ A'naquën ya'pirinso' na'piroquë anotërin. Inaquë papotopirinhüë', shimënschin no'pa' ni'ton, ahuirin. ⁷ A'naquëonta' nahuanoquë anotërin. Inaquë papotopirinhüë', nahuano'santa' papotërin. A'shinahuatona, imotërin. Napoaton co nitërinhuë'. ⁸ A'naquënsa nipirinhüë' noyaro'paquë anotërin. Inaquë noya papotërin. A'shinpachina, sha'nin quëran na'con na'con nitaton, pasa, pasa nitërin, itërin.

Ina quëran taantarin: —Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico', itërin Quisosori.

Pënënto nananquë a'chininso'
(Mateo 13.10-17; Marcos 4.10-12)

⁹ Napotohuachina, ca'tano'sanënpitari itapona': “Achin Maestro naporanso', co nitotëraihuë'. ¿Ma'ta' tapon naporan?” itopi. ¹⁰ “Yosë hua'anëntërinso' co a'napita nitotopihuë'. Canpitaso nipirinhüë' ya'ipiya a'chinchinquëma' Yosë nanamën no'tëquën nitotacamaso marë'. A'napitaso nipirinhüë' co ya'ipiya a'chintarahüë'.

Pënënto nananquësáchin a'chintarahuë
ni'ton, natanaponaraihuë', co nitotapihuë'.
Ma'sona ninahuësonta' nicaponaraihuë', co
yonquiapihuë',” itërin.

Tricoraya tapon naporinso'
(Mateo 13.18-23; Marcos 4.13-20)

¹¹ Ina quëran itaantarin: “Achin naporahuëso'
iyaro'sa', a'chintanta'inquëma' nitotoco'.
Yosë nanamën a'chinpatëhua', tricoraya
pa'sarayapiso pochin ninëhua'. ¹² A'naquën
piyapi'sa' ira pochin nipi. Yosë nanamën
natanpirinahuë'. Inairaro'sari huëcapairinso
pochin a'naroáchin sopai huë'nin. Yosë nanamën
natanpiso' osërëtiirin. Ama natëcaiso marëhuë'
ananiantërin. Natëpi naporini, Yosëri cancanëna'
anoyachitonhuë'. ¹³ A'naquëonta' na'piro pochin
nipi. Yosë nanamën natanahuatona', a'naroáchin
pa'yatatona', natëpirinahuë'. Co chiníquën
cancantatonahuë', co natëmiatopihuë'. Ma'sha
onpohuachinara, Yosë a'popi. ¹⁴ A'naquëonta'
nahuano'sa' ya'huërinquë pochin nipi. Yosë
nanamën natanpirinahuë'. Isoro'paráchin
yonquiatona', co nanamën yonquipihuë'.
Coriquiráchin cancantopi. Nipa'yatacasoáchin
yonquirapi. Nahuano'sari imotërinso
pochin ma'sharáchin yonquiatona', Yosë
nanamën naniantopi. Co huachi natëpihuë'.
¹⁵ A'naquën piyapi'saso nipirinhüë' noyaro'pa
pochin nipi. Yosë nanamën noya natanpi.
Natanahuatona', noya cancantatona', natëtopi.
No'tëquën yonquiatona', natëmiatopi. Ma'sha
onpoaponaraihuë', co a'popihuë'. Ya'ipi

cancanëna quëran imatona' noya noya nisapi," tënin.

Nanparin pochin nininso'
(*Marcos 4.21-25*)

¹⁶ Ina quëran a'chintaantarin:

“Nanparin i'chinpihuatëra, co i'mëanaquë po'morëhuë'. Co pë'saraanaquë acorëhuë'. Nanparin aconanquë acorë' noya a'pinacaso marë'. Piyapi'sa' huë'pachinara, noya quënantopi. Inapochachin Yosë nanamën sha'huitahua' a'napitanta' nitochina'. ¹⁷ Iporaso' ma'sha noyá po'opinan pochin ni'ton, co insonta' nitotërinhuë'. A'na tahuëriso nipirihuë' ya'ipiya nitotapi.

¹⁸ Napoaton noya natanco'. Noya natëhuatama', na'con na'con nitotarama. A'naquënso nipirihuë', 'Nani nitotërahuë', topirinahuë', co yanatëpihuë' ni'ton, pi'pian tëranta' nitotopiso' Yosëri ananiantarin,” itërin.

Quisoso quëmopinënpita
(*Mateo 12.46-50; Marcos 3.31-35*)

¹⁹ Ina quëran Quisoso a'shin, iinpita, inapita huë'pi. Quisoso yanontopirinahuë', na'a piyapi'sa' yamopi ni'ton, co nanitopihuë' ya'conacaiso'.

²⁰ Napoaton a'naquëni sha'huitërin.

—Ni'quë' Maistro. Mamaparin, iyaparinpita, inapita huëcatona', aipiran huaniapi. Yanotërinënuquën, itopirinahuë', Quisososo' tapon:

²¹ —Yosë natëpisopita iyahuëpita pochin ni'nahuë. Sanapi'santa' Yosë nanamën natëhuachina', mamahuë pochin ni'nahuë, itërin.

*Ihuan a'parinso'**(Mateo 8.23-27; Marcos 4.35-41)*

²² Ina quëran a'na tahuëri ca'tano'sanënpita itapon:

—Aquëtëran pa'ahua', itërin.

Potiquë ya'conahuatona', pëntonapi.
²³⁻²⁴ Quisososo' nipirinhue', huanconënuë huë'ërarin. Paaquëya', panca ihuani manin. Co'sacairi potinën opoto opototahuaton nani yamëntaitapirinhue', ca'tano'sanënpitari pa'yanatona', ochinanpi.

—¡Maistro, Maistro, chimiitarihua! Catahuacoj, itopi.

Quisososo' huënsërahuaaton, ihuan a'parin. Sononta' panca co'sacaitapirinhue', asanoirin. A'naroáchin copitënin.

²⁵ —¿Onpoatomata' co natëramacohuë? itërin. Inapitaso nipirinhue' pa'yanatona', ninontapi.

—¿Ma quëmapicha isoso' ni'ton, ihuan a'parin nicaya? Sononta' a'naroáchin asanoirin, nitopi.

*Sopairo'sari ya'coancantërinso'**(Mateo 8.28-34; Marcos 5.1-20)*

²⁶ Ina quëran Cariria sono' aquëtëran canconpi, Quirasa parti itopiquë. ²⁷ Quisoso nonshiconpachina, a'na quëmapiri nacapirin, na'a sopairo'sari ya'coancantërinso'. Ya'coancantopi ni'ton, co huachi yonquirinhue'. Hua'qui' co manta' a'morinhue'. Co huachi pëiquë ya'huërinhue'. Na'pi naninquë chimipiro'sa' po'mopiquë ya'huárin. ²⁸⁻²⁹ Na'pochuachina catinaquë tanpaquën tonporahuatona', pa'onta' tonpotopirinhue', oshitërachinin.

Sopai nohuanton, co piyapi ya'huërinquëhuë' ta'antarin. Quisoso quënanahuaton, nantëntaquë isonquirahuaton, monshorarin. Napohuachina, Quisosori nosoroaton, a'naroáchin sopai itërin:

—Iso quëmapi quëran pipico huachi, itërin. Ina natanahuaton, chiníquën nonin.

—¿Ma'ta' yaonpotarancoi? Quëmaso' Quisoso-nquën. Yosë hui'ninquën. Yosë marë' ama aparisi-tocoisohuë', itërin.

³⁰—¿Ma'ninquënta' quëmaso'? itërin.

—Na'a huaranca itërinacoi, topi.

Hua'huayatërahuë' sopairo'sari ya'coancantopi ni'ton, ina pochin ninihuanin.

³¹ “Ama parisitopiquë a'pacoisohuë',” itantapi.

³² Ina ya'cariya na'a coshiro'sa' ya'huërin. Panënuquë coshatapi. “Coshiro'saquë tëranta' a'pacoí ya'coanta'ii,” itantapi. “Inta nipachin, inaquë ya'conco',” itërin. ³³ Itohuachina, quëmapi quëran pipirahuatona', coshiro'saquë ya'conconpi. Inaquë ya'conpachinara, coshiro'santa' hua'yantatona', a'naroáchin tahuan pa'topi. Panca sonoquë niitatona', inaquë chimiitopi.

³⁴ Ina ni'sahuatona', coshi a'paina'piro'saso'ta'api. Ninanoquë canconahuatona', sha'huiconpi. Ninano pirayan ya'huëpisopitanta' a'naya a'naya sha'huitëra'piapi.

³⁵ Natanahuatona', “¿ma'ta' onpocaiso'?” ta'tona', pa'pi nicapona'. Canquirahuatona', quëmapi hua'qui' hua'yantërinso' quënanquipi. Iporaso' Quisoso ya'cariya huënsëarin. Nani a'moanahuaton, noya yonquirin huachi. Co huachi hua'yantërinhuë'. Ina nicatona',

pa'yanpi. ³⁶ “Quisosori anoyatërin. Sopairo'sa' a'patahuaton, anoyatërin huachi. Co huachi hua'yantërinhuë,” topi ni'pisopitari. ³⁷ Natanahuatona', ya'huëhuano'saso' pa'pi të'huatopi. Të'huatatona', Quisoso itopi: “A'na parti paquë,” itopi. Itohuachinara, potiquë ya'coantarin. ³⁸ Yapa'pachina, quëmapi achin hua'yantërin'sori itërin: “Canta' imainquën, topirahuë,” itërin.

—Ama huëquësohuë'. ³⁹ Ya'huëranquë paanta-ton, piyapi'sa' sha'huitonquë': “Yosë noyá anoyatërinco,” itëquë', itërin Quisosori.

Napotohuachina, pa'nin. Ya'ipi ninanonënquë sha'huitëra'piarin. “Quisoso noyá anoyatërinco,” itëra'piarin.

Sanapi anoyatahuaton, Cairo hui'nin ananpitaantarinso'

(Mateo 9.18-26; Marcos 5.21-43)

⁴⁰ Quisoso aquëtëran pëntoantarahuaton, na'a piyapi'sa' quënanconin. Inaquë ninarapi ni'ton, canconpachina nóya nontopi. ⁴¹ Naporo' a'na cotio hua'an cairo itopiso huë'nin. Inaso' niyontonpiso pëi' hua'an ya'conin. Quisoso quënanquirahuaton, nantën pirayan isonquirin. “A'naroáchin Sinioro pëinëhuëquë huëquë'. ⁴² Hui'nahuë yachiminarin,” itiirin. A'naíchin hui'nin ya'huëtërinso' chiníquën caniorin. Shonca cato' pi'ipitërin. Napotohuachina, inarë' pa'nin. Na'a piyapi'sari imasapi ni'ton, Quisoso ya'quëëtërapí.

⁴³ Paaquëya', a'na sanapiri imaquiarin. Hua'qui' panca huënai' a'parárin. Nani shonca

cato' pi'ipi co sanorinhuë'. Na'a notoro'sari nonënpirinhue'. Ya'ipi coriqui i'quiaponahuë', co manta' noyatërinhuë'. ⁴⁴ Quisoso pinën quëran huëcaton, a'morinso' huirotëínchin së'huaquirin. Së'huahuachina, a'naroáchin huënai' no'narin.

⁴⁵ —¿Inta' së'huarinco? tënin Quisoso. “Co carinquënso' së'huaranquënhuë',” topi ya'ipiya.

—Ni'quëchi Maistro, notohuaro' piyapi'sa' ya'quëëtapirinënhuë': “¿Inta' së'huarincoso'?” ¿tënan ti? itërin Pitrori.

⁴⁶ —A'naso' natëtonco, së'huarinco. Së'huahuachincora, nitotërahuë'. Ca nohuanto, noyatërin, tënin.

⁴⁷ “Nani nitotërin,” ta'ton, sanapi huë'nin. Pa'yanaton, ropa ropátëriarin. Isonquirahuaton, Quisoso itapon: “Hua'qui' caniorahuë ni'ton, së'huaranquën Siniro. Së'huahuatënhuëra, a'naroáchin noyatërahuë,” tënin. Ya'ipi piyapi'sa' natanpi.

⁴⁸ —Natëranco ni'ton, nani imoya anoyatëranquën. Noya paquë huachi, itërin.

⁴⁹ Quisoso nonaquëya', a'na quëmapi Cairo pëinën quëran huë'nin.

—Hui'nán nani chiminin. Ama huachi Maistro apiquësohuë', itërin.

⁵⁰ Quisosos' natanaponahuë', itapon:

—Ama iyasha pa'yanquësohuë'. Natëco, hui'nán noyachin, itërin.

⁵¹ Pëinënhuë canconahuaton, ya'conconin. Pa'pin, a'shin, Pitro, Coansha, Santiago, inapitaíchin quëparin. “Ama a'napitaso' huë'inasohuë',” tënin. ⁵² Na'a piyapi'sa' na'nëtona', ayanápi.

—Ama na'nëcosohuë'. Co sanapia'hua chiminin-huë'. Huë'ésárin, itërin Quisosori.

⁵³ —Co huë'ërinhuë'. Nani chiminin huachi, itatona', tēhuapi. ⁵⁴ Quisososo nipirinhüë' sanapia'hua maimirarahuaton:

—Huënsëquë', apia'hua, itërin.

⁵⁵ A'naroáchin nanpianarahuaton, huanirin. “Nanon a'caco',” tēnin Quisososo. ⁵⁶ A'shin, pa'pin, inapita pa'yanpi. “Ma'pitacha nitotaton, anan-pitaantaran paya,” itopirinhüë', “Ama a'napita sha'huitocosohuë',” itërin Quisosori.

9

A'chinacaso marë' a'parinso'

(Mateo 10.5-15; Marcos 6.7-13)

¹ Shonca cato' quëmapi'sa' Quisosori nani huayonin na'con na'con a'chintacaso marë'. Ca'tano'sanënpita itopi. Ayontonahuaton, chiniquën nanan quëtërin sopairo'sa' a'pacaiso marë'. Ina nohuanton, nisha nisha caniori maninsopitanta' anoyatapi. ² “Paatoma' iyaro'sa', piyapi'sa' a'chintonco'.

‘Yosë yahua'anëntarinquëma'. Huëntonëinquë ya'conpatama', noya catahuarinquëma', itoco'. Cania'piro'santa' anoyatoco'. Carinquëma catahuaninquëma' anoyatacamaso marë',” itërin.

³ —Pa'patama', ama manta' quëpacosohuë'. Pitana, pë'pëto, pan, coriqui, inapita ama quëpacosohuë'. Ama a'moramaso tëranta' cato' quëpacosohuë'.

⁴ Inso pëiquësona yacapatohuatama', ina pëiquërächin ya'huëco'. Ina ninano quëran pipiamaquë huarë' inaquë ya'huëco'. ⁵ A'na ninanoquë pa'patama', “Ama isëquë huëcosohuë'.

Co yanatanainquëmahuë',” itohuachinënquëma', patoco'. Yapa'patama', pënëncó'. “Nani sha'huitopirainquëmahuë'. Co nohuantëramahuë' ni'ton, canpitaora tēhuënëmaquë nina'intarama',” itoco'. Ina quëran a'na parti paco', itërin Quisosori.

⁶ Ina quëran ca'tano'sanënpitari pa'sahuatona', noya nanan a'china'piapi. Nisha nisha ninanoquë pënëna'piapi. Na'a cania'piro'sa' anoyatopi.

Coansha Paotista tēpapiso'

(Mateo 14.1-12; Marcos 6.14-29)

⁷ Napopiso' ya'ipi parti nahuinin. Cariria hua'an Irotisë itopisonta' natantërin. Natantahuaton, nisha nisha yonquirin. “¿Inta' Quisososo'?” itohuachinara, “Coansha Paotista nãpïantarínso' nimara,” topi a'naquën. ⁸ “Co inahuë'. Iniasë ya'noantarínso' nimara,” topi a'naquëonta'. “Co inahuë'. A'na pënëntona'pi iráca chiminpirinhuë', nãpïantarínso' ipora,” topi a'napitanta'.

⁹ Ina natanaton, hua'ani itërin:

—Cari Coanshaso' atëpatërahuë, nishitëconotopi. Ina quëmapiso nipirinhüë', nani ma'sha nanitaparin, natantërahuë. ¿Inta' inaso' nimara? Canta' nohuichi, ta'ton ya'nipishahuë yani'nin.

Cosharo' ana'atërinso'

(Mateo 14.13-21; Marcos 6.30-44; Juan 6.1-14)

¹⁰ Ca'tano'sanënpita huëantarahuatona', Quisoso sha'huitiipi. “Nani a'chínai. Cania'piro'santa' anoyatërai,” itiipi. Napotohuachinara: “Huëco' iyaro'sa' canpoara pa'ahua',” itërin Quisosori. Itohuachina, Pitsaitaquë pa'pi. ¹¹ Na'a piyapi'sari natanahuatona', imapi. Canqui huachinara,

Quisosori noya nontërin. Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso' a'chintarin. Nani a'chintahuaton, cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin.

¹² Nani i'huararahuasos', ca'tano'sanënpitari itipiti:

—Nani i'huarin. Co manta' isëquë ya'huërinhuë'. Piyapi'sa' a'paquë' pa'ina'. Isoshara'huaya ninanoro'sa', pëiro'sa', inapita ya'huërin. Inaquë cosharo' pa'anatona', ca'ina'. Naporahuatona', inaquë huë'ëpachina', itopi.

¹³ —Canpitari a'caco', itërin Quisosori.

—Capa isëquë capacaso'. A'natërapoya pan, catoya sami, inaíchin ya'huëtërincoi. Notohuaro piyapi'sa' ya'huërin. Quiya pa'anahuato, ¿ina nápo' ya'pi a'ca'í ti? itopi.

¹⁴ A'natërápo huaranca pochin quëmapi'sa' ya'huëpi ni'ton, napopi. Ina quëran ca'tano'sanënpita itërin:

—Piyapi'sa' sha'huitoco' huënsë'ina'. A'natërápo shonca, a'natërápo shonca pochin huënsë'ina', itërin.

¹⁵ Sha'huitohuachinara, ya'ipiya huënsëpi.

¹⁶ Nani huënsëhuachinara, Quisosori a'natërapoya pan, catoya sami, inapita ma'patërin. Inápaquë në'pëtahuaton, Yosë nontërin: “Yosparinquë, Tata,” itahuaton, pan, sami, inapita së'panahuaton, ca'tano'sanënpita quëtërin. “Piyapi'sa' quëtonco' ca'ina',” itërin. ¹⁷ Quëtohuachinara, ya'ipi piyapi'sa' coshatopi. Natëaquëhuarë' coshatopi. Ina quëran ca'tano'sanënpitari pë'sotopiso' masahuatona', shonca cato' i'më' amëntatopi.

Pitro natëtërinso'
(*Mateo 16.13-19; Marcos 8.27-29*)

18 A'na tahuëri Quisoso inaora pa'nin Yosë nontacaso marë'. Ca'tano'sanënpitaráchin inaquë ya'huëpi. Nani Yosë nontohuachina, Quisosori itërin:

—Nani ma'sha nanitaparahuë ni'to, ¿in pochinta' piyapi'sa' cancantiarinaco? itërin.

19 —“Coansha Paotistaco' nanpiantarinso',” topi a'naquën. “Co inahuë'. Tata Iniasëco' nanpiantarinso',” topi a'naquëonta'. “Co inahuë'. A'na pënëntona'pi iráca chiminpirinhuë', nanpiantarinso' nimara,” topi a'napitanta', itopi.

20 —Canpitaso nipirinhue' ¿ma'ta' yonquirama? itërin Quisosori.

—Quëmaso' Cristo, Yosë a'paimarinquënso', itërin Pitrori.

Chiminacaso' ninorinso'
(*Mateo 16.20-28; Marcos 8.30-9.1*)

21 Pitrori napotopirinhue': “Ama inaso' ipora a'napita sha'huitocosohue',” itahuaton, sha'huitërin: 22 —Yosë quëran quëmapico niporahuë', na'con parisita'huaso' ya'huërin. Cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maestro'sa', inapita co huachi quë'yaponacohue'. Tëpararinaco. Napoaponahuë', cara tahuëri quëran Yosë ananpitaantarinco, itërin.

23 Ina quëran piyapi'sa' pënëantarin.

—Yaimapatamaco, canpitaora nohuantëramaso' naniantoco'. Yosë nohuantërinso'ráchin imaco huachi. Corosëquë chiníquën parisitëre'. Canpitanta' parisitapomarahuë', nani tahuëri imamiatoco. 24 Noya nanpicamasoáchin

yonquihuatama', topinan quëran nanpiarama'. A'na tahuëri chminatoma', parisitomiatarama'. Nipirinhüë', casáchin yonquihuatamaco, parisitapomarahüë', co topinan quëran nanpiaramahuë'. Yosë'pa' nanpimiatarama'.
²⁵ Ya'ipi ma'sha isoro'paquë canapiramahuë', co hua'yanëma' cha'ëpachinhüë', co canamiataramahuë'. ¡Onponta' pahuërëtapiramahuë', co huachi hua'yanëma' nanitarinhüë' cha'ëcaso! ²⁶ Imapatamaco, tëhuaponënuëma'. Tapayatomaco a'pohuatamaco, a'na tahuëri carinquëmanta' a'poaranquëma'. Nanamëhuë a'pohuatama', carinquëmanta' o'mantahuato, a'poaranquëma'. Yosë quëran quëmapico ni'to, o'mantararahüë. Tata huënaratërinso pochin canta' huënaratarahuë. Noya anquëniro'sapitaro'co o'mantararahüë. ²⁷ No'tëquën itaranquëma'. Yosë isoro'pa' hua'anëntapon. A'naquëma' co'huara chimiantërasënuëmahuë', hua'anëntërinso' ni'sarama', itërin.

Nisha pochin ya'norinso'
(Mateo 17.1-8; Marcos 9.2-8)

²⁸ Posa tahuëri quëran Quisoso motopiquë pa'nin. Pitro, Coansha, Santiaco, inapitaráchin quëparahuaton, Yosë nontacaso marë' pa'nin.
²⁹ Yosë nontaso', nisha pochin ya'norin. A'morinsonta' huënaráchin huënaráchin ninin. Huirí huiríchin. ³⁰⁻³¹ A'nanaya Moisésë, Iniasë, inapita ya'nopi. Inahuanta' huënaráchin huënaráchin nipi. Quisosorë' ninontapi. "Quirosarinquë pa'pato, tëpararinaco," itërin Quisosori. ³² Ca'tano'sanënpitaso

nipirinhüë' huë'ëi' iquitatona', yahuë'ëpirinahuë'. Capayatantahuachinara, Quisoso huënaráchin nininso' quënanpi. Moisësë, Iniasë, inapitanta' quënanpi. ³³ Inapitaso' yapanantahuachinara, Pitrori itapon:

—¡Ma noyacha Maistro isëquë huë'nëhua paya! Cara imënamëa'huaya nü, a'nara' quëma marë', a'nanta' Moisësë marë', a'nanta' Iniasë marë', top-irahuë', itërin.

Co yonquiatonhuë', napotërin. ³⁴ Napotaquëya', chitorori imotërin. Ya'ipiya imotërin ni'ton, pa'yanpi. ³⁵ Chitoro' huancana quëran Yosëri nontërinso' natanpi. “Isoso' hui'nahuë huayonahuëso'. Ina natanco',” itërin.

³⁶ Nani nontohuachina, ni'sápirinahuë', co a'napita quënanpihuë'. Quisosoráchin quënanpi. Ina yonquiatona', co manta' topihuë'. Nani ni'pirinahuë', naporo tahuëri'sa' co insonta' sha'huitopihuë'.

Hua'huasha hua'yantërinso'

(Mateo 17.14-21; Marcos 9.14-29)

³⁷ Tahuëririnquë motopi quëran nohuaraimantarahuatona', na'a piyapi'sa' quënanquimapi. Quisoso yonípona' huë'pi. ³⁸ A'nariso' nontiirin.

—Huëquë' Maistro, hui'nahuë nitiico. Ináchin hui'nahuë nipirinhüë', ³⁹ a'nanaya sopairi ya'coancantohuachina, “yai” tosahuaton no'paquë nitë'yatërin. Sa'po sa'po niconin. Pacororárin. Napoin quëran sopairi patohuachina, pa'pi iquirorin. ⁴⁰ Ca'tano'sanënpita nontato: “Sopai inquitoco',” itopirahuë', co nanitopihuë', itërin.

41 —¡Ma'huantacha ninama paya! Can-pitaso' co Yosë natëramahuë'. Co natan-tochináchinhuë' cancantërama'. Nani hua'qui' a'chintopiranquëmahuë', ¿onporo huarëta' yanatëramaco? tënahuë. Hui'nán quëshico, itërin Quisosori.

42 Inaquë quëntapirinhüë', no'paquë sopairi ataatarin. Apacoroantarín. Quisosori ni'sahuaton, sopai itërin: “Hua'huasha tananpitëquë'. Pipimiatëquë huachi,” itërin. A'naroáchin sopai pipirin. Hua'huasha noyatërin huachi. “Pëinënquë iyasha quëpantaquë',” itërin.

43 Ya'ipi piyapi'sari nicatona', pa'yanpi. “¡Ma noyacha Yosëri catahuarin ni'ton, sopai a'parin paya!” topi.

Chiminacaso' ninoantarínso'
(Mateo 17.22-23; Marcos 9.30-32)

Ya'ipi piyapi'sari pa'yanatona', anoyatërinso' yonquirápirinhüë', ca'tano'sanënpita itantarín:

44 —Noya natanco iyaro'sa'. Yosë quëran quëmapico niporahuë', a'na tahuëri sha'huirapihuachinco, piyapi'sa' masarinaco. Ina yonquiráco', itërin.

45 Natanaponaraihuë', co nanitopihuë' natëtacaiso'. “¿Onpoatonta' ina pochín nontërinpoa'?” topi yonquinëna quëran. Naporahuaton, të'huatatona' co nohuantopihuë' natanacaiso'.

Chini chiníquën nanantërinso'
(Mateo 18.1-5; Marcos 9.33-37)

46 Ina quëran ca'tano'sanënpita capini ninontatona', “¿Inquënpocha chini chiníquën

nanantëre'pëhuaya?" nitopi. ⁴⁷ Co natanapon-ahuë', inaora yonquinën quëran Quisoso nitotërin. Napoaton hua'huasha maimirarahuatón, ya'cariya ahuanirin.

⁴⁸ —Ama chiníquën nanantacamaso' yonquicosohuë'. Imaramaco ni'ton, hua'huasha nosorohuatama', nosoroaramaco canta'. Nosorohuatamaco, co casáchin nosoroaramacohuë'. Yosënta' nosoroarama'. Inaso' isoro'paquë a'paimarinco. Hua'huaro'sa pochin cancantopisopita Yosëri noya noya ni'nin, itërin Quisosori.

Pi'pian nisha imarinso'

(Marcos 9.38-40)

⁴⁹ A'na tahuëri Coanshari itapon:

—A'na quëmapi Maistro ni'nai. “Quisoso nanan quëtërinco,” ta'ton sopairo'sa' a'pararin. Inaso nipirinhüë', co quiya pochin imarinquënhüë' ni'ton, co nohuantëraihüë'. “Ama inapoquësohuë',” itërai, itërin.

⁵⁰ —Tananpitoco' sopai a'pa'in. Insosona co inimicotohuachinpoahuë', catahuarinpoa', itërin Quisosori.

Santiago, Coansha inapita pënëninso'

⁵¹ Nani ya'caritëriarin Quisoso inápaquë panantacaso'. Napoaton “Onpopionta' Quirosarinquë pa'sarahuë huachi,” ténin. ⁵² Yapaaton, catoya'pi a'parin. “Paso' ninanoquë pa'i, topirahuë'. Paatoma', natantonco' huë'ëpataquëhua',” itërin Quisosori. Inaquë Samaria piyapi'sa' ya'huëpi. ⁵³ Natanahuatona', co Quisoso huëcacaso' nohuantopihüë'. Quirosarinquë pa'sarin ni'ton,

co nohuantopihuë'. ⁵⁴ Ina marë' Santiaco, Coansha, inapita no'huitopi.

—¿Ma'ta' Siniro onpochii? Yosë nonchii inápa quëran pën a'paimaton isopita ahuiquichin topirahuë', itopi.

⁵⁵ Tahuëretahuaton: —Ama iyaro'sa' napocoso-huë'. Tananpitoco', itërin. ⁵⁶ Ina quëran a'na ninanoquë paantarin.

*Ya'ipi cancanën quëran imacaso' ya'huërinso'
(Mateo 8.19-22)*

⁵⁷ Papona pochin a'na quëmapiri nonttiirin:

—Canta' Siniro imainquën. Insëquësona pa'patan, canta' pa'i, topirahuë', itërin.

⁵⁸ —Sacai' imancoso', ténahuë. Ma'sha tananquë ya'huërinso'pita huë'ëshinantëna ya'huëtopi huë'ëcaiso marë'. Inairanta' pë'pëtën ya'huëtërin. Caso nipirihuë' Yosë quëran quëmapico niporahuë', co pëi' ya'huëtërincohuë'. Pa'sápato, co ya'huëmiatërahuë', itërin.

⁵⁹ A'nanta' huë'pachina: —Imaquico, itopirihuë'.

—Oshaquëran Siniro imainquën. Tatahuë nani noyá mashotërin. Chiminpachin, cari pa'pitarahuë. Ina quëran imainquën, topirahuë', itërin.

⁶⁰ —A'naquën co nohuantopihuë' imainacoso'. Chimipi pochin cancantopi. Inapitari pa'pichina', ténahuë. Quëmaso nipirihuë', ca na'con na'con yonquiatonco Yosë yahua'anëntërinpoaso' sha'huiquë', itërin Quisosori.

⁶¹ A'na quëmapinta' huëcaton:

—A'na tahuëri Siniro imasaranquën, topirahuë'. Ipora quëmopinëhuëpita nontëri'i. Nani

nontohuato imainquën, itopirinhue', ⁶² Quisosori itërin:

—Ama iyasha, nisha nisha yonquiquësohuë'. Ni'quë'. Anëtohuatëra, noya nicatë' ahuëhuatëra, no'tëquën ahuërë'. Niquë notëtahuatë' ahuëhuatëraso', co noya ahuërëhuë'. Inapochachin nisha nisha yonquihuatama', co nanitaramahuë' Yosë hua'anëntërinso' no'tëquën imacamaso', itërin.

10

Canchisë shonca catoya'pi a'parinso'

¹ Ina quëran a'napitanta' sha'huitërin pënëntacaiso'. Canchisë shonca cato' quëmapi'sa' huayonahuaton, catoya catoya a'parin. Nisha nisha ninanoquë a'parin. Oshaquëran ina ninanoro'saquë chachin pa'sarin ni'ton, inapita'ton a'parin pënëntacaiso marë'. Yapa'pachinara itapon:

² “Tëhuëenchachin iyaro'sa', isoro'pa' panca imin pochin ninin. Cayarinso' manëso pochachin piyapi'sa' manë' Yosë imacaiso marë'. Na'a piyapi'sa' ya'huëpirinahuë', caraíchín pënëntarin. Napoaton Yosë nontoco' a'napitanta' a'pa'in pënëchina'. Inaso' ya'ipiya hua'anëntarin. ³ Iporaso' a'paranquëma'. Ni'co'. Carniroa'huaro'sa' co nanitopihuë' nia'paicaiso'. A'naroáchin tanan ni'niro'sari manin. A'naquën piyapi'sa' ni'niro'sa pochin cancantatona', no'huiponënuquëma'. ⁴ Pa'patama', ama manta' quëpacosohuë'. Pë'pëto, coriqui, sapatë co inapita tëranta' quëpacaso' ya'huërinhuë'. Piyapi'sa' nacapihuatama', ama hua'qui'

nontocosohuë'. Manóton paco'. ⁵ A'na pëiquë canconpatama', hua'anën nontoco': 'Thuata iya. Yosë catahuainquëma', itoco'. ⁶ Noya nontohuachinënquëma', Yosëri catahuaarin mini. Co'so' noya nontohuachinënquëmahuë', co Yosëri catahuaarinhuë'. ⁷ Nohuantohuachinënquëma', ina pëinënquë yacahuaco'. A'cahuachinënquëma', ca'co'. O'shitohuachinënquëma', o'oco'. A'chintarama' ni'ton, topinan ca'co'. Ama nisha nisha pëiquë yaca yacapatërantacosohuë'. ⁸ A'na ninanoquë pa'patama', noya nontohuachinënquëma', inaquë a'chintoco'. Ma'sona a'cahuachinënquëma', ca'co'. ⁹ Cania'piro'sa' inaquë ya'huëhuachina', anoyatoco'. 'Iso tahuëri'sa' Yosë yahua'anëntarinquëma', itoco'. ¹⁰ A'naquën piyapi'saso nipirinhüë' co nohuantarinquëmahuë'. Ina ninanoquë canconpatama', cachiquë paatoma', pënëntoco'. ¹¹ 'Nani sha'huitopirainquëmahuë'. Co nohuantëramahuë' ni'ton, canpitaora tëhuënëmaquë nina'intarama'. Co natëpiramahuë', Yosëso' yahua'anëntarinquëma', itoco'. ¹² Ayaro' tahuëri nanihuachin, inapitaso' chiniquën parisitapi, tënahuë. Iráca Sotomaro'saso' pa'pi co noyahuë' nipi ni'ton, Yosëri chiniquën ana'intërin. Co natërinacosopitaso nipirinhüë', chini chiniquën ana'intarin huachi," itërin.

*Nisha nisha ninanoquë ya'huëpisopita pënëinso'
(Mateo 11.20-24)*

¹³ Ina quëran Quisoso taantarín: "Corasinoquë, Pitsaitaquë inaquëpita ya'huëramaso', jma'huantacha nisarama paya! Na'con pënënpiranquëmahuë', co natëramacohuë'. Ina

marë' parisitarama'. Tiroquë, Sitonquë, inaquëpitaso nipirinhüë' co pënëntërahuë'. Co inaquë cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërahuë'. Inaquë naporahuë naporini, oshanëna marë' sëtatona', sa'catën nininso' a'moitonahuë'. Huarianoquënta nipa'samototatona' co noyahuë' yonquipisopita nanianchitonahuë'. ¹⁴ Napoaton iyaro'sa' ayaro' tahuëri nanihuachin, Yosë chini chiniquën ana'intarinquëma'. Tiroquëso', Sitonquëso', co onpopinchin ana'intarinhüë'. ¹⁵ Capinaomoquë ya'huëramasopitanta' co no'tëquën yonquiramahuë'. 'Noyacoi ni'toi, Yosë'pa' pa'sarai, ¿topiramahuë' ti? Co inatohua' pa'saramahuë'. Parisitopiquë tëhuënchinsó' pa'miatarama huachi,' ténahuë," itërin.

¹⁶ Ina quëran yaa'parinsopita itaantarín:

"Iporaso' pënëntacamaso marë' a'pararanquëma'. Ca ya'huërenamëhuë pënëntarama'. Noya natanpachinquëma', natanarinaco canta'. Co'so' nohuantohuachinënquëmahuë', co canta' nohuantarínacohüë'. Co nohuantohuachinacohüë', co Yosënta' nohuantapihuë'," itërin Quisosori. Itohuachina, pa'pi huachi. Nisha nisha ninanoquë pënëntëra'piapi.

A'parinsopita huëantapiso'

¹⁷ Nani pënëntohuachinara, canchisë shonca catoya'pi chachin nóya cancantatona', Quisosoquë huëantapi.

—Sopairo'santa' Sinioro nontërai. "Quisoso nanan quëtërincoi ni'ton, a'parainquën," itohuatëira, pipipi, itopi.

¹⁸ Napotohuachinara, Quisosori itërin;

—Sopai hua'an chachin iráca inápaquë ya'huëpirinhuë', Yosëri të'yatërin. O'cori pochin a'naroáchin anotërinso' ni'nahuë. ¹⁹ Nani nanan quëtëranquëma' canpitanta' sopai minsëcamaso marë'. Ca yonquiatomaco, sopairo'sa' nontohuatama', patarinquëma'. Ya'huan, yonpinca inapita i'natohuatama', co manta' onpotarinquëmahuë'. Ya'huan yaquëtërinposo pochin sopainta' yaacorinquëma'. Canpitariso nipirinhue' minsëarama'. Co manta' nanitarinhue' minsëinquëmaso'. ²⁰ Sopairo'sa' a'papiramahuë', ama ina marëáchin noya cancantocosohue'. Imaramaco ni'ton, Yosë'pa' pa'sarama'. Inatohua' nininëma' nani ninshitërinquëma'. Ina marë' tëhuënchinso' nóya cancantoco', itërin.

Tata Yosë anitotërinpoaso'
(Mateo 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Naporo' Ispirito Santo nohuanton, Quisoso nóya cancantërin. Noya cancantaton, Yosë nontarin. “Ma noyacha, Tata, yonquiran paya. Quëmaso' chini chiníquën nanantëran. Inápaquë, isoro'paquë, ya'ipi parti hua'anëntaran. Quëma nohuanton, a'naquën nani ma'sha nitotaponaraihuë', co nanamën nitotopihuë'. ‘Quiyaora noya noya nitotarai,’ topiso marë', co nanamën anitotëranhuë'. Imarinacosopitaso nipirinhue' catahuaran. ‘Catahuaco Sinioro co caora nanitërahuë’,’ itohuachinën, quëma nanamën chachin anitotëran. Ina marë' Tata, ‘Yosparinquën,’ itëranquën,” tënin, Yosë nontaton.

²² Ina quëran a'parinsopita itantarin. “Tata Yosë nohuanton, chiníquën nanantërahuë. Ya'ipi

nanamën anitotërinco piyapi'sa' a'chinta'huaso marë'. Hui'ninco ni'to, tatahuësáchin noyá no-huitërinco. Inapochachin canta' Tata Yosë no-huitërahuë. Casáchin noyá nohuitërahuë. A'naquën piyapi'santa' caora nohuanto, anohuitërahuë. Inapitanta' Yosë nohuitapi huachi,” itërin.

²³ Nani a'chintohuachina, ca'tano'sanënpita amasha quëparahuaton, sha'huitërin: “Isoro'paquë o'mato, nani ma'sha ninahuë. Ma noya Yosë nosororinquëma' ni'ton, ni'nama'. ²⁴ Iráca quëran huarë' na'a copirnoros'a', pënëntona'piro'sa', inapita ni'namasopita yani'pirinahuë', co ni'pihuë'. A'chintëranquëmasopitanta' yanatanpirinahuë', co natanpihuë',” itërin.

Nosorotona'pi naporinso'

²⁵ Ina quëran a'na maistro iráca nanan noya nitotërinso' huanirahuaton, Quisoso tënicaso marë' itapon:

—¿Ma'ta' Maistro onpo'i nanpimiata'huaso marë'? itërin.

²⁶ —Iráca Yosë quiricanën quëran ninshitaton, pënëninpoa'. ¿Ma'ta' tënin? itërin.

²⁷ —“Tata Yosë hua'anëntërinpoa'. Ina nosoroco'. Ya'ipi cancanëma quëran, ya'ipi hua'yanëma quëran, ya'ipi chinirama quëran, ya'ipi yonquinëma quëran, ya'ipi inaquëranpita nosoromatoco'. Isonta' Yosë nohuan'tërin: Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroco',” tënin, itërin.

²⁸ —No'tëquën naporan. Ina pochin nipatan, Yosë pochin cancantaton, nanpimiataran huachi, itërin Quisosori.

29 —Ina nitotaporahuë', ¿ma'ta' onpo'i? ¿In-pitaquë huarëta' nosoro'i? itaantarín.

30 —Inta nipachín a'chinchinquën. A'na cotio quëmapi Quirosarinquë ya'huërin. A'na tahuëri Quiricoquë pa'sapirínhuë'. Paaso', tēpatoro'sari mapi. Ahuëatona', ihuapi. Ai'nanpiratopi. Yachimiánin patopi.

31 Ina quëran cotio corto hua'an ina ira chachín pa'tapirínhuë'. Quëmapi quënanconaponahuë', pëshonanpirahuaton na'huëtërin. 32 Ina piquëran a'na quëmapinta' pa'sarin. Inaso' Nihui huënton quëmapi ni'ton, corto hua'an catahuarinso'. Inarinta' quënanconaponahuë', inapotaantarín.

33 Ina quëran Samaria quëmapirinta' quënancoantarín. Inaso' nisha quëmapi niponahuë', nosororín.

34 Ya'cariconahuaton, catahuarin. Pë'shapiso' tomaquë, huinoquë, inaquëpita pashitërin. Inapotahuaton tonpotërin. Ina quëran inaora moranënuquë acorahuaton, huë'ëpatacaso pëiquë quëparín. Inaquë a'pairín.

35 Tahuëririnquë catotë' coriqui prata quëran nininso' pëi' hua'anën quëtërin. “Paso' ninanoquë pa'sarahuë. Quëmari a'paiquë'. Coriqui pahuanpachín, quëmaora coriquinën castaquë'. Huënantahuato, i'huërchinquën,” itërin.

36 Ni'quë' iyasha. Caraya'piri ahüëpiso' quënanconpi. ¿Insoarita' iin pochín nosororín? itërin Quisosori.

37 —Nisha piyapiri nosororínso', ténin.

—Ina mini. Paaton, quëmarinta' inapochachín nosoroquë', itërin.

Marta, Maria, inapita napopiso'

³⁸ Ina quëran paantahuaton, a'na ninanoquë canconin. Inaquë Marta ya'huërin:

—Huëquë' Siniro ni'quicoi, itohuachina, ya'conapatërin. ³⁹ Martaso' cain ya'huëtërin, Maria itopiso'. Quisoso huë'pachina, ya'cariya huënsëquirin. A'chininso' noya natanarin. ⁴⁰ Martaso nipirihuë' cosharo nicon sacatárin. Nisha nisha yonquiaton, Quisoso huëcapairin:

—Caihuë Siniro topinan huënsëárin. Caora cosharo' nisarahuë. Sha'huitëquë' catahuainco, itërin.

⁴¹ —Imoya. Nisha nisha ma'sha yonquiaton, co noya cancantëranhuë'. ⁴² Casáchin natanoso' na'con na'con nohuantërahuë. Mariašo' natanatonco, noya noya nisarin. Na'con yonquirinco ni'ton, noya cancantomiatarin tënahué, itërin Quisosori.

11

Yosë nontacaso' a'chininso' (Mateo 6.9-15; 7.7-11)

¹ A'na tahuëri Quisoso Yosë nontárin. Nani non-tohuachina, ca'tano'sanëni itërin:

—A'chintocoi Siniro Yosë nonta'huaiso'. Coanshaso' imarinsopita a'chintërin. Quiyanta' a'chintocoi nitochii, itërin.

² —Inta nipachin a'chinchinquëma'. Yosë yanontohuatama', iso pochin nontoco':

“Tata Yosë, quëmasáchin noya noyanquën ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' chinochinënquën.

Chini chiniquën nanantëran ni'ton, ya'ipicoi natëiinquën.

³ Nani tahuëri catahuacoi cosharo' ya'huëchincoi.

⁴ Co noyahuë' nicatoi, oshahuanai. Nosoroatoncoi, oshanëhuëi inquitocoi.

A'napita ma'sha onpotohuachincoi, nanan anoyatëraiso pochachin oshanëhuëi inquitatoncoi anoyacancantocoi.

Co noyahuë' yonquihuatoi, catahuacoi a'naroáchin nanianchii," itoco', Yosë nontohuatama', ténin.

⁵ Ina quëran a'chintantarin.

—Ni'co' iyaro'sa'. Ni'toro'sa' huë'pachinara, capa a'cacaso' nipachina, a'na piyapi pëinënquë pa'në'. Yono tashi' nipirinhue', ma'sha nitonë'. “Cara pan quëtoco iyasha. ⁶ Nipayaraiso' huë'pirinhue', co manta' a'ca'huaso' ya'huëtërincohuë',” tënë'.

⁷ Yono tashi' ni'ton, co nohuantaponhuë' nimara. “Paquë' iyasha. Nani ya'coana oncotërahuë. Hui'nahuëpitanta' huë'ësápi. Co nanitërahuë' quëta'huanquënso',” tapon nimara.

⁸ Nipayarinso' niponahuë', co nohuantopirionta', naquëranchin naquëranchin nitantahuachina, huënsëintarahuaton, quëtapon. ⁹ Napoaton

Yosë na'con nontoco'. Pahuantërinquëmaso' nipatama', quëtarinquëma'. Ma'sha yonirëso pochin cancantatoma', nontáco' catahuainquëma'. Ya'coana pi'nirëso pochin cancantatoma', nontoco' aya'coinquëma' ¹⁰ Tëhuëinchachin ma'sha nitohuatama', quëtarinquëma'. Hua'qui' ma'sha yonípatama', quënanarama'. Ya'coana pi'nirëso pochin nipatama', i'soatarinquëma'.

¹¹ “Hui'nama' tanaton, ‘Sami nayarahuë,’ itohuachinquëma', co ya'huan quëtaramahuë'. Co insonta' nohuantërinhuë' hui'nin inapotacaso'.

¹² Ataricayonta' natanpachinquëma', co yonpinca

quëtaramahuë'. Noya cosharo' quëtarama'.
¹³ Canpitaso' co noyahuë' yonquiapomarahuë',
 hui'nama' nosororama'. Noya ma'sha quëtërama'.
 Yosëso' noya noya ni'ton, na'con na'con
 nosororinquëma'. Inápaquë ya'huaponahuë',
 hui'ninpita pochin ni'ninquëma'. Nontohuatama',
 'Ispirito Santo aya'coancantoco,' itohuatama',
 aya'coancantarinquëma',” itërin.

Sopai hua'an minsërinso'

(Mateo 12.22-30; Marcos 3.19-27)

¹⁴ Ina quëran a'na quëmapi huë'nin. Sopairi
 ya'coancantërin ni'ton, co nanitërinhuë' nonacaso'.
 Quisosori quënanahuaton, sopai a'patërin.
 Nani a'patohuachina, noya nonin huachi.
 Piyapi'sari nicatona', pa'yanpi. “¡Ma noyacha
 ni'ton, a'naroáchin sopai a'parin paya!” topi.
¹⁵ A'naquënso nipirinhüë' nisha yonquipi.
 “Sopairo'sa' hua'anën Piirsipo itopisoari
 catahuarin ni'ton, nanitaparín sopai a'pacaso',”
 toconpi.

¹⁶ A'napitarinta' Quisoso itapona': “Yosë pochin
 niquë' ni'iinquën,” itonpi. Tënicaiso marë' napo-
 topi. ¹⁷⁻¹⁸ Quisososo nipirinhüë' yonquipiso' nito-
 taton, itërin:

“Co Satanasë catahuarincohuë' sopairo'sa'
 a'paca'huaso'. Inaso' sopairo'sa' hua'anën ni'ton,
 co sopairo'sa' no'huirinhüë'. Nino'huipi naporini,
 co huachi hua'anëna nicacaso nanichitonhuë'.
 Ni'co'. Ninanoquë ya'huëpisopita nino'huipi
 naporini, yanquë'itonahuë'. Quëmopinëna
 capininta' nino'huipi naporini, yanquë'itonahuë'.

¹⁹ A'naquën a'chintëramasoarinta' sopairo'sa'

yaa'papi. Piirsipo catahuarinco tēnama' ni'quēhuarē', inapitanta' inari catahuarin. Napoaton inapita natanpatama', co no'tēquēn yonquiatomahuē' naporamaso sha'huitarinquēma'. ²⁰ Caso nipirinhue', Yosē catahuarinco sopairo'sa' a'paca'huaso'. Ina nohuanton, a'parahuē. Napoaton Yosē chachin a'paimarinco hua'anēnta'huanquēmaso marē', tēnahue'.

²¹ Quēmapi chiniquēn nipachina, pēinēn noya a'pairin. Sahuēni, shonqui, inapita ya'huētērin ni'ton, co insonta' nanitērinhuē' ma'shanēnpita ihuacaso'. ²² A'naso nipirinhue' ina quēran chini chiniquēn ni'ton, huēcapiarahuaton minsērin. Sahuēni, shonqui, inapita matahuaton, ma'shanēnpitanta' quiquitērin.

²³ Insosona co imapachincohuē', inimicotar-inco. Co catahuahuachincohuē', piyapi'sa' anishacancantarin ama Yosē imacaiso marēhuē',” itērin.

Sopairi ya'coancantaantarinso'
(Mateo 12.43-45)

²⁴ Naquēranchin a'chiantaton, itaantapon:

“A'na quēmapi ya'huērin. Sopairi ya'coancantopirinhue', ina quēran pipirin. Pipihuachina, inotēro parti pa'sárin. Insēquēsona ya'huēcaso marē' yonisapirinhue', co quēnaninhue'. Napoaton ina quēmapiquē chachin huēantarin. ²⁵ Inaso' co Yosē yonquiatonhuē', topinan ya'huárin quēnanquiantarin. Noya ya'huēantachinachin ni'ton, yaya'coancantantarin. ²⁶ Napoaton paantarahuaton, canchisē sopairo'sa' aquē aquētē' co noyahuē' nipisopita

maantarin. Posa sopairo'sari chachin quëmapi ya'coancantantapi. Inaquë ya'huápi. Quëmapi aquë aquëtë' co noyahuë' yonquirin huachi,” itërin.

Noya cancantopisopita

²⁷ Na'a piyapi'sa' natanapi. A'na sanapiso' natanahuaton, itërin:

—Ma noya a'chintërancoi. Mamaparinquën hua'huarinquën ni'ton, ma noya Yosëri ni'nin. jAso'sorinquën ni'ton, nóya cancanchin! ténahuë, ténin chiniquën nonaton.

²⁸ Inaso napopirihuë', Quisosori itapon:

—Yosë nanamën natanahuatona natëpisopita tëhuënchinso', noya noya cancantapona' ténahuë, itërin.

Yosë pochin nicacaso' nohuantopiso'

(Mateo 12.38-42; Marcos 8.12)

²⁹ Na'con na'con piyapi'sa' huë'pachinara, itantarin: “Iporaso' na'a piyapi'sa' co noyahuë' yonquiipi. ‘Yosë pochin niquë' ni'iinquën. Ina ni'patoí natëarainquën,’ itopirinacohuë', co Yosë nohuantërinhuë' ina pochin nica'huaso'. Isoíchin anitotaranquëma'. A'na tahuëri Conasë naporinso pochin nisarahuë. ³⁰ Ninihuiquë ya'huëpisopita co noyahuë' nipachinara, Yosëri a'parin pënënacaso marë'. Canta' Yosë quëran quëmapi co ni'to, pënënanranquëma' Yosë ayonquianta'huanquëmaso marë'. ³¹⁻³² Ayaro' tahuëri nanihuachin, Ninihuiquë ya'huëpisopita sha'huirapiarinënuëma'. ‘Conasë pënënpachincoi, oshanëhuëi marë' sëtërai. Ina naniantatoi, Yosë yonquirai. Canpitaso nipirihuë'

noya noya nininso' natanpiramahuë', co natëtëramahuë'. Napoaton na'con na'con oshahuanama,' itarinënguëma'. Inapochachin Saromon hua'anëntohuachina, Sor parti quëran sanapi copirno huë'nin ina natanacaso marë'. 'Ya'ipi nitotërin,' ta'ton, natanapon huë'nin. Napoaton ayaro' tahuëri inanta' atapanaringuëma'. Saromon quëran caso' na'con na'con nitotopirahuë', co yanatëramacohuë'. 'Ina marë' na'con na'con oshahuanama,' itarinënguëma,'" itërin.

A'pininso pochin nininso'
(Mateo 5.15; 6.22-23)

³³ “Nanparin i'chinpihuatëra, co ma'sha acohuana po'orëhuë'. Co i'mëanaquë po'morëhuë'. Nanparin aconanquë acorë'. Ina quëran piyapi'sa' huë'pachina', noya quënantopi. ³⁴ Ya'piranpo' nanparin pochin ninin. Ina quëran ma'sha quënanë'. Noya ya'piranpo' nipachina, noya quënantërë'. Ya'piranpo' co noyahuë' nipachina, co noya quënantërëhuë'. Inapochachin noya yonquihuatëra, noya cancantërë'. Co noyahuë' yonquihuatëra, tashi pochin cancantërë'. ³⁵ Napoaton, ni'cona tashi pochin cancantotama'. No'tëquën a'chintopiranquëmahuë', co noya natanpatamahuë', tashi pochin cancantarama'. ³⁶ Noyasáchin yonquihuatama', co tashi pochin cancantaramahuë'. Nanparin noya orotërinso pochin nisarama'. Noyápiachin cancantarama,'" itërin.

Parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapita pënëninso'

(Mateo 23.1-36; Marcos 12.38-40; Lucas 20.45-47)

³⁷ Nani a'chintohuachina, a'na Parisiori amatërin coshatacaso marë'. Ina pëinënquë pa'sahuaton, coshatacaso marë' huënsërin. ³⁸ Parisioro'saso' yacoshatohuachinara, i'shaquë pi'pian niopoimiratopi. "Inapohuatëhua', oshanënpoa' inquirarëhua'," topi. Quisososo nipirinhüë' yacoshatohuachina, co ina pochin nininhüë'. Ina marë' pëi' hua'anën pa'yanin. "¿Onpoatonta' topinan coshatarin?" ta'ton, yonquirarin. ³⁹ Yonquirinso' Quisosori ninoton, itërin:

—Canpitaso' aipi quënanamasoráchin yonquipiramahuë', Yosëso' acopo' cancanëma quëran yonquiramasopita ni'nin. Ni'co'. A'naquën minë', sënan, inapita pa'mohuachinara, pinënëáchin pa'mopipi. Acoposo nipirinhüë' në'huënantëtërin. Inapochachin canpitaso' cancanëma quëran co noyahuë' yonquirama'. Piyapi'sa' nonpintatoma', yaihuarama'. Pa'pi co noyahuë' cancantërama'. ⁴⁰ Co no'tëquën yonquiramahuë'. Co nonënpoáchin Yosë acotërinpoahuë'. Cancanënpoanta' acotërinpoa'. ⁴¹ Cancanëma quëran huarë' sa'ahuaro'sa' catahuaco'. Nosorohuatama', noyápiachin cancantarama'.

⁴² "Parisioro'sanquëma', jma'huantacha canpitaso' nisarama paya! 'Nani ma'sha canarëhua quëran, diesmo Yosë quëtacaso' ya'huërin,' itërinpoa' Moisësë. Ina natëpiramahuë', co noya

ninamahuë'. Nani ma'sha sha'nama quëran, diesmo quëtërama'. Ya'ipi cosharo' apimotacaso marë' sha'namaso manama quëran huarë', diesmo quëtërama'. Napoaponahuë', co Yosë nosororamahuë'. Piyapi'santa' yanonpintërama'. Ina marë' Yosë ana'intarinquëma'. Diesmo Yosë quëtacaso' noya nipirinhue', nosorocaso' na'con na'con nohuantërin.

⁴³ Parisioro'sanquëma', jma'huantacha canpitaso' nisarama paya! Niyontonpiso pëiquënta' piyapi'sa' nocanama'. Hua'ano'sapitarë'quëma' yahuënsëconama'. 'Ma noyacha canpitaso' nitotërama', itohuachinënquëmara, pa'yatërama'. Cachiquë pa'patamara: 'Huë'cama maistro,' itohuachinënquëmara, pa'yatërama'.

⁴⁴ ¡Ma'huantacha canpitaso' nisarama paya! Chimipi pa'pitopiso pochin niconama'. Co corosë acotihuachinarahuë', acopo' co nishinahuën' nisarinsö co nitotatonaraihuë', piyapi'sari i'natopi," itërin Quisosori parisioro'sa' nontaton.

⁴⁵ A'na cotio maistrori natanahuaton, no'huirin. —Ina pochin pënëntaton Maistro, quiyanta' anatantarancoi, itërin.

⁴⁶ Napotihuachina, cotio maistro'santa' pënënaton, itapon:

—¡Ma'huantacha canpitanta' nisarama paya! Na'con piyapi'sa' pënënpiramahuë', nani ma'sha natëcaiso' sha'huitërama' ni'ton, panca pë'pëtëreso pochin ninatanpi. A'chintopiramahuë', co pi'pisha tëranta' catahuaramahuë' natëcaiso'.

⁴⁷ "Íráca pënëntona'piro'sa' pënëntopirinhue', canpita shimashonëmapitari co natëtonaraihuë', tëpapi. Canpitanta' pa'pitopiso' pëirapipiramahuë',

co natëramahuë'. Ina marë' canpitanta' Yosë ana'intarinquëma' ni'ton, ¡ma'huantacha nisarama paya! ⁴⁸ Shimashonëma pochin cancantatoma', inapitari tëpatona pa'pitopiso', canpitari topinan quëran pëirapirama'. Co natëramahuë'.

⁴⁹ Yosë no'tëquën ninorinquëma'. Iráca chachin naporin: 'Na'a quëmapi'sa' a'pararahuë pënëinënuquëmaso marë'. A'chintapirinënuquëmahuë', no'huitoma', ahuëarama'. A'naquën tëpaarama', itërinquëma'. ⁵⁰⁻⁵¹ Isoro'pa' ninin quëran huarë' noya quëmapi'sa' pënëntopirinahuë', na'a tëpapi. Apiri'ton noya quëmapi nipirinhüë', iini tëparin. Ina piquëran a'naya a'naya noya pënëntopirinahuë', tëpara'piapi. Na'a pi'ipi napopi. Napoin quëran Sacariasë tëpapi anta'. Yosë chinotopiso pëiquë chachin tëpapi. Canpitaso nipirinhüë' ina nitotapomarahuë', co natantochináchinhuë' cancantërama'. Napoaton Yosë na'con na'con ana'intarinquëma'.

⁵² ¡Ma'huantacha cotio maistro'sanquëma' nisarama paya! Niahui osëretëreso pochin co Yosë nanamën no'tëquën a'chintëramahuë' ni'ton, piyapi'sa' co Yosë nohuitopihüë'. Co canpita tëranta' Yosë huëntonënuquë ya'conamahuë'. A'napitanta' yaya'conpirinahuë', co nohuantëramahuë'. Ina marë' Yosë ana'intarinquëma', itërin Quisosori.

⁵³ Nani tonitohuachina, parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapitaso' chiniquën no'huitopi. No'huitatona', nisha nisha Quisoso natanpi atëhuëcaiso marë'. ⁵⁴ "Co no'tëquën nonpachinhüë', sha'huirapiahua'," nitopi.

12

Parisioro'sa' yanonpinpiso'

¹ Hua'huayatêrahuë' piyapi'sa' niyontonpi Quisoso natanacaiso marë'. Na'a huaranca yamorapi ni'ton, niya'quêtapi. Ca'tano'sanënpita a'chintaton, itapon: “Têhuënchachin iyaro'sa', parisioro'sa' yanonpinpi. Napoaton a'chinpiso', pan ahuëpocatêrinso pochin niconaton a'naroáchin piyapi'sa' yanonpintopi. Ni'cona nonpintochinënguëma'. ² A'naquën po'oana quëran ma'sha nipi. Ma'sha po'orëso pochin nipirinahuënta', a'na tahuëriso' ya'ipi piyapi'sari nitotapi. ³ Tashi' napopiramahuë', naporamaso' tahuëri anitotapi. Pëi' acoana nisacarotopiramahuë', a'na tahuëriso', naporamaso' a'ninquëchin sha'huitapi. Ya'ipi piyapi'sa' nitotapi huachi,” ténin.

Yosë të'huatacaso' ya'huërinso'

(Mateo 10.28-31)

⁴ Ina quëran itaantarin: “Ama iyaro'sa', piyapi'sa' të'huatocosohuë'. Tëpapurinënguëmaonta', co hua'yanëma' matarinënguëmahuë'. ⁵ Yosë tëhuënchinso' të'huatacaso' ya'huërin, ténahuë. Co noyahuë' nipatama', Yosë hua'yanëma' matahu-atënguëma', parisitopiquë a'pamiatarinquëma'. Napoaton ina na'con na'con të'huatoco'. Co piyapi'sa' të'huatacaso' ya'huërinhuë'.

⁶⁻⁷ Yosëso' a'pairinquëma'. Ni'co'. Inairaro'sa' co pa'tonhuë'. A'natërápo nipirinhuë', catotë' coriquia'huaíchin pa'tërin. Napoaponahuë', co a'naya tëranta' Yosëri naniantërinhuë'. Canpitaso' na'con na'con yonquirinquëma'. Noya noya

a'pairinquëma'. Noyá nohuitërinquëma'. Ainëma' hua'huayátërahuë nipirinhüë', ya'ipi pichirin. Napoaton ama të'huacosohüë'. Ni'sárinquëma'," itërin.

Quisocriso imarëhuaso' sha'huicaso' ya'huërinso' (Mateo 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ Ina quëran taantarín: "Tëhuëenchachin iyaro'sa', 'Quisoso imarahüë,' topatama', ayaro' tahuëri canta' nohuantaranquëma'. 'Imarinco mini,' itarahüë Yosë'pa'. Anquëniro'santa' natanapi. ⁹ Nipirinhüë', Yosë quëran quëmapico nipirahuë' a'pohuatamaco, carinquëmanta' a'poaranquëma'. 'Co nohuitërinacohüë',' itarahüë. Anquëniro'santa' natanapi.

¹⁰ A'naquën no'huitonaco, pinorinaco. Ina quëran oshanëna marë' sëtohuachina', Yosëri oshanëna' inquitarin. Nipirinhüë' Ispirito Santo pinotona' oshahuanpiso', co onporonta' inquitarinhuë'.

¹¹ A'na tahuëri mapachinëinquëma', cotio niyontonpiso pëiquë quëpaarinëinquëma'. Hua'ano'sa', coisëro'sa', inapitaquë sha'huirapihuachinëinquëma', '¿Ma'cha tonopocoya?' ama tocosohüë'. ¹² Naporo' Ispirito Santo catahuaarinquëma' noya a'panitacamaso'," itërin Quisosori.

Nani ma'sha nohuantopiso'

¹³ Na'a piyapi'sa' natanaso', a'nari huëcapairin.

—Maistro, tatahuë nani chiminin. Nani ma'sha ya'huëtopirinhüë', patërin. Iyahuëso' nipirinhüë' apiratërinco. Co nohuantërinhuë' patomatiincoso'. Sha'huitëquë' patomachinco, itërin.

14 —Co coisë pochin nica'huaso' ya'huërinhuë', itërin Quisosori.

15 Napotahuaton, ya'ipiya pënënin.

—Ama iyaro'sa' ma'sha canacamasoáchin yonquicosohuë'. Co nani ma'sha ya'huëtinquëma' huarë' noya nanpiaramahuë', itërin.

16 Itahuaton, a'na pënënto nanan sha'huitërin. “Ni'co'. A'na ma'huan ya'huërin. Iminënuë sha'pachina, hua'huayátërahuë nitërin.

17 Napoaton ya'ipi pëinënpita ya'sotërin huachi. ‘¿Insëquëcha ma'sha aco'iya?’ ta'ton, yonquiárin.

18 Yonquihuachina, tapon: ‘Pëiro'sa' i'quitahuato, a'na pëiro'sa' niantarahuë. Panca panca nisarahuë. Inaquë ya'ipi ma'shanëhuëpita acoarahuë. 19 Na'a ma'sha ya'huëtërinco. Co apípora nohuantarahuë'. Co huachi sacatarahuë'. Noya coshatápo. Noya o'opo. Capa cancantato, nóya ya'huápo,' ténin yonquinën quëran.

20 Napopirinhüë', Yosëri itërin: ‘Quëmaso' co manta' yonquiranhüë'. Ipora tashi chachin ca nohuanto, chiminaran. Nani ma'sha canapiranhüë', ya'ipiya pataran ni'ton, a'napitari mapon,' itërin. 21 Canpitanta' nani ma'sha canapomarahüë', co Yosë yonquihuatamahuë', ina ma'huan pochin nisarama'. Co manta' ya'huëtomiatarinquëmahuë'. Co Yosë'pa' canamiataramahuë',” ténin Quisoso.

Yosë noya a'pairinpoaso'

(Mateo 6.25-34)

22 Ina quëran ca'tano'sanënpita itapon: “A'naquën ma'sharáchin yonquipi. Capacaiso', o'ocaiso', a'mocaiso', inasáchin yonquipi. ‘Nani

ma'sha ya'huëtohuachinco, nóya ya'huarahuë,' topirinahuë' yonquinëna quëran. Ama iyaro'sa' ina pochin cancantocosohuë'. ²³ Yosë chachin ananpirinpoa'. Nonënpoa' quëtërinpoa'. Co capacaso marëáchin isoro'paquë acorinpoahuë'. Noyápiachin a'mocasonta' co onpopinchin yonquicaso' ya'huërinhuë'. Yosë na'con na'con yonquihuatëhua', catahuarinpoa' noya ya'huëcaso'. ²⁴ Ni'co'. Inairaro'sa' co sha'topihuë'. Co cayarinso' sënapihuë'. Cosharo' tapacaso marë' co pëi' ya'huëtopirinahuë', Yosëri catahuarin. Ina nohuanton, coshoro' ya'huëtopi. Canpitaso' inapita quëran na'con na'con nosororinquëma'. ²⁵ Ama nisha nisha yonquiatoma', napion cancantocosohuë'. Chiminacaso' nanihuachin, co huachi a'na ora tëranta' nanpicaso' ya'huërinhuë'. ²⁶ Canpitaora co manta' nanitapapiramahuë'. Yosë nohuanton, noya ya'huërama'. Napoaton sano yonquiatoma', ya'huëco'.

²⁷ Ni'co'. Yancoro'sa' co sacatopihuë'. Co manta' a'mocaso nipihuë'. Nipirinhuë', noyápiachin yancotopi. Iráca copirno Saromon nani ma'sha ya'huëtërin. 'Ma noyápiachincha a'morin paya,' topi. Yancoro'saso' napoaponahuë', ina quëran noya noya ya'nopi. ²⁸ Pacatoro quëran huarë' Yosëri yonquirin. A'na tahuëriíchin ya'huëpirinhuë', ahuihuachina, ahuiquitëre'. Co hua'qui' ya'huëpirinhuë', Yosëri yonquirin. Ina nohuanton, noya papotërin. Canpitaso' ina quëran na'con na'con yonquirinquëma'. Ina nohuanton, a'mocamasonta' ya'huëtëtarinquëma'. ¿Onpoatomata' nipachin co natëramahuë'? 'Yosë catahuarinco mini,' ta'caso nipirinhuë'.

29 Ama ma'sha yonquiatoma', pa'yancosohuë'. '¿Ma'cha ca'në'poya? ¿Ma'cha o'orë'poya?' ama tocosohuë'. 30 Co Yosë imapisopitahuë' ina pochin yonquipi. Ma'sharáchin yonquipi. Canpitaso nipirinhüë', tatanëma' inápaquë ya'huërinso' yonquirinquëma'. Ya'ipi pahuantërinquëmasopita nitotërin. 31 Napoaton Yosë na'con na'con yonquico'. A'napitanta' catahuaco' hua'anëntërinquë ya'conacaiso marë'. Ina pochin cancantohuatama', Yosë catahuarinquëma'. Ina nohuanton, ma'sha pahuantërinquëmasopita ya'huëtarinquëma'," itërin.

Canamiatërëhuaso'
(Mateo 6.19-21)

32 Naquëranchin itaantarín:

—Ama iyaro'sa' pa'yancosohuë'. Ohuica pë'tahuana'pi pochin nicato a'paiaranquëma'. Caraichinquëma' nipomarahüë', Yosë noya ni'ninquëma'. Hua'anëntërinquë chachin aya'coninquëma'. 33 Ama na'con ma'sha yontoncosohuë'. Ma'sha ya'huëtohuachinquëma', pa'anahuatoma', sa'ahuario'sa' quëtoco'. Inapotohuatama', Yosë acanaarinquëma'. Isoro'paquë ma'sha a'naroáchin mocarin. Ihuarinënpoa'. Ma'shari a'quirin. Inapaquëso nipirinhüë' Yosë acanahuachinpoa', ya'huëtomiatarinpoa'. 34 Ma'sharáchin nohuantohuatama', co Yosë yonquiamahuë'. Nipirinhüë', Yosë na'con nohuantohuatama', ina na'con na'con yonquiamama', itërin.

Noya ninacaso' ya'huërinso'

35-36 Ina quëran taantarín: “Noya yonquiatoma', capayatërëso pochín cancantoco'. Ni'co'. A'na patron sa'acaso marë' pa'nin. Onporosona huënantacaso' co piyapínënpita nitotopihuë'. Napoaton noya nitaparahuatona', nanparín i'chinpirahuatona', ninarapi. Canquítón, onconan pi'nihuachina, a'naroáchin i'soatacaiso' ya'huërin. ³⁷ Piyapínënpita ninarapi quënanquintahuachina, hua'anëni nóya ni'sarin. Inari chachín nitaparahuaton, cosharo' acotarin piyapínënpita capacaiso marë'. ³⁸ Yono tashihuë nipón, tahuëri ya'carihuë nipón, huënantarin. Co huë'ëponaraihuë' ninarapi quënanquintahuachina, noya ni'sarin. ³⁹ Isonta' yonquico': Ihuatë' a'nanaya huëcatón, pëiquë ya'conín. Hua'anën co nicasohuë', ma'sha ihuarín. Onporosona huëcacaso' nitotërin naporín, hua'anëni ninaitónhuë', co ma'shanënpita ihuaitónhuë'. ⁴⁰ Yosë quëran quëmapico ni'to, canpitanta' ninatomaco, ya'huëco'. Hua'quihuato: ‘Co a'naroáchin o'mantararinhuë’, tosapi a'naquën. Co nitotasënuquëmahuë', a'nanaya o'mantararahuë,” itërin Quisosori.

Inpriato pochín nininso'

(Mateo 24.45-51)

⁴¹ Napohuachina, Pitrori natanín:

—¿Ya'ipi piyapi'sa' Siniro pënënanan?
¿Quiyasáchin nica? itërin.

⁴² Napotohuachina:

“Ni'co' iyaro'sa'. O'maca'huaso tahuëri a'na patron pochín nisarahuë. Inaso' aquë yapa'pachina, inpriatonën noya natërinso'

sha'huitërin. 'Piyapinëhuëpita noya ni'quë'. Cosharo', ma'sha, inapita pahuantohuachina', quëtëra'piraquë', itahuaton pa'nin. ⁴³ Inpriosos noya yonquihuachin, no'tëquën natërin. Patronëni huëcapaintahuachina, noya ni'sarin. ⁴⁴ Noya natërin ni'ton, acoarin ya'ipi ma'shanënpita a'paicaso marë'. ⁴⁵ Nipirinhüë', inpriosonën nisha cancantohuachin, tapon: 'Patron hua'quirarin. Co a'naroáchin huëntaponhuë', ta'ton, piyapinënpita ahuëapon. Cosonanënpitanta' ahuëapon. Pita nicacasoáchin cancantapon. No'pirápon. ⁴⁶ Napoaso', a'nanaya patronëni quënanquiäntapon. Co nitotasohüë', a'nanaya canquipon. Co natërinhuë' ni'ton, ocoirahuaton, chiniquën ana'intarin. Co natëtono'sahuëpitarë chachin ana'intarin.

⁴⁷ A'na piyapinënso' patronëni sha'huitopirinhüë', co yonquirinhüë'. Noya nitotaponahuë', co natërinhuë'. Co ma'shanënpita noya tapatërinhuë' ni'ton, chini chiniquën ahuihuitarin. ⁴⁸ A'naso nipirinhüë' co nitotërinhuë'. Co noyahuë' nipachina, co onpopinchin ahuihuitarinhüë'. Inapochachin canpitanta' na'con a'chintëranquëma' ni'ton, noya natëco'. Na'con nitotohuatama', noya noya natëcaso' ya'huërin," itërin.

Nisha nisha Quisoso yonquirapipiso'
(Mateo 10.34-36)

⁴⁹⁻⁵⁰ "Tëhuëenchachin, iyaro'sa', pën mato-huachina, a'naroáchin huiquitërin. Inapochachin piyapi'sa' a'chintohuato, nisha nisha yonquiapi. Na'a piyapi'sa' no'huiarinaco. Caso' chiniquën

parisita'huaso' ya'huërin. Ina yonquiato, sëtërahuë. A'naroáchin nipachin napochinaco. ⁵¹ 'Cristo o'mahuachin, ya'ípiya nohuantatona', noya ya'huapona,' ¿topiramahuë' ti? Co ya'ípiya nohuantarínacohuë'. Pënënpato, nisha nisha yonquiapi. A'naquën nohuantarínaco. A'naquënso nipirínhuë', co nohuantarínacohuë'. ⁵² Ipora quëran huarë' a'na pëiquë ya'huëpisopita nisha nisha yonquiapi. Catoya'pi nohuantarínaco, caraya'piso nipirínhuë' co nohuantarínacohuë' ni'ton, nino'huiapi. ⁵³ A'na pëiquë pa'pin nohuantarínaco. Hui'ninso nipirínhuë' co nohuantarínacohuë'. A'na pëiquënta' hui'nin nohuantarínaco. Pa'pinso nipirínhuë' co nohuantarínacohuë'. Sanapi'santa' nisha nisha yonquiapi. A'shin nimara co nohuantarínacohuë'. Hua'huinso nipirínhuë' nohuantarínaco. A'shatën nohuantarínaco. Notainso nipirínhuë' co nohuantarínacohuë',” ténin.

*Ipora ma'sha onporëhuaso' yonquicaso' ya'huërin
(Mateo 16.1-4; Marcos 8.11-13)*

⁵⁴ Ina quëran ya'ipi piyapi'sa' a'chintantaton, itapon:

“No'tëquën, iyaro'sa', yonquico'. Pi'i ya'coninso parti tashirotohuachina: 'O'nanapon,' tënama'. Ina quëran o'nanin. ⁵⁵ Sor parti quëran chiníquën ihuantohuachina, 'Huënoca ya'huëapon,' tënama'. Naporo' huënocatërin. ⁵⁶ Canpitaso' nonpintënguëma'. O'nan, sëhuën, inapita noya ninopiramahuë', ¿onpoatonta' ipora chachin naporahuësopita co yonquiramahuë'?” itërin.

Nanan anoyatacaso' ya'huërinso'
(Mateo 5.25-26)

⁵⁷ “¿Onpoatomata' canpitaora cancanëma quëran co no'tëquën yonquiramahuë'? ⁵⁸ Ni'co'. Nihuitëranso marë' yaquëpahuachinënquën, a'naroáchin nanan anoyatëquë'. Co anoyatohu-atanhuë', coisëquë quëpaarinënquën. Coisëquë quëpahuachinënquën, sontaroquë yo'coaninënquën ni'ton, tashinan pëiquë po'moarinënquën. ⁵⁹ Inaquë po'mohuachinënquën, ya'ipiya pahuërëtaquë huarë' pipiaran,” ténin Quisoso. (Inapochachin canpitanta' co noyahuë' nipatama', a'naroáchin nanan anoyatoco', Yosë ana'intochinquëma'.)

13

Co noyahuë' yonquipisopita naniantacaso' ya'huërinso'

¹ Naporo' a'naquën huë'sahuatona', Quisoso sha'huitiipi: “Caririaro'sa' Yosë pëinënquë chinotatona', ma'sha tëparapirinahuë', Piratori sontaro'sa' a'parin tëpacaiso marë'. Inaquë chachin tëpapi,” itiipi.

² “A'napita caririaro'sa quëran na'con na'con oshahuanpi ni'ton, Yosë nohuanton, ¿tëpapi, topiramahuë' ti? ³ Co inapita na'con na'con oshahuanpihuë'. Canpitanta' co noyahuë' yonquirama'. Co ina naniantohuatamahuë', ana'intarinquëma'. Chiminatoma', parisitomi-atarama'. ⁴⁻⁵ Siroiquënta' a'na tori anotaton, shonca posa ya'pi tëparin: 'Inapitanta' na'con na'con oshahuanpi,' ¿topiramahuë' ti? Co

naporinhuë', tēnahuë caso'. Na'a piyapi'sa' Quirosarinquë inachachin oshahuanpi. Canpitanta' co noyahuë' yonquirama'. Co ina naniantohuatamahuë', chiminatoma', parisitomiatarama',” itërin Quisosori.

Nara co nitërinsohuë'

⁶ Ina quëran iso pënënto nanan sha'huitërin: “A'na quëmapi iminēnquë iquira naranta' sha'nin. Papotahuaton a'shinaponahuë', hua'qui' co nitërinhuë'. ⁷ Ina quëran inpriatonēn itërin: ‘Iso huayo napoonin. Nani a'shinaponahuë', cara pi'ipi co manta' nitërinhuë'. A'nëquë'. ¿Ma'marëta' topinan huanirin?’ itopirinhuë', ⁸ ‘Ama sinioro ipora a'nëquësohuë'. A'na pi'ipira' tananpitëquë'. Iso pi'ipi noya pacarapiarahuë. Apono acotarahuë noya nitacaso marë'. ⁹ Iso pi'ipi nitapon nimara. Co nitohuachinhuë', sha'huitoco a'nëchinquēn,' itërin inpriatonëni,” tēnin Quisoso.

Chinoto tahuëri apia anoyatërinso'

¹⁰ Chinoto tahuëri nanihuachina, niyontonpiso pëiquë pa'sahuaton, piyapi'sa' a'chintarin. ¹¹ Inaquë a'na sanapi quënanconin, apia nininso'. Sopai nohuanon, nani shonca posa pi'ipi monconpirin. Co nanitërinhuë' no'tëpicaso'. ¹² Quisosori quënanahuaton, përarin. Huëcapaihuachina:

—Nani imoya noyatëran, itërin.

¹³ Së'huapihuachina, a'naroáchin no'tëquēn huanirin. “¿Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyatërinco paya!” tēnin. ¹⁴ Niyontonpiso pëi' hua'anso nipirinhuë', no'huitërin. Chinoto tahuëri

anoyatërin ni'ton, naporin. Napoaton piyapi'sa itapon:

—Saota tahuëri sacatacaso' ya'huërin. Naporo' huëco' anoyatinquëmaso marë'. Chinoto tahuëriso' co noyahuë' anoyatacaso', itërin.

¹⁵ Quisosori natanahuaton, itapon:

—Canpitaso' nonpintëinquëma'. Co no'tëquën yonquiramahuë'. Ohuaca', mora, inapita pë'tahuahuatama', chinoto tahuërinta' i'quiritërama'. I'sha ya'huërinquë quëparahuatoma', o'shitërama'.

¹⁶ Iso sanapiso nipirinhüë' Yosë piyapinën niponahuë', hua'qui' parisitërin. Nani shonca posa pi'ipi Satanasëri aparisitopirinhüë', ipora huarë' nicha'ërahuë. Chinoto tahuërinta' anoyatacaso' ya'huërin tënahuë. ¿Ma'ta' canpitaso' yonquirama'? itërin.

¹⁷ Natanahuatona', inimiconënpitaso' tapanpi. A'napitariso nipirinhüë', pa'yatopi: “iMa noyacha Quisoso nanitaparin paya!” topi.

Mostasaraya pochin nininso'

(Mateo 13.31-32; Marcos 4.30-32)

¹⁸ “¿Ma pochinta' Yosë hua'anëntërinso'? topiramahuë'. A'na pënënto nanan sha'huitanta'inquëma' canpitanta' nitotacamaso marë'. ¹⁹ Mostasaraya pochin ninin. Ya'pirin hua'huishin niponahuë', iminquë sha'patëra, panca ta'an ninin. Nani a'shinpachina, inairaro'sa' huëcatona', inaquë pëirin,” tënin. (Inapochachin ya'nan nipon, caraíchin piyapi Yosë imapirinhüë', a'na tahuëri hua'huayátërahuë imasapi huachi.)

Pan ahuëpocatërinso pochin nininso'
(Mateo 13.33)

²⁰ Ina quëran itantarín: “¿Ma pochinta' Yosë hua'anëntërinso'? ²¹ Pan ahuëpocatërinso pochin ninin anta'. A'na sanapi pan nipachina, cato shonca quiro pochin trico no'mo' manin. Masahuaton, pi'pian tëranta' pan ahuëpocatërinso' ayon-tohuachina, ya'ipiya së'cotërin, pan huëpocatërin huachi,” tënin Quisoso.

Ya'coana pochin nininso'
(Mateo 7.13-14, 21-23)

²² Ina quëran nisha nisha ninanoquë pa'sahuaton, a'chintëra'piarin. Quirosarinquë huarë' pa'sarin. ²³ A'chintohuachina, a'na quëmapiri itapon:

—¿Onpo piyapita' cha'ëpona'? ¿Caraíchin nimara ti? itërin.

²⁴ —Yosë huëntonën pëi pochin ninin. Ya'coananënso' yamianasha. Na'a piyapi'saso' yaya'conpirinahüë', co noyahuë' cancantatona', co nanitopihuë' ya'conacaiso'. Canpitaso nipirinhüë' ipora chachin ya'conacamaso' nohuantoco'. Ama hua'quicosohüë'. ²⁵ A'na tahuëri hua'anëni ya'coananën oncotarin huachi. Naporo huarë' aipiran huanirahuatoma', yaya'conpiramahuë'. “I'soatocoi Sinioro,” tosapiramahuë', co nohuantarinhuë'. “Co nohuitëranquëmahuë'. Co canpitaso' piyapinëhuëpitanquëmahuë',” itarinquëma'.

²⁶ “Co'ta nohuitërancoi. Quëmaro'coi coshatërai, o'orai. Quiyataquë a'chinan,” tosapiramahuë'.

²⁷ “Co' mini nohuitëranquëmahuë'. Co noyahuë'

ninama' ni'ton, co piyapinēhuēpitanquēmahuē'. Paco huachi," itahuatēnquēma', a'paaringuēma'.
²⁸ Parisitopiquē pa'sahuatoma', na'nēarama', chiníquēn parisitarama'. Apraan, Isaco, Cacopo, pēnēntona'piro'sa', inapita Yosē hua'anētērinquē ya'huērapi, ni'sarama'. Canpitaso nipirinhue' co ya'conamahuē' ni'ton, sētarama'.
²⁹ Nisha nisha parti quēran huēcatona', Yosē ya'huērinquē ya'conapi. Inaquē noya coshatērēso pochin nōya ya'huērapi.
³⁰ A'naquēnso' ipora co piyapi'sari noya ni'pirinahuē', a'na tahuēri Yosēri nōya ni'sarin. A'naquēnso nipirinhue' ipora piyapi'sari noya ni'pirinahuē', a'na tahuēri co Yosēri noya ni'sarinhuē', itērin Quisosori.

Quirosarinquē ya'huēpisopita yonquiaton, sētērinso'
(Mateo 23.37-39)

³¹ Naporo' a'naquēn parisioro'sa' Quisosoquē huē'pi.

—A'naroáchin ta'aquē'. Irotisē yatēparinquēn, itiipi.

³² —Inca. Co yapa'nahuē'. Irotisēso' pa'pi nonpintē'. Paaton, sha'huitonquē'. Nani Yosē sha'huitērinco ma'sha nica'huaso'. Iporaso' ina natēto, sopairo'sa' a'parahuē. Na'a cania'piro'sa' anoyatarahuē. Cara tahuēríchín pochín pahuanarin tiquia'huaso'. Ina sha'huitonquē' nitochin.
³³ Inaso napotopirahuē', ipora tahuēri chachin pipito tashira aquētēran Quirosarinquē nincana'huaso' ya'huērin. Iráca quēran huarē' na'a piyapi'sa' inaquē pēnēntopirinahuē', tēpapi. Inaquē canta', tēpainacoso ya'huērin, tēnin.

34 Ina quëran itantarin: “¡Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëramasopita yon-quiätëinquëma', chiníquën sëtërahuë! Na'a pënëntona'piro'sa' Yosë a'patërinquëma' pënëinëinquëmaso marë'. A'papurinhuë', tëparama'. A'naquën na'piquë të'yaratoma', tëparama'. Ya'ipinquëma' nosoroatëinquëma', na'aro' yacatahuapiranquëmahuë', co ca tëranta' nohuantëramacohuë'. Atari hua'huin to'cohuëtërinso pochin yapa'poyapiranquëmahuë', co nohuantëramacohuë'.³⁵ Napoaton Tata Yosë patarinquëma'. Co huachi catahuararinquëmahuë'. Co huachi quënanaramacohuë'. O'manta'huaso' tahuëri huarë' quënantaramaco. Naporo': ‘¡Ma noyanquëncha quëmaso paya! Sinioro chachin a'paimarinquën,’ itaramaco,” itërin Quisosori.

14

Chinoto tahuëri anoyatantarinso'

¹ A'na hua'ani Quisoso amatërin coshatapacaso marë'. Parisio quëmapi inaso'. Amatohuachina, inaquë pa'nin. Chinoto tahuëri ni'ton, a'napitarinta' ni'sapi sha'huirapicaíso marë'.
² Naporo' a'na cania'pi Quisosoquë huë'nin, panca pomatërinso'.
³ Cotio maestro'sa', parisioro'sa', inapita notëërahuaton, Quisosori itërin:

—¿Noya chinoto tahuëri cania'pi anoyatacaso' ti?
 ¿Ma'ta' tënama' canpita? itërin.

⁴ Natanahuatona', ta'tápi. Co manta' topihuë'. Co a'panitohuachinaraihuë', cania'pi së'huarahuaton, a'naroáchin anoyatërin. —Noya

paquë huachi, itërin. ⁵ Ina quëran piyapi'sa' pënëantarin.

—¡Hui'nama' posoquë pa'itohuachina, chinoto tahuëri nipirinhüë', a'naroáchin ocoirama'! Mora tëranta' pa'itohuachina, ocoirama'. ¿Co ocoiramahuë' nica? itërin.

⁶ Parisioro'saso nipirinhüë' tapanatona', co nanitopihüë' a'panitacaiso'.

Pita pochin nininso'

⁷ Yacoshatohuachinara, na'a piyapi'sa' hua'an pirayan yahuënsëpi. “Hua'an pirayan huënsëhuato, chiníquën nanantona'pi pochin ni'sarinaco,” ta'tona', inaquë huënsëconpi. Ina ni'sahuaton, Quisosori itërin:

⁸ —Natanco iyaro'sa' pi'pian pënëinquëma'. Quëmapi yasa'apachina, nipayarinsopita amatërin coshatapacaiso marë'. Inaquë amatohuachinquën, ama hua'ano'sa pirayan huënsëquësohuë'. Taponá' a'na quëmapi chini chiníquën nanantërinso' huë'sarin. ⁹ Huë'pachin, hua'an itarinquën: “Po'shaquë', iso quëmapi huënsë'in. Pasëquë tëranta' huënsëconquë',” itohuachinquën, tapanaran. ¹⁰ Napoaton amatohuachinquën, co'inquë huënsëquë'. Hua'an huë'pachin, noya nontarinquën. “Huëquë' iyasha, isëquë noya huënsëiquë',” itohuachinquën, ya'ipi piyapi'sa' noya ni'sarinquën. ¹¹ Inapochachin “Caso' noya noyaco,” topatama', Yosë atapanarinquëma'. Nipirinhüë', sano piyapi nipatama', Yosë noya noya acoarinquëma', itërin.

¹² Ina quëran pëi' hua'anën pënënaton, itantarin:

—Ca'painēnquēnso marē' piyapi amatohuatan, ama quēmopinēnpita, amiconēnpita, inapitaráchin amatēquēsohuē'. Ma'huanos'a' amatohuatan, inapitanta' amataantahuachinēnquēn, i'huērētarinēnquēn. ¹³ Sa'ahuaros'a', apiaros'a', sonpacharos'a', somaraya nininsopita, inapitanta' nosoroaton, amatēquē'. ¹⁴ Ina quēran noya cancantaran. Inapitaso' co nanitopihuē' amatanta'inēnquēnso'. Co i'huērētopirinēnquēnhuē', Yosēso' i'huērētarinquēn. Noya ninan ni'ton, ayaro' tahuēri ananpitaantahuachinquēn, acanaarinquēn huachi, itērin.

*Yosēri amatērinsopita
(Mateo 22.1-10)*

¹⁵ Inaquē coshatasoi', a'naso' natanahuaton, Quisoso itapon:

—Yosē chachin hua'anēntohuachinpoa', nóya coshatarihua'. Noya noya cancantarihua', itērin.

¹⁶ Napotohuachina, pēnēnto nanan sha'huitērin.

—A'na quēmapiri na'a piyapi'sa' amatērin ca'pacaiso marē'. ¹⁷ Tahuēri nanihuachina, inpriatonēn a'parin sha'huitantacaso marē'. “Huēco huachi. Nani cosharo' taparin,” itērin.

¹⁸ Nani amatopirinhue', co huachi nohuan-topihuē'. “Co'chi nanitēraihue' paya,” toconpi a'naya a'naya. “No'pa' pa'anahuēso' nicapo pa'sarahuē. Napoaton co nanitērahuē’,” tēnin a'na'. ¹⁹ “Shonca toro pa'anahuē asacata'huaso marē'. Inapita tēnipo pa'sarahuē. Napoaton co ipora nanitērahuē’,” tēnin a'nanta'. ²⁰ “I'huara sa'arahuē. Napoaton co canta' nanitērahuē’,” tēnin a'nanta'. ²¹ Napotohuachinara, inpriatoso

ayanahuaton hua'anën sha'huitiirin. “Co huachi nohuantopihuë’,” itërin. Natanahuaton, no'huitërin. “Manóton paantaquë'. Cachiquë tëranta' paaton, piyapi maconquë'. Sa'ahuaros'a', apiaros'a', somaraya nininsopita, sonpacharos'a' inapita maconquë’,” itërin. Itohuachina, pa'sahuaton, macontarin. ²² Huënantarahuatón, sha'huitiantarin. “Nani maconpirahuë'. Ipora huanta' pahuanarin piyapi'sa' nanicaso’,” tënin inpriatonën. ²³ “Ninano quëran pipirahuaton, macoantaquë'. Nisha nisha ira pa'taton, sha'huitonquë' huë'ina'. Imino'saquë huarë' paaton, maconquë'. Na'a piyapi'sa' nohuantërahuë. ²⁴ Ya'nan amatërahuësopitaso', co huachi ca'painacoso' nohuantërahuë' ni'ton, inapoco’,” itërin hua'ani, tënin Quisoso.

Sacai' imacaso'
(Mateo 10.37-38)

²⁵ Ina quëran Quisoso paantarin. Na'a piyapi'sari imasapirinahuë', tahuërëtahuaton, itapon: ²⁶ “Yaimapatamaco, ca na'con na'con nosoroco. Tatama', mamama', inapita co onpopinchin nosorocaso' ya'huërinhuë'. Sa'ama', hui'nama', iyaparima', oshiparima', inapitanta' co onpopinchin nosorocaso' ya'huërinhuë'. Canpitaora nohuantëramasonta' naniantatoma', casáchin imaco huachi. Co na'con na'con nosorohuatamacohuë', co tëhuënhachin imaramacohuë'. ²⁷ Imapatamaco, a'napita aparisitarinënquëma'. Yatëpapurinënquëmaonta', imamiatoco. Corosëquë chiniquën parisitëre'. Inapochachin canpitanta' imapatamaco, aparisitarinënquëma'. Co ahuantohuatamahuë',

co tëhuënhachin imaramacohuë'. ²⁸ Ni'co' iyaro'sa'. A'na quëmapi panca tori yanipachin, co a'naroáchin nininhuë'. Ya'ipi pa'tërinso'ton yonquirin. ²⁹ Ina quëran coriquinën nanihuachina, pëiarin huachi. Co coriquinën nanihuachinhuë', co pëirinhüë'. Patomaíchín a'canin naporini, a'napitari tëhuaitonahuë'. ³⁰ 'Ni'co'. Panca yapëipirinhüë', co nanitërinhuë' a'canacaso', ichitonahuë'. ³¹ Isonta' yonquico'. A'na copirno ya'huërin, shonca huaranca sontaro'sa' camairinso'. Inimiconënso nipirinhüë', cato shonca huaranca sontaro'sa' camairin. Ina napo' huë'pachinara, co a'naroáchin ahuë'apon pa'sarinhuë': 'Sacai' minsëcaso', ta'ton, yonquirárin. ³² Co nanitochináchinhuë' nipachina, comisionën a'parin nanan anoyatacaso marë'. ³³ Inapochachin pënënanquëma'. Sacai' imamancoso', ténahuë. Napoaton noya yonquiatoma', imaco. Casáchin yonquihuatomaco, tëhuënhachin noya imasaramaco," ténin Quisoso.

Yamora pochin nininso'
(Mateo 5.13; Marcos 9.50)

³⁴⁻³⁵ Ina quëran taantarín: “Yamora noya acashicaso' niponahuë', chiminpachinaso co huachi cashirinhüë' ni'ton, co huachi ma'marë tëranta noyatërinhuë'. Topinan të'yatëré'. Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico',” itërin Quisosori. (Canpitanta' co noya cancantohuatamahuë', co Yosë nohuantarínquëmahuë' tapon naporin.)

15

Ohuica chihuërinso pochin nininso' (Mateo 18.10-14)

¹ Nisha nisha piyapi'sa' huë'pi Quisoso natanacaiso marë'. Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sa', oshahuano'sa' itopiso', inapitanta' huë'pi. ² Ina ni'sahuatona', parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapitari no'huipi.

—¿Onpoatonta' Quisoso oshahuano'sa' pa'yatërin? Inapitarë' coshatarin, co napocasohuë' nipirinhüë', toconpi.

³ Ina natanahuaton, Quisosori iso pënënto nanan sha'huitërin ayonquicaiso marë': ⁴ "A'na quëmapi pasa ohuicaro'sa' pë'tahuaton, ya'ipiya nosororin. A'naya tëranta' chihuëhuachina, yonípon pa'sarin. A'napitaso' pastoquëranchin patahuaton, hua'qui' yonissarin. Quënanahuë huarë' yonissarin. ⁵ Quënanahuaton, pa'yatërin. Pitënahuatón, quëmantarín. ⁶ Pëinënquë canquiantahuachina, nipayarinsopita, ya'cariya ya'huëpisopita, inapita sha'huitërin. 'Ohuicanëhuë chihuëpirinhüë', quënanahuë. Ina marë' nóya cancantahua,' itërin. ⁷ Inapochachin Yosë ni'ninpoa'. Noya piyapi ya'huëhuachin, Yosëri noya ni'sarin. Nipirinhüë', oshahuano'santa' nosororin. A'naya tëranta' co noyahuë' yonquirinso' naniantohuachin, Yosë ya'huërinquënta' capa cancantomiatapi," itërin Quisosori.

Coriqui ayatërinso'

⁸ Ina quëran iso pënënto nanan sha'huitantarín: "A'na sanapi shonca coriqui prata quëran nininso' ya'huëtopirinhüë', a'nara' ayatërin.

Nanparin i'chinpitahuaton, noyá huitëtërin. Quënanahuë huarë' yonisárin. ⁹ Quënanahuaton, nipayarinsopita, ya'cariya ya'huëpisopita, inapita sha'huitërin. 'Coriquinëhuë ayatopirahuë', quënanahuë. Ina marë' noya cancantahua,' itërin. ¹⁰ Inapochachin a'na piyapi tëranta' co noyahuë' yonquirinsopita naniantohuachin, anquëniro'santa' noya cancantapi," itërin.

Oshahuana'pi huëantarinsó'

¹¹ Ina quëran Quisosori itaantarin: "A'na quëmapi cato' hui'ninpita ya'huëtopirinhüë', ¹² hua'hua nininsoari pa'pin itërin: 'A'na tahuëri ya'ipi ma'shanënpita iyahuëro'co patomatarancoi. Caso nipirinhüë' apira nohuantërahüë. Ipora tata quëtochanco, topirahuë',' itërin. Itohuachina, patoma ma'shanënpita quëtërin. ¹³ Cara tahuëri quëran pochin hua'hua nininso' yapipirin. Ya'ipi ma'shanënpita pa'anahuaton, coriqui canarinso' masahuaton, aquë pa'nin. Inaquë no'pirárin, nansarárin, monshihuanárin. Na'a coriqui quëparinso' i'quirin. ¹⁴ Nani ya'ipi i'quihuachina, inaquëso' tanarotopi ni'ton, co manta' capacaso' ya'huërinhuë'. Inanta' tanarin. ¹⁵ Napoaton a'na patronquë pa'nin. 'Canta' sacachi, topirahuë',' itërin. 'Noyahua'. Sacatëquë' nipachin,' itahuaton, pastoquë a'parin coshinënpita a'paicaso marë'. ¹⁶ Inaquë paaton, coshiro'sa' a'cararin. Tanaton, coshi ca'ninso' tëranta' nayapirinhüë', co incari quëtërinhuë'. ¹⁷ Ina quëran yonquirin. '¡Ma'huántacha ninahuë paya! Tata piyapinënpitaso' noya coshatapi. Caso nipirinhüë' tana yatëparinco

ta'a. ¹⁸ Paato, tatahuë nonchi: "Co noyahuë' tata ninahuë. Nonpintëranquën. Co Yosë natëtohuë', oshahuanahuë. ¹⁹ Co noyahuë' ninahuëso marë' co huachi hui'nan pochin cancantancoso' ya'huërinhuë'. Piyapinën pochin tëranta' ni'co," ichi,' tënin yonquinëncuë. ²⁰ Ina quëran pa'pin ya'huërin'pa' paantarin.

Ya'caritëriahuaso', aquë quëran pa'pini quënanin. Quënanahuaton, na'con nosoroaton, ta'aparin. Iporahuaton, apinorin. ²¹ 'Co noyahuë' ninahuë, tata. Nonpintëranquën. Co Yosë natëtohuë', oshahuanahuë. Co noyahuë' ninahuëso marë' co huachi hui'nan pochin cancantancoso' ya'huërinhuë', itërin pa'pin. ²² Napotopirinhüë', pa'piniso' na'con nosororin. Piyapinënpita camairin. 'Manóton paatoma', noyápiachin nininso' maconahuatoma', a'motoco'. Po'moitërantá' noyápiachin nininso' po'motoco'. Sapatënta' matonquë' po'moin. ²³ Ina quëran toroa'hua amoshin nininso' ma'toma', tëpaco' ca'ahua'. Capa cancantatëhua', pita niahua'. ²⁴ Iso hui'nahuë chiminin pochin niponahuë', iporaso' ya'noantarin. Ayatë pochin nipirinhüë', iporaso' niantarahüë,' itërin. Ina quëran pita nisapi.

²⁵ Paninanso nipirinhüë', iminquë sacatërin quëran huëntararin. Pëiquë ya'caritëriahuaso', mosica pi'nirapiso natanin. Nansatona', capa cancantapi. ²⁶ Natanahuaton, piyapinën përarin: '¿Onpoatonta' pita nisapi?' itërin. ²⁷ 'Co'ta iya'hua huënantarin. Noya canquintarin ni'ton, tatari pa'yatërin. Toroa'hua amoshin nininso' atëpatërin capacaso marë',' itërin.

28 Ina natanahuaton, no'huitërin. No'huitaton, co yaya'coninhuë'. Pa'pini pipirahuaton, itërin: 'Huëquë' conpa capa cancantahua,' itopirinhüë'. 29 'Inca tata. Na'a pi'ipi quëma marë' chiniquën sacatërahuë. Sha'huitoahuatancora, ya'ipiya natëranquën. Napoaponahuë', co caso' chipo tëranta' quëtërancohuë' amiconëhuëpita amatahuato capa cancanta'huaiso marë'. 30 Iso hui'nanso nipirinhüë', aquë paaton no'piárin. Monshihuanárin. Coriquinën quëtëpiranhüë', ya'ipi i'quirin. Ina quëran huënantahuachina, quëmari nosoroaton, pa'yatëran. Toroa'hua amoshin nininso' atëpatëran coshatacaiso marë', itërin.

31 Napotohuachina, pa'pini itërin: 'Nosororanguën mini conpa. Quëmaso' co ya'huincaranhuë'. Ya'ipi ma'shanëhuëpita quëchinquën. Ya'ipiya quëmaquën nisarin. 32 Iya'huaso nipirinhüë', nani huënantarin. Chimininso pochin niponahuë', ya'noantarin. Ayatëreso pochin nitopirëhuahuë', niantarëhua'. Ina marë' noya cancantacaso' ya'huërin,' itërin pa'pini," tënin Quisoso.

16

Inpriatori nonpintërinso'

1 Ina quëran ca'tano'sanënpita a'chintantaton, itapon: "A'na ma'huan ya'huërin. Inpriatonën chiniquën nanan quëtërin piyapinënpita camaicaso marë'. Inari asacatërin. Chiniquën nanantaton, nihipiso' ninshitërin. Inaso nipirinhüë', nonpintaton, inaora marë' coriqui masarin ni'ton, sha'huirapipi.

2 Ma'huanso' natantahuaton, amatërin.

'Quëmaso' nonpintaranco natantërahuë. Coriqui quëtëranquënso' quëmaora marë' manan ni'quëhuarë', ocoiaranquën. Ya'ipi nihuirinacoso' ninshitoco nitochi,' itërin. ³ Inprietonënso' pipirahuaton, yonquirarin. '¿Ma'cha onpo'i nicaya? Hua'anëhuë ocoiarinco. Co nanitërahuë' chiniquën sacata'huaso'. Naporahuaton, tapanato, co nohuantërahuë' coriqui topinan ma'pata'huaso'. ⁴ Na'a quëmapi'sa' hua'anëhuë nihuiipi. Iporaso' inapita catahuarahüë. Ina quëran hua'anëhuë ocoihuachinco, inahuanta' catahuarinaco nanpica'huaso marë',' tënin yonquiaton. ⁵ Naporahuaton, co'huara hua'ani ocoiyatërasohüë', nihuitopisopita amatërin. A'naya a'naya huë'pi. A'naso' huë'pachina, natanin. '¿Onpota' hua'an nihuiran?' itërin. ⁶ 'Pasa rata toma' ma'parahuë ni'ton, ina nápo' nihuirahuë,' itohuachina, 'Inta nipachin, nihuitëranso quirica masahuaton, a'natërápo shoncaíchin ninshitantaquë',' itërin. ⁷ Ina quëran a'nanta' huë'nin. Huë'pachina, '¿Onpota' quëmanta' nihuitëran?' itërin. 'Trico ma'parahuë ni'ton, pasa costaro marë' nihuirahuë,' tënin. 'Inta nipachin, Posa shoncaíchin ninshitantaquë',' itërin. Inapotëra'piaton, na'a amiconënpita catahuarin ama na'con pahuërëtaçaiso marëhuë'. ⁸ Hua'ani natantahuaton, amataantarin. 'Naquëranchin nonpintantaranco. Nipirinhüë', "ma noyacha yonquiran paya," tënahüë,' itërin hua'anëni. Ni'co' iyaro'sa'. Na'a piyapi'sa' co noyahuë' nipsisopita noya yonquipi inaora canaçaiso marë'. A'naquëmaso nipirinhüë', imapiramacohüë', co onpopinchin yonquiramahüë' noya nicacamaso

marë'.

⁹ Coriqui ya'huëtohuachinquëma', ama canpitaoráchin i'quicosohuë'. A'napita pahuantohuachina', quëtoco'. Inapohuatama', Yosë'pa' noya ni'sarinquëma'. Chiminpatama', Yosë inápaquë quëpantarinquëma'. Coriquinëma' patopiramahuë', inatohua' noya noya ya'huëcontarama'.

¹⁰ Ni'co' iyaro'sa'. Hua'anëma' sha'huitohuachinquëma', natëcamaso' ya'huërin. Pi'pian tëranta' sha'huitopirinquëmahuë', natëhuatama', noya ni'sarinquëma'. Chini chiniquën nanan quëtarinquëma'. Co'so' natëhuatamahuë', co chiniquën nanan quëtarinquëmahuë'. 'Nonpintarínco,' ta'ton, co huachi natëarinquëmahuë'. ¹¹ Ya'ipi coriquinëma' canpitaora marë' i'quihuatama', co insonta' inápaquë acanarinquëmahuë'. ¹² Iporaso' Yosë nohuanton, ma'sha, coriqui, inapita ya'huëtarinquëma'. A'naninquëmaso pochin quëtërinquëma'. Topinan quëran i'quihuatama', co manta' Yosë'pa' canamiataramahuë'.

¹³ Cato' patron camaihuachinquëma', co nanitëramahuë' cato chachin natëcamaso'. A'naso' nohuantatoma', noya natëarama'. A'naso nipirihuë' co onpopinchin nohuantatomahuë' co natëaramahuë'. Inapochachin canacamasoáchin yonquihuatama', co nanitaramahuë' Yosë natëcamaso'. Coriquiráchin cancantohuatama', co Yosë natëaramahuë',” itërin Quisosori.

¹⁴ Parisioro'sa' coriquiráchin cancantopi. Napoaton Quisoso a'chininso' natanahuatona', tēhuapi. ¹⁵ Tēhuapirínahuë', Quisosori

itërin: “Canpitaso' Yosë imaramaso pochin nipomarahuë', co tëhuënchachin imaramahuë'. Nonpinama'. Yonquiramaso chachin Yosë nitotërin. Piyapi'sa' noya ni'pirinëinquëmahuë'. Cancanëma quëranso yanonpinama' ni'ton, Yosë co pi'pian tëranta' noya ni'sarinquëmahuë',” itërin.

Yosë quiricanën quëran pënëninpoaso'

¹⁶ Ina quëran tantarin: “Iráca Moisësë, pënëntona'piro'sa', inapita pënëntopi nani ma'sha natëcaso'. Ina quëran Coansha Paotista huë'pachina, noya nanan sha'huirin Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso marë'. Yaya'conpispitaso' chiníquën cancantatona', ya'conapi. ¹⁷ Quiricanën quëran Yosë no'tëquën pënëninpoa'. Isoro'pa', pi'iro'të', inapita ta'huantapirinhahuë', ya'ipi Yosë nanamënso' ya'huëmiatápon. Co a'na hui'sharinso tëranta' topinan quëran ninshitopihuë' ni'ton, ya'ipi naniarin,” ténin.

Sa'ahuano'sa' pënëninso'

(Mateo 19.1-12; Marcos 10.1-12)

¹⁸ Ina quëran Quisosori pënëntarin: “Co sa'ama' të'yatamaso' ya'huërinhuë'. Noya nichinpitacaso' ya'huërin. Napoaton sa'ama' të'yatatoma', a'na sanapi maantahuatama', oshahuanarama'. Monshihuaninso pochin Yosë ni'sarinquëma'. Insosona ina sanapi so'ini të'yatërinso chachin maantahuachina, inanta' monshihuaninso pochin Yosëri ni'sarin,” itërin.

Ma'huan parisitërinso'

¹⁹ Ina quëran itaantapon: “A'na ma'huan ya'huërin. Nani ma'sha ya'huëtërin. Morin pa'ton

nininso' a'morin. Noyápiachin a'moton, nani tahuëri pita pochin nicaton, nóya coshatërin. Co manta' pahuantërinhuë'. ²⁰⁻²¹ A'na quëmapinta' inaquë ya'huërin, sa'ahua nininso'. Nasaro itopi. Apia ni'ton, co nanitërinhuë' sacatacaso'. Ma'sha topinan ma'pataton, nanpirin. Ma'huan pëinën aipiran acopi. Ya'coanaquë huënsëarin. Tanaton, ma'huan pë'sotërinso tëranta' nayapirinhüë', co manta' quëtöpihuë'. Ta'taráchin niconin ni'ton, ni'niraro'sari huëcatona', irotiipi. ²² Napoin quëran Nasaro chiminin huachi. Chiminpachina, Yosë'pa' anquëniro'sari quëparin. Apraan pantarinquë chachin pantarin. Ina quëran ma'huaonta' chimininpachina, pa'pitopi.

²³ Parisitopiquë paaton, parisitárin. Në'përahuaton, aquë quëran Nasaro quënanin. Tata Apraanë' ya'huëarin. ²⁴ Napoaton chiniquën përarin: '¡Tata Apraan, nosoroco canta! Pënquë parisitáruhuë. Nasaro a'patimaco i'sha pi'pian tëranta' api'nichinco,' itopirinhüë'. ²⁵ 'Co'chi nanitërahuë paya. Ni'quë'. Quëmaso' nanpipon, nani ma'sha ya'huëtöpirinquënhüë', inasáchin yonquiran ni'ton, iporaso' parisitáran. Nasaroso nipirinhüë' nanpipon, parisitápirinhüë', iporaso' noya ya'huarin huachi. ²⁶ Naporahuaton, Yosë'pa' pa'patëra, co onporonta' pipirëhuë'. Inapochachin parisitopiquënta' pa'patëra, co onporonta' Yosë'pa' pa'nëhuë'. Panca tahuan ya'copitërinso pochin ni'ton, co nanitërehuë' pëntonacaso', itërin.

²⁷⁻²⁸ Napotopirinhüë', itantarin: 'A'natërápo iyahuëpita ipora ya'huërapí. Nasaro a'paquë' tatahuë pëinënquë iyahuëpita pënënacaso marë'. Caso' parisitápato, co nohuantërahuë' isëquë

huēcacaiso', itërin. ²⁹ Napotohuachina, Apraani itërin: 'Co'ta Yosë quiricanën ya'huëtöpi. Inaquë Moisësë, pënëntona'piro'sa', inapita ninshitöpi nontatona' nitotacaiso marë'. Inapita natëina', itërin Apraani. ³⁰ 'Nani nontaponaraihuë', co natëpihuë'. Nipirinhüë', chimininso' nantantahuaton, pënënconpachin, natëpona' nimara. Co noyahuë' yonquipisöpita naniantatona', Yosë tahuërëtantapona' nimara, topirahuë', tënin. ³¹ 'Co Yosë quiricanën natëhuachinahuë', chimininsonta' nantantapirinhüë', co onporonta' natëapihuë', itërin Apraani," tënin Quisoso.

17

Anishacancantöpisöpita

(Mateo 18.6-7, 21-22; Marcos 9.42)

¹ Ina quëran ca'tano'sanënpita pënëantarin. "Nisha nisha ma'sha ya'huërin anishacancantiinpoaso'. Nipirinhüë', anishacancantona'piso' pa'pi co noyahuë' ni'ton, jma'huantacha nisarin paya! Ina marë' Yosëri chiniquën ana'intarin. ² Co'huara hua'huaro'sa tëranta' anishacancanchätërasohüë', marëquë chimiitërin naporini, noya noya niitonhuë'. Pancara'piquë a'sonconotahuatona', të'yaitöpi naporini, co aquëtë' oshahuaintonhuë'. A'naquënta' imasapirinacohüë', co chiniquën cancanchatërapihuë'. Hua'huaro'sa' pochin cancantöpi. Inapita anishacancantöhuachina', Yosëri ana'intarin. ³ Napoaton, ni'cona a'napita anishacancantötama'.

A'na piyapi ma'sha onpotohuachinquëma', pënëncö'. Naporinso marë' sëtöhuachina, nanan anoyatoco'. ⁴ A'na tahuërimarëächin

canchisëro' napotopirinquëmahuë', canchisëro chachin: 'Co noyahuë' ninahuë ni'ton, sëtërahuë,' itohuachinquëma', nanan anoyataantaco'. Co onporonta' no'huicaso' ya'huërinhuë',” tënin.

Ya'ipi cancanënpoa quëran natëcaso' ya'huërin

⁵ Ina quëran ca'tano'sanënpitari itopi:

—Catahuacoi Sinioro, Yosë noya noya natë'i, itopi.

⁶ —Mostasa ya'pirin hua'huishin ninin. Ina pochin pi'pian tëranta' Yosë natëtoma', nontohuatama', noya catahuarinquëma'. “Yosë nohuanton, iso nara no'pa quëran pipirahuaton, marëquë pa'in,” tënama' naporini, pa'itonhuë'. “Yosë no'tëquën nontërinco,” topatama', sacai nininso' nanitaparama', itërin.

Yosë marë' sacatacaso' ya'huërinso'

⁷ Ina quëran itantarin: “Patron ya'huëhuachina, piyapinë camairin. Camaihuachina, iminënquë sacatërin. Pë'tahuanënpitanta' a'pairin. Nani sacatohuachina, imin quëran huënantahuachina, patroni a'naroáchin a'carin, ¿topiramahuë' ti?

⁸ Co naporinhuë'. Patron'ton yacoshatërin. Napoaton piyapinë sha'huitërin. ‘Cosharo' niquë'. Ina quëran nitaparahuaton, o'huintoco ca'i. Nani coshatohuato, o'shitoco,' itërin. Nani coshatohuachina, naporo huarë' piyapinëso' coshatërin. ⁹ Piyapinë camairin ni'ton, natërin. ‘Ma noyanquën ni'ton, natëranco. Ina marë' “Yosparinquën,” ' co itërinhuë'. ¹⁰ Canpitanta' iyaro'sa', Yosë sha'huitohuachinquëma', natëco'. Nani natëhuatama': ‘Topinan piyapinënpoa'

ni'tēhua', natērēhua', nitoco'. Ya'ipiya natēcamaso' ya'huērin," itērin Quisosori.

Chana caniori maninsopita anoyatērinso'

¹¹ Ina quēran Cariria parti na'huētahuaton, Quirosarinquē pa'sarin. Samaria yonsan ya'cariya pa'nin. ¹² Inaquē paaton, a'na ninanoquē canconin. Canconpachina, shonca quēmapi'sa' chana caniori maninsopita quēnanconin. Inapitaso' aquēmiáchin huanirahuatona', ¹³ chiníquēn nontopi:

—¡Quiyanta' Maistro nosoroatoncoi anoyatocoi topiraihuē'! itopi.

¹⁴ Napotohuachinara, ni'sahuaton, itapon:

—Paatoma' corto hua'an noyatēramaso a'notonco', itērin. Napotohuachina, pa'pi.

Paaso', a'nanaya canio inquipi. Noyatopi.

¹⁵ A'nara': “Nani noyatērahuē,” ta'ton, ayanquintarin. Iratapon pochin “¡Ma noyacha Yosēso' ni'ton, anoyatērinco paya!” tosarín.

¹⁶ Quisosoquē huēnantahuaton, nantēntaquēchin isonquirin. Isonquirahuaton, “Yosparinquēn, Sinioro,” itērin. Samaria piyapi inaso'.

¹⁷⁻¹⁸ —Shonca ya'pi anoyatopirahuē', a'naíchin huēnantahuaton, “Yosparinquēn,” itērinco. Inaso' nisha piyapi niponahuē', Yosē yonquirin. A'napitaso nipirínhuē' co “Yosparinquēn,” itērinacohuē', tēnin.

¹⁹ Ina quēran itantarin:

—Huanirahuaton iyasha, noya paquē. Yosē natēran ni'ton, noyatomiatēran huachi, itērin.

Yosē hua'anēntarinso'
(Mateo 24.23-28, 36-41)

²⁰ Ina quëran Parisioro'sari huëcapairahuatona', itapona':

—¿Onporota' Yosë isoro'paquë hua'anëntarin? itopi.

—Yosë hua'anëntohuachin iyaro'sa', co a'ninquëchin ya'noarinhuë'. ²¹ “Isëquë ya'huarin,” co taponahuë'. “Pasëquë ya'huarin,” co taponahuë'. Yosë hua'anëntohuachinquëma', ya'coancantarinquëma', itërin.

²² Ina quëran ca'tano'sanënpita itantarin:

—A'na tahuëri iyaro'sa', panantarahuë. Naporo' nohuantaramaco. Yosë quëran quëmapico ni'to, o'mantararahuë. “Manóton o'manta'in,” tosapiramahuë', co naporo' quënanaramacohuë'.

²³ A'naquën yanonpintarinëinquëma'. “Nani o'mantarin. Pasëquë ya'huarin,” itarinëinquëma' a'naquën. “Patoro'pa' ya'huarin, quiyaso' nitotërai,” itarinëinquëma' a'naquëonta'. Ina pochin nontohuachinëinquëma', ama natëcosohuë'. Ama inapita imacosohuë'. ²⁴ A'nanaya o'mantararahuë. O'cori' huënsha' topachina, ya'ipi parti a'pintërin. Inapochachin a'na tahuëri ya'ipi piyapi'sa' ni'sarinaco. ²⁵ Iporaso nipirinhüë' chiniquën parisita'huaso' ya'huërin. Na'a piyapi'sa' co nohuantarinacohuë'. No'huiarinaco.

²⁶⁻²⁷ Iráca Noi pënëntopirinhüë', co natëpihuë'. Co natëtonahuë', topinan ya'huëcaisoráchin cancantopi. Coshatapi, o'osapi, sa'asapi, hui'ninpitanta' aso'yapi. Napoatona', co manta' Yosë yonquipihuë'. Noiso nipirinhüë', Yosë natëton panca nancha ninin. Nani tinihuachina, inaquë ya'conin. A'napitaso' co yonquipirinhüë', a'nanaya panca pacon pa'sarin huachi. Naporo'

ya'ipiya chimiitopi. Inapochachin piyapi'sa' topinan ya'huasoi', a'nanaya o'mantararahüë. ²⁸ Notonta' iráca Sotomaquë ya'huëpirinhuë'. Inaquë a'napitaso' topinan ya'huatona', coshatápi, o'osápi, nipa'antápi, ma'sha sha'sapi, pëiapi. ²⁹ Napoápirinahuë', Noto pipihuachina, naporo tahuëri chachin Yosë nohuanton, inápa quëran pën a'paimarin. A'nanaya ta'huantopi. ³⁰ Inapochachin canta' a'na tahuëri Yosë quëran quëmapico ni'to, ya'noantarahuë.

³¹ “Ina tahuëri nanihuachin, co ma'shanëmapita yonquicaso' ya'huaponhuë'. Pëinëma áipi ya'huëhuatama', ama ma'sha macacaso marë tëranta' ya'concosohüë'. A'naroáchin ta'aco'. Iminquë ya'huëhuatama', ama pëinëmaquë paantacosohüë'. Topinan paco'. ³² Iráca Noto sa'in ma'shanënpita yonquiaton, co a'naroáchin ta'arinhuë'. Napoaton co cha'ërinhuë'. Ina yonquico'. ³³ Noya nanpicamasoáchin yonquihuatama', topinan quëran nanpiarama'. Chiminpatama', parisitomiatarama'. Nipirinhuë', casáchin yonquihuatamaco, tëpápirinënquëmaonta', noya noya nanpimiatontarama'.

³⁴ O'mantahuato, naporo' tashi' cato' piyapi ina pë'saraqüéáchin huë'ësápirinahuë', a'nara' imarinco ni'ton, anquëniri inápaquë quëpantararin. A'naso nipirinhuë' patarin. ³⁵ Cato sanapi shi'shi' pë'sanápirinhuë', a'nara' quëpantararin. A'naso nipirinhuë' patarin. [³⁶ Cato quëmápi ina iminquëáchin sacatápirinahuë', a'nara' quëpantararin, a'nara' patarin, ”] ténin Quisoso.

37 —¿Insëquëta' Siniro napoapi? itopi.

—Ma'sharo'sa' chiminpachina, tamëro'sari huëcapaipi, itërin. (O'mantahuachin, ya'ipiya nitotapi, tapon naporin.)

18

Coisë naporinso'

1 “Chiniquën cancantatë', apira apira Yosë nontacaso' ya'huërin,” ta'ton, pënënto nanan sha'huitantarin ama amitona' a'pocaiso marëhuë'. A'chintaton, itapon: 2 “A'na ninanoquë a'na coisë ya'huërin. Co manta' Yosë të'huatërinhuë'. Piyapi'santa' co nosororinhuë'. 3 Ina ninanoquë chachin a'na quëyoron ya'huëpirinhuë', inimiconëni na'con ihuarin. Napoaton coisëquë pa'nin. 'Paso' quëmapi ihuarinco. Sha'huitëquë' quëtanta' inco. Ana'intëquë', itopirinhuë', co nohuantërinhuë' catahuacaso'. Nani tahuëri paantahuaton, inachachin inachachin itantarin.

4 Hua'qui' coisëri co natëpirinhuë', napoin quëran ami ami natanin. 'Co' mini Yosë të'huatërahuë'. Piyapi'santa' co nosororahuë.

5 Iso quëyoronso nipirinhuë' apininco. Apira apira huëcapaihuachincora, pinatanahuë. Co huachi ahuantërahuë'. Napoaton inimiconën ana'intarahuë,' tënin.

6 Ni'co'. Coisë co noyahuë' niponahuë', napoin quëran quëyoron catahuarin. 7 ¡Yosëso nipirinhuë' nóya ni'ton, huayoninsopita na'con catahuarin! A'napitari aparisitohuachina', Yosëri no'tëquën ana'intarin. Tahuërirë chachin, tashirë chachin ina nontopi ni'ton, catahuaarin. Co naniantarinhuë'. 8 Tahuëri nanihuachin,

a'naroáchin ana'intarin. Napoaponahuë' o'mantahuato, ¿na'a ya'pita'ma' natëarinaco quënaimapo to?" itërin Quisosori.

Cato' piyapi Yosë nontopiso'

⁹ A'naquën piyapi'sa' ya'huëpirinahuë'. "Quiyasáchin no'tëquën Yosë natërai. A'napitaso' co quiya pochin natëpihuë'," toconpi. Napopirinahuë', inapita pënënacaso marë' Quisosori itërin: ¹⁰ "Cato' quëmapi Yosë chinotopiso pëiquë Yosë nontacaso marë' pa'pi. A'naso' parisio. A'nanta' coriqui copirno marë' ma'patërinso'. ¹¹ Parisioso' huanirahuaton, sacaronquë Yosë nontërin: 'Tata Yosë, yanontëranquën. Caso' noyaco. Ina marë' noya ni'nanco ni'ton: "Yosparinquën," itëranquën. Co a'napita pochincohuë'. Co ihuatërahuë'. Co nonpinahuë'. Co monshihuanahuë'. Paso' quëmapi co noyahuë'. Caso nipirinhüë' co ina pochincohuë'. ¹² Nani simana catoro' ayonarahüë. Ya'ipi canarahüë quëran, diesmo quëma marë' acorahuë,' itërin Yosë nontaton. ¹³ A'naso nipirinhüë' co ya'caritërinhuë'. Tapanaton, monshoárin. Oshanën marë' sëtërin. 'Tata Yosë, caso' oshahuanco. Nosoroatonco, oshanëhuë inquitoco,' itërin. ¹⁴ Ina oshanën inquitaton, Yosëri noya ni'nin. Parisioso nipirinhüë', co noyahuë' ni'nin. A'napita nocanpatama', a'na tahuëri Yosë atapanarinquëma'. Nipirinhüë': 'Caora co nanitërahuë' noya nica'huaso'. Catahuaco Sinioro,' topatama', noya acoarinquëma'," tënin Quisoso.

Hua'huaro'sa' nosororinso'
(Mateo 19.13-15; Marcos 10.13-16)

¹⁵ Ina quèran hua'huaro'sa' quèpi Quisosori sè'huamotocaso marè'. Sè'huamotorahuaton, inapita marè' Yosè nontèrin. Hua'huaro'sa' quèpisopita ca'tano'sanènpitari yaa'papurinahuè'.

—Ama napotocosohuè'. Quisoso apinama', itopi. ¹⁶ Quisosoriso nipirinhue' itèrin:

—Tananpitoco' hua'huaro'santa' huè'ina'. Ama a'pacosohuè'. Hua'huaro'sa pochin cancantohuatama', Yosè hua'anèntèrinquè ya'conarama'. ¹⁷ Tèhuèenchachin itèranquèma'. Hua'huaro'sa' a'naroáchin yaimarinaco. Co'so' inapita pochin cancantohuatamahuè', co Yosè hua'anèntèrinquè ya'conaramahuè', itèrin.

Ma'huan yaimarinso'
(Mateo 19.16-26; Marcos 10.17-27)

¹⁸ Ina quèran a'na hua'ani Quisoso huècapairin.

—Quèmaso' Maistro noyanquèn, tènahuè. ¿Ma'ta' caso' nii nanpimiata'huaso marè'? Sha'huitoco canta' noya nii, itiirin.

¹⁹ —¿Ma'marèta' “Quèmaso' noyanquèn” itèranco? Yosèíchín noyaso'. ²⁰ Iráca pènèntèrinso' nitotèran. “Ama sa'an tèhuananpitèquèsosohuè'. Ama piyapi tèpaquèsosohuè'. Ama ihuatèquèsosohuè'. Ama nonpinapiquèsosohuè'. Tata natèquè'. Mamanta' natèquè',” tènín Yosè iráca pènèntaton, itèrin.

²¹ —Hua'huatapo quèran huarè' ya'ipi inapita natèrahuè, itèrin.

²² Ina natanahuaton, Quisosori itantarin:

—Isonta' Yosè nohuantèrin. Paaton, ya'ipi ma'shanènpita pa'anconquè'. Coriqui canaranso' sa'ahuaro'sa' quètonquè'. Ina quèran imaquico.

Inapotohuatan, Yosë'pa' na'con canamiataran, itërin.

²³ Ina natanahuaton, co huachi noya cancantërinhuë'. “Hua'huayátërahuë ma'sha ya'huëtërinco,” ta'ton, sëtërin. Sëtaton, pa'nin.

²⁴ Napohuachina, Quisosori itërin:

—Sacai quëran ma'huanosa' Yosë hua'anëntërinquë ya'conapi. ²⁵ Ni'co' iyaro'sa'. Nahuan huëratën pi'pira'huaya naninën ya'huëtërin. Camiyo panca masho ni'ton, sacai' inaquë ya'conacaso'. Ina quëran saca sacai' ma'huanosa' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso', itërin.

²⁶ Ina natanahuatona', pa'yanpi.

—¿Incha nica cha'ërë'poya? itopi.

²⁷ —Co insonta' inaora nanitërinhuë' cha'ëcaso'. Yosëichin nanitërin anoyacancantinquëmaso'. Ya'ipi nanitaparín, itërin Quisosori.

²⁸ —Ni'quë' Siniro, quiyaso' ya'ipi ma'shanëhuëi patahuatoi, imasarainquën, itërin Pitrori.

²⁹ —Tëhuëenchachin iyaro'sa', nani ma'sha patohuatama', na'con na'con Yosë catahuarinquëma', tënahuë. A'naquëma' Yosë hua'anëntërinso' a'chinacamaso marë' pëinëma', sa'ama', iyaparima', tatama', mamama', hui'nama', inapita patarama'. ³⁰ Ca marë' patohuatama', ipora chachin Yosë na'con na'con quëtantarinquëma'. Ina quëran a'na tahuëri Yosë'pa' nanpimiatarama huachi, itërin Quisosori.

Chiminacaso' sha'huitantarínso'
(Mateo 20.17-19; Marcos 10.32-34)

31 Ina quëran ca'tano'sanënpita amashami-achin quëparahuaton, itantarin: “Iporaso', Quirosarinquë paantarëhua'. Inatohua' ya'huasëhua', Yosë quëran quëmapico nipirahuë', nani ma'sha onpotarinaco. Pënëntona'piro'sa' iráca ninshitopiso chachin napotarinaco. 32 Hua'ano'sa' masahuatonaco, nisha piyapi'saquë yo'coaninaco. Tëhuaarinaco, no'huiarinaco, ipitarinaco. 33 Chiníquën huihuirahuatonaco, tëpararinaco. Napoaponahuë', cara tahuëriya quëran nanopiantarahuë,” itërin.

34 Natanaponaraihuë', co nitotopihuë'. Ma'sona tapon naporinso' co yonquipihuë'.

Somaraya anoyatërinso'
(*Mateo 20.29-34; Marcos 10.46-52*)

35 Ina quëran Quiricoquë ya'caritohuachina, a'na quëmapi quënanconin. Ira yonsanquë huënsëarin. Somaraya ni'ton, nani tahuëri inaquë huënsëaton, coriqui topinan ma'patárin. 36 Na'a piyapi'sa' iratapi, natanaton: “¿Inta' huë'sarin?” topachina, 37 “Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' huë'sarin,” itopi. 38 Ina natanahuaton, chiníquën nontërin:

—¡Nosoroco Siniro! Quëmaso' Tapico' shinquën. Yosë a'paimarinquën ni'ton, nosoroco canta', itërin.

39 A'naquën quëchitopisopitari natanahuatona', no'huipi. “Ta'tëquë',” itopirinahuë', aquëtë chachin chiníquën nontërin.

—Nosoroco Siniro. Quëmaso' Tapico' shinquën. Onpopionta' catahuaco, itantarin.

40 Quisososo' chiniconahuaton, camaitërin quëcacaíso'. Quëshihuachinara:

41 —¿Ma'ta' iyasha onpochinquën? itërin.

—Anoyarayatocho Siniro canta' ni'chi, itërin.

42 —Noyapa'. Natërancho ni'ton, anoyarayataranquën, itërin.

43 Itohuachina, a'naroáchin noya ni'tërin. “¡Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyarayatërincho paya!” ta'ton, Quisoso imarin. Piyapi'santa' pa'yatatona', “Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyarayatërin paya,” topi.

19

Saquoio anoyacancantërinso'

1 Quiricoquë canconahuaton, ninano huáncana pa'sarin. 2 Inaquë a'na ma'huan ya'huërin. Saquoio itopiso'. Inaso', coriqui copirno marë' ma'patona'piro'sa' hua'anën ni'ton, chiníquën nanantërin. 3 Quisoso inaquë huë'pachina, na'a piyapi'sari yamotërapí. Saquionta': “Canta' Quisoso nohuichi,” ta'ton, huë'pirinhuë'. Mo'copiya ni'ton, co nanitërinhuë' quënanacaso'. 4 Napoaton ta'arë'nachin piyapi'sa' na'huëtërahuaaton, naraquë nanpëconin. “Isëquëchin Quisoso huë'sarin,” ta'ton, inaquë huënsëarin Quisoso nococaso marë'. 5 Quisososo' inaquë canconahuaton, në'pëconin.

—Iya Saquoio, manóton nohuaraquë'. Ipora tahuëri quëma pëinënquë yacahuaranquën, itërin.

6 Napotohuachina, manorahuaton, nohuaraimarin. Pa'yatatón, “Noya Maistro. Huëquë' ni'quico,” itërin. Ina quëran pëinënquë

quëparin. ⁷ Piyapi'sari quënanahuatona', ninontapi. “¿Onpoatonta' oshahuan pëinënquë yacahuatonin?” nitopi. ⁸ Saquioso nipirinhüë' Quisoso a'chininso' natanahuaton, noya natërin. Napoaton itapon:

—Nani ma'sha Siniro ya'huëtërinco. Ipora patoma sa'ahuario'sa' quëtarahuë. Iráca a'naya a'naya nonpintato, ihuarahuëso' na'con na'con quëtantarahuë. A'na marëíchin nipirinhüë', catapini quëtantarahuë, itërin.

⁹ Itohuachina, Quisosori itërin:

—Ipora tahuëri Yosë nicha'ërinquën. Sa'an, hui'nanpita, inapitanta' nicha'ërin. Apraan shinquën ni'ton, nicha'ërinquën. ¹⁰ Na'a piyapi'sa' co Yosë natëtonahuë', chihuëpi pochin nipi. Inapita yonica'huaso marë' o'marahuë. Cancanëna' anoyacancanta'huaso marë' o'marahuë, tënin Quisoso.

Canacaso marë' coriqui quëtërinso'

¹¹ Na'a piyapi'sa' natanapi. Paatona', Quirosarinquë ya'caritërapí. “Ipora tahuëri'sa' Yosë hua'anëntarinpoa huachi,” topi. Napoaton Quisosori a'na pënënto nanan sha'huitërin:

¹² “A'na quëmapi aquë pa'sarin hua'an ya'conacaso marë'. Yapa'pachina, piyapinënpita nontërin: ‘Inatohua' pa'pato, copirno chiníquën nanan quëtarinco naro'pa' hua'anënta'huaso marë'. Oshaquëran chiníquën nanan quëtohuachinco, huënantarahuë,’ tosahuaton, ¹³ shonca inpriatonën amatërin. Huë'pachinara, a'naya a'naya coriqui quëtërin. Napopináchin quëtëra'piarin. ‘Iporaso' aquë pa'sarahuë. Iso coriqui quëchinquëma' ma'sha pa'anatoma', na'con na'con

canacamaso marè,' itërin. Itahuaton, pa'nin.
¹⁴ Piyapinënpitaso nipirinhüë' co nohuantopihüë'.
 No'huipi. Napoaton comisionënpita a'papi
 copirno sha'huitacaiso marè'. 'Ina quëmapi
 co nohuantëraihüë' hua'anëntiincoiso'. Ama
 acoquësohuë', itoonpi.

¹⁵ Copirnosso nipirinhüë' co comisionënpita
 natëtonhuë', chiníquën nanan quëtërin.
 Napotohuachina, ya'huërinquë huëantarín.
 Canquirahuaton, inpriatonënpita amataantarín.
 Huë'pachinara, '¿Onpota' canarama?' itëra'piarín.

¹⁶ A'naso' huë'sahuaton, itërin: 'Ina nápo' coriqui
 siniro quëtëranco. Ma'sha pa'anato, nani
 shoncaro' aquëtë canarahüë,' itërin. ¹⁷ 'Ma
 noya sacatëran. Natëranco ni'quëhuarë', hua'an
 aco'inquën. Shonca ninanoro'sa' hua'anëntaran,'
 itërin. ¹⁸ Ina quëran a'na inpriatonën huë'pachina,
 itërin: 'Ina nápo' coriqui, siniro, quëtëranco
 canta'. Ma'sha pa'anato, a'natëraporo' aquëtë
 canarahüë,' itërin. ¹⁹ 'Natëranco ni'quëhuarë',
 quëmanta' hua'an aco'inquën. A'natërápo
 ninanoro'sa' hua'anëntaran,' itërin.

²⁰⁻²¹ A'nanta' nipirinhüë' huë'sahuaton, itërin:
 'Quëmaso' siniro, co nosororancoihüë' ni'ton,
 të'huatëranquën. Co sacataponahuë', canaran. Co
 sha'topiranhuë', nitërinso' manan. Canahuato,
 topinan osërëtarínco, ta'to, co sacatërahuë'.
 Ina nápo' coriqui quëtëranco'so' panioquë
 so'pinahuato, taparahüë. Ma'tana ya'huarin,'
 toconin. ²² 'Quëmaso' co noyanquënhüë',
 chiroran. Co pi'pisha tëranta' natërancohuë'.
 Quëmaora nanamën quëran napotaranquën.
 Co sacataponahuë', canaran, ¿itëranco ti?

²³ ¿Onpoatonta' nipachin co bancoquë acoranhuë'? Inaquë acoran naporini, pi'pian tēranta' canaitohuë', itērin. ²⁴ Ina quēran piyapinēnpita sha'huitērin. 'Iso quēmapi topinan quēran coriqui quētērahuë. Coriqui osērētahuaton, paso' quēmapi quētēquë', na'con na'con canarinso', itērin. ²⁵ 'Co'ta, inaso' nani hua'huayátērahuë coriqui ya'huētērin. ¿Naquēranchin quētanta'i ti?' itērin piyapinēni. ²⁶ 'Ina mini quētēquë'. Noya natērinco ni'ton, na'con ya'huētārin. Na'con na'con quētantarahuë. A'naso nipirinhüë' co natērincohuë' ni'quēhuarë', pi'pian ya'huētērinso tēranta' osērētārahuë. ²⁷ Co nohuantērinacosopitaso nipirinhüë' maconco'. Isëquë chachin tēpaco', tēnin," itērin Quisosori.

Quirosarinquë canconinso'

(Mateo 21.1-11; Marcos 11.1-11; Juan 12.12-19)

²⁸ Ina tosahuaton, paantarin. Quirosarinquë ya'caritēriarin. ²⁹ Ya'caritahuaton, Oriposë panēnquë canconin. Ina ya'cariya cato' ninano' ya'huērin. A'naso' Pitipaqui itopi. A'nanta' Pitania itopiso'. Inaquë canconahuaton, cato' ca'tano'sanën sha'huitērin.

³⁰ —Paso' ninanoquë paco'. Pëi' ya'natirinquë canconpatama', mora hui'napishin a'sonpinan quēnanconarama'. Co incari tēranta' huënsëchátērarinhüë'. I'quiritahuatoma', quëshico. ³¹ “¿Onpotaomata' i'quiritarama'?” itohuachinquëma', “Siniro nohuantērin,” itoco', itērin.

³² Itohuachina, pa'pi. Pa'sahuatona', mora a'sonpinan quënanconpi. Quisosori sha'huitërinso chachin quënanconpi. ³³ I'quiritaquëya':

—¿Onpotaomata' moraso' i'quiritarama'? itërin hua'anëni.

³⁴—Siniorori nohuantërin, itoahuachina:

—Inta nipachin, quëpaquë', itërin.

³⁵ Napotohuachina quëpatopi. Mora aipi a'mopiso' huëtohuachinara, ina aipi Quisoso huënsërahuaton, pa'sarin. ³⁶ Na'a piyapi'sa' quëchitahuatona', a'mopiso' iraquë huëtopi. Chiniquën hua'an pochin nicatona', napotapi. Inaquë Quisoso pa'sarin. ³⁷⁻³⁸ Oriposë panën quëran nohuarapona pochin, imarinsopita chiniquën nonsapi.

—¡Ma noyacha Quisososo paya! Nani ma'sha nitotërin. Yosë nohuanton, na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin, ni'nai. Yosëri a'paimarin hua'anëntinpoaso marë'. Siniorori chachin chiniquën nanan quëtërin. ¡Ma noyacha Yosëso paya! Nanan anoyatërinpoa' ni'ton, noya yonquirinpoa', topi. Noya cancantatona', napopi. ³⁹ Parisioro'sari natanahuatona', no'huipi.

—Imarinënsopita Maistro, sha'huitëquë' ta'china', itopi.

⁴⁰ —Ta'topi naporini, na'piro'sa tëranta' chiniquën nointonahuë', tënin Quisoso.

⁴¹ Ina quëran Quirosarin notënanquë canconpi. Canconpachina, piyapi'sa' yonquiaton, Quisoso sëtërin. Sëtaton, na'nërin. ⁴² “Hua'qui' pënënpiranquëmahuë', co yanatanamacohuë'. İpora tëranta' no'tëquën yonquirama' naporini, noya cancanchitomahuë'. İporaso

nipirinhüë' co huachi nanitaramahuë'. Co natantochináchinhüë' cancantërama'. ⁴³ Napoaton a'na tahuëri parisitarama'. Inimiconëmapita huëcapairahuatënënuëma', tancapitarinënuëma'. Ya'ipi parti quëran ahuëarinënuëma'. Ninano pairapiramaso' inápa niponahuë', ma'sha a'mitë a'mitëtapi ya'conacaiso marë'. ⁴⁴ Ya'conahuatona', pëinëmapita ohuatapi. Co a'na na'pi tëranta' niya'huiritarinhüë'. Ya'ipinquëma' ta'huantarama'. Nicha'ëca'huanquëmaso marë' o'mapirahuë'. Co nohuantëramacohüë' ni'ton, Yosë ana'intarinquëma huachi," ténin Quisoso.

Nipa'antopisopita Yosë chinotopiso pëi quëran a'parinso'

(Mateo 21.12-17; Marcos 11.15-19; Juan 2.13-22)

⁴⁵ Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë ya'conahuaton, nipa'antopisopita a'parin.

⁴⁶ —Yosë quiricanën quëran tapon: “Ca nohuanto, pëinëhuë ya'huë'in piyapi'sa' nontiinacoso marë',” ténin Yosë. Canpitaso nipirinhüë', ihuatëro'sa' ya'huëpiquë pochin nitërama', itërin Quisosori. Itahuaton, a'parin.

⁴⁷ Ina quëran nani tahuëri inaquë a'chinin. Corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa, ninano' hua'ano'sa', inapitaso' no'huitona', Quisoso yatëpapurinahuë'. ⁴⁸ Na'a piyapi'sari nóya natanatona' yamotopi ni'ton, co nanitopihuë' macacaiso'.

20

Chiníquën nanantërinso'

(Mateo 21.23-27; Marcos 11.27-33)

1 Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë paantarahuaton, piyapi'sa' a'chintantarin. Noya nanan pënëntaquëya', cotio ansiano'sa', cotio maestro'sa', corto hua'ano'sa', inapita huë'pi.

2 —¿Onporahuatonta' chiníquën nanantaton, nipa'antopisopita a'paran? ¿Inta' nanan quëtërinquën ina pochin nicacaso'? Sha'huitocoi, itopi.

3 —Noyapa', carinquëmanta' natainquëma'. Ina sha'huitohuatamaco, canta' insosona nanan quëtërinco'so' sha'huitaranquëma'. 4 ¿Incarita' Coansha nanan quëtërin piyapi'sa' aporintacaso marë'? ¿Yosëri nanan quëtërin, piyapiri nica? ¿Ma'ta' tënama' canpita yonquiatoma'? Sha'huitoco carinquëmanta' nanan quëtërinco'so' sha'huichinquëma', itërin Quisosori.

5 Natanahuatona', inahua capini ninontopi. “¿Ma'ta' itahua? ‘Yosëri nanan quëtërin aporintacaso’, itohuatëhua: ‘¿Onpoatomata' nipachin co natëramahuë?’ itarinpoa’. 6 Nipirinhue’: ‘Co Yosëri nanan quëtërinhuë’. Piyapiri quëtërin,’ itohuatëhua’, na'a piyapi'sa' chiníquën no'huiarinënpoa'. Na'piquë të'yaratënënpoa', tëpamarinënpoa'. ‘Yosëri a'parin pënëinpoaso marë’,’ topi ya'ipiya,” nitopi. 7 Nani ninontohuachinara, Quisoso itapona': “Ahuën. Co quiyaso' nitotërai huë'. ¿Incariso' Coansha nanan quëtomara? Co nitotërai huë’,” toconpi.

8 —Napoahuarë', co carinquëmanta' insosona nanan quëtërinco'so' sha'huitaranquëmahuë', itërin Quisosori.

Inpriatoro'sa' co noyahuë' yonquipiso'
(Mateo 21.33-44; Marcos 12.1-11)

9 Ina quëran piyapi'sa' a'chintacaso marë', iso pënënto nanan sha'huitaantarín: "A'na quëmapi pancana iminin. Inaquë opasáchin sha'nin. Nani tiquihuachina, inpriatoro'sa' acorin a'paicaiso marë'. 'Sacatëramaso marë', nitërinso' patomachin maco'. Patomachin canta' acotoco,' itërin. Itahuaton, a'na parti pa'nin. Hua'qui' inaquë ya'huërin. ¹⁰ Nitërinso' nani cayahuachina, piyapinën ya'huërin'pa' a'parin. Patoma nitërinso' ma'caso marë' pa'pirinhuë', inpriatonënpitari masahuatona', ahuëpi. Ahuërahuatona', topinan a'papi. ¹¹ Naquëranchin hua'anëni a'na piyapinën a'pantapirinhuë'. Inanta' chiníquën no'huitona', ahuëantapi. Ahuëatona', topinan a'paantapi. ¹² A'nanta' a'pantapirinhuë'. Pë'sharahuatona', a'papi inanta'.

¹³ Napoin quëran hua'anëni yonquirin. '¿Ma'cha onpochiya? Na'aya'pi a'pahirahuë'. Ahuërahuatona', topinan a'pairachinpi. Hui'nahuë nosoropirahuë', ina huachi a'paarahuë. Ina natëapona' nimara,' ta'ton, hui'nin chachin a'paporinhuë'. ¹⁴ Inpriatonënpitaso' hui'nin quënanahuatona', ninontopi. 'Paso' hui'napi a'na tahuëri pa'pin chiminpachin, iso no'pa chachin hua'anëntapon. Huëco' tēpa'ahua'. Ya'ipi ma'shanënpita canpoari matahua huachi,' nitopi. ¹⁵ Naporahuatona', hui'nin masahuatona', aipiran tē'yatahuatona', tēpapi.

Pa'pin natantohuachin, ¿ma'ta' onpotintapon, hui'nin chachin tēpatopi ni'quëhuarë'? ¹⁶ A'naroáchin huëntarahuaton, inpriatonënpita tēpapon. Ina quëran nasha inpriatoro'sa' acoantapon, tēnahuë," itërin Quisosori.

Ina natanahuatona':

—¡Ama onporonta' napoinsohuë'! topi.

¹⁷ Napohuachinara, nirayarahuatón, itantarin:

—Napopiramahuë', ¿ma'ta' tapon nipachin pënëntona'pi iráca ninorinso'? Ninshitaton, tapon: “Na'pi quëran yapëihuachina, a'na na'pi ya'huëpirinhuë', pëina'piro'sa' co nohuantopihuë'. ‘Nagoonin,’ ta'tona', tē'yatopirinahuë',

hua'anëni maantarahuatón, ‘Iso na'pi mini na'con na'con nohuantërahuë pëica'huaso marë', ta'ton, noya acoantarin.

¹⁸ Ina na'pi i'patohuatëra, anotatë' ya'panë'. A'na tahuëriso nipirinuë' ina na'pi chachin insosona anoantohuachin, ni'sharian,” itërin Quisosori.

¹⁹ Ina natanatona', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapitaso' no'huitopi: “Chinotatonpoa', pënënarinpoa',” ta'tona', yamapirinahuë' tashinan pëiquë po'mocaiso marë'. Piyapi'sa' tē'huatatona', co mapihuë'.

*Copirno marë' coriqui ma'patërinso'
(Mateo 22.15-22; Marcos 12.13-17)*

²⁰ Napoaton a'naquën quëmapi'sa' amatahuatona', itapona': “Nonpintatoma', Quisosoquë paco'. Yaimaramaso pochin nicatoma', ina nontoco' atëhuëcaso marë'. Ina quëran sha'huirapihuatama', hua'ani sontaro'sa' a'paarin ina macacaso marë',” itopi. ²¹ Itohuachinara, pa'pi Quisoso nontapona':

—Ma noya Maistro nontërancoi. No'tëquën a'chinan. Yosë nanamën no'tëquën a'chintatoncoi, co hua'an tëranta' tē'huatëranhuë'. ²² Napoaton

yanatanainquën. Noma copirnosó' nisha piyapi niponahuë', ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. Coriqui ma'painpoaso marë' comisionën a'parin. Huë'pachina', ¿noya ipora quëtacaso' ti? ¿Ma'ta' Yosë nohuantërin nica'huaiso'? Sha'huitocoi nitochii, itopi.

²³ Quisososo nipirinhüë' yonquipisopita nitotërin.

—¿Onpoatomata' yaatëhuëramaco? ²⁴ Noma coriqui quëshico ni'i, itërin. Napohuachina, quëtopi.

—¿Inta' isoso' nonanpiso'? itohuachina, — Noma copirno, itopi.

—¿Inta' nininëonta' isëquë ninshitopi? itaantahuachina, —Noma copirno chachin, itaantapi.

²⁵ —Copirno ma'shanën ni'quëhuarë' inachachin quëtaantaco'. Naporahuaton, Yosëso' nininpoa' ni'ton, hua'anëntërinpoa'. Ya'ipi cancanëma quëran ina natëcaso' ya'huërin, itërin.

²⁶ Na'a piyapi'sari Quisososo yaatëhuëpirinahuë', co nanitopihüë':

—Ma noyacha a'panitërin paya, ta'tona', co huachi natanpihuë'.

Piyapi'sa' nantiantarapiso'

(Mateo 22.23-33; Marcos 12.18-27)

²⁷ Ina quëran a'napita cotio hua'ano'sa' huë'pi. Satosioro'sa' itopiso'. Inapitaso' nisha a'chinpi. “Piyapinpoa' chiminpatëhua', co onporonta' nantiantarihuahuë',” toconpi. Inapitanta' Quisososo yanonpintatona', huëcapaipi.

²⁸ —Íráca Maistro Moisésë pënëninpoa': “Quëmapi sa'aponahuë co hui'nin ya'huëyátërasohüë' sa'in ayananpihuachin,

ina iini chachin imoroën maantacaso' ya'huërin. Hui'nahuanpachin, iinco' apoin inari ya'huëretacaso marë'. Ina quëran mashotohuachin, ma'shanën, no'panën, inapita masarin," tënin Moisésë ninshitaton. ²⁹ Canchisë iyaro'sa' ya'huërin. Paninanso' sa'apirinhüë'. Co hui'nin ya'huëyätërasohüë', sa'in ayananpirin. ³⁰ Ina iini chachin imoroën maantarin. Moisésë tëninso chachin manin. Inanta' co hui'nin ya'huëyätërasohüë', chimiantarin. ³¹ A'na iionta' inapoantarin. Canchisë iinpita chachin inapoantapi. Co a'naya tëranta' hui'nin ya'huëyätërasohüë', ya'ipi taquipi. ³² Ina quëran sanapinta' chiminin huachi. ³³ Canchisë iinpitari chachin mapirinhüë', nanopiantacaso' tahuëri nanihuachin, ¿inquën chachincha sa'in ninë'poya? itopi.

³⁴ —Co no'tëquën, iyaro'sa', yonquiramahuë'. Isoro'paquë piyapi'sa' sa'api, so'yapi, inapopi. Ina quëran chiminpi. ³⁵ A'naquën Yosëri noya ni'ninsopita inápaquë pantarapi. Nanpiantahuachina', co huachi sa'aponahuë'. Sanapi'santa' co so'yaponahuë'. ³⁶ Co huachi chiminaponahuë'. Anquëniro'sa pochin nisapi. Nanpiantarapi ni'ton, Yosë hui'ninipita chachin nisapi. ³⁷ Chiminpisopita tëhuëenchachin nanopiantarapi. Ina a'chinchinquëma'. Moisésë chachin ninshitërinso'. Nara'huaya orotarinsó' nicaso', Yosëri nontërin: "Caso' Yosëco. Apraan chinotarinsó. Isaco, Cacopo, inapitanta' chinotarinsó," tënin Yosë. ³⁸ Nanpirëhuasopitaráchin Yosë chinotarëhua'. Napoaton inapitanta' nani chiminpirinhüë',

nanpimiataantapi, itërin Quisosori.

³⁹ Cotio maistro'sa' natanahuatona', pa'yanpi.

—¡Ma noyacha, Maistro, yonquiran paya! tënin a'na'.

⁴⁰ Ina quëran të'huatona', co huachi nohuan-topihuë' nataantacaiso'.

Yosëri a'paimarinso'

(Mateo 22.41-46; Marcos 12.35-37)

⁴¹ Ina quëran Quisosori itantapon:

—Iráca Yosë quiricanënuë sha'huitërinpoa'.

“A'na tahuëri a'na quëmapi acoarahuë piyapi'sa' nicha'ëcaso marë'. Inaso' Cristo,” tënin iráca. Cotio maistro'saso' a'chinpachinara: “Cristoso' Tapico' shiin,” topi. Napopirinahuë', ⁴² iráca Ispirito Santo nohuanton, Tapiri chachin Cristo ninorin. Sarmoquë ninshitaton, naporin:

Yosëri Sinioronëhuë sha'huitërin: “Inchinanëhuë quëran huënsëquë'

⁴³ inimiconënpita cari minsëchinquën,” itërin Yosëri, tënin Tapi.

⁴⁴ Shia'huain niponahuë', Cristo yonquiaton, “Sinioronëhuë,” tënin Tapi. Piyapi chachin nipir-inhuë', Tapiri chinotërin. ¿Onpoatonta' naporin? itërin Quisosori.

Cotio maistro'sa' yanonpipiso'

(Mateo 23.1-36; Marcos 12.38-40; Lucas 11.37-54)

⁴⁵ Ya'ipi piyapi'sa' natantapaquë, ca'tano'sanënpita pënënaton, itapon: ⁴⁶ “Ni'cona cotio maistro'sa' nonpintochinënuëma'. ‘Noya noyacoí,’ ta'tona', naporopi a'mopi piyapi'sari nicacaiso marë'. Cachiquë pa'pachinara, na'a piyapi'sari nontopi. ‘Huë'cama maistro,’

itohuachinara, pa'yatopi. Niyontonpiso pëiquë ya'conahuatona', hua'ano'sapitarë' yahuënsëconpi. Pita nipachinara, huancánachin yahuënsëconpi. ⁴⁷ Noya nonaponaraihuë', a'naya a'naya quëyorono'sa' nonpintatona', ma'shanënpita matopi. Ama noninacaiso marëhuë' hua'qui' Yosë nontopirinahuë', co cancanëna quëran natëpihuë'. Ina marë' aquë aquëtë' Yosëri ana'intarin," itërin.

21

Quëyoron Yosë marë' coriqui acorinso' (*Marcos 12.41-44*)

¹ Yosë chinotopiso pëiquë a'na cacon ya'huërin. Inaquë coriqui Yosë marë' po'mopi. Quisosori notëërahuaton, na'a ma'huano'sa' ni'nin. Na'con coriqui inaquë po'morapirinahuë'. ² Ina quëran a'nara quëyoron huë'nin, sa'ahua nininso'. Catotëra'huayaíchin coriqui po'moquirin. ³ Ina ni'sahuaton, Quisosori itërin:

—No'tëquën itëranquëma', na'a piyapi'sa' na'con coriqui po'morapirinahuë', iso quëyoronso nipirinhüë' na'con na'con po'moquirin.

⁴ Ma'huano'saso' na'a coriquihuanatona', ya'sotopisoíchin po'mopi. Iso sanapiso nipirinhüë', pi'pian ya'huëcharinso', ya'ipi po'moton, tiquirin. Napoaton na'con na'con Yosë quëtërin, tënahüë, tënin Quisoso.

Yosë pëinën ohuatapiso' (*Mateo 24.1-2; Marcos 13.1-2*)

⁵ Yosë chinotopiso pëi' nicatona', a'naquën nita'pona': —Ma noyápiachin na'pi quëran nipi.

A'naquën ninshiyaráchin Yosë marë' acopiso', nitopi. ⁶ Napohuachinara, Quisosori itërin:

—Iporaso' ya'ipiya noyápiachin ni'piramahuë', a'na tahuëri ya'ipi ohuatapi. Co a'na na'piya tëranta' niya'huiritarinhuë', itërin.

Ayaro' tahuëri ya'caritërinso'
(Mateo 24.3-28; Marcos 13.3-23)

⁷ Napohuachina, natanpi:

—¿Onporota' Maistro ohuatapi? Ina tahuëri'sa' naniriahuachin, ¿ma'ta' onporahuachina', nitotapoi? Sha'huitocoi quiyanta' nitochii, itopi.

⁸ Napotohuachinara: “Ni'cona iyaro'sa' nonpintochinënuëma'. A'naquën huëcatona': 'Caso' Cristoco. Yosë chachin a'pairinco,' tosapi. A'napitanta' nonpin nanan sha'huirapi. 'Nani tahuëri naniriarin, nitotërai,' tosapi. Ama inapita imacosohuë'. ⁹ Nisha nisha parti piyapi'sa' nino'huiapi. Niahuërahuatona', quira nisapi. Ina natanpatama', ama pa'yancosohuë'. Piyapi'sa' co noyahuë' nicatona', na'a quira nisapi. Napoaponahuë', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhuë'.

¹⁰ Nisha nisha piyapi'sa' capini quira nisapi. Copirnoros' capini nino'huitona', piyapinënpita camairapi quira nicacaiso marë'. ¹¹ A'na parti a'na parti panca ocohua pa'sarin. Cosharori pahuantohuachina', piyapi'sa' tanari tiquirarin. Nisha nisha parti chiniquën canio matarin. Na'a taquirapi. Yosë nohuanton, nisha nisha ma'sha inápaquë ya'noarin. Quënanahuatona', piyapi'sa' pa'yanapi. Ya'ipiya të'huatapi. Ayaro' tahuëri ya'caritohuachin, ayonquicaiso marë' napoarin.

12 Co'huara ma'sha onpoyatërasohuë', co noya piyapi'sahuë' masarinënquëma'. Imaramacoso marë' aparisitarinënquëma'. Cotio niyontonpiso pëiquë sha'huirapiarinënquëma'. Tashinan pëiquë po'morarinënquëma'. Imaramacoso marë' copirno ya'huërinquënta' quëpararinënquëma'. 13 Naporo' inapitanta' Yosë nanamën sha'huitohuatama', natanapi. 14 Mapachinënquëma', '¿Ma'cha tono'pocoya?' ama tocosohuë'. 15 Catahuanquëma' noya nonacamaso'. Ca nohuanto, noya yonquiarama'. Inimiconënpita co nanitapihuë' a'paniinquëmaso'. 16 Tataparima' co imatonahuë', sha'huirapiarinënquëma'. Iyaparima', quëmopinëmapita, amiconëmapita, inapita sha'huirapiarinënquëma'. A'naquëma' tëpararinënquëma'. 17 Imaramacoso marë' na'a piyapi'sa' no'huiarinënquëma'. 18 Napoaponahuë', Yosë ni'sarinquëma' Co inquëma tëranta' chim-imiataramahüë'. 19 Noya imamiatohuatamaco, cha'ësarama'.

20 Notohuaro' sontaro'sa' nisha parti quëran huëcatona', Quirosarin tancapitapi. Ina ni'patama', nani tahuëri nanirinsó' nitotarama'. 'Quirosarin ata'huantapi,' tosarama'. 21 Naporo' ta'acaso' ya'huërin. Cotia parti ya'huëhuatama', motopi'pa' ta'aco'. Ninanoquë ya'huëhuatama', a'naroáchin pipico'. Iminëmaquë ya'huëhuatama', ama ninanoquë ayancontacosohuë'. 22 Ina tahuëri'sa' nanihuachin, na'con parisitapi. Iráca Yosë quiricanënquë ninorinsó chachin naporo huarë' Yosëri chiníquën ana'intarin. 23 Cayorono'sa', hua'huahuano'sa', inapitasó'

sacai quëran ta'arapi. ¡Ma'huantacha nisapi paya! Yosëri no'huiton, cotioro'sa' ana'intarin. ²⁴ Inimicoro'sa' huëcatona', na'a piyapi'sa' sahuëniquë tëparapi. Nisha nisha sontaro'sari ya'huëpiquë quëparapi asacatacaiso marë'. Nisha piyapi'sa' Quirosarinquë ya'conahuatona', camaitapi. Hua'qui' inaquë ya'huapona'. Tahuërinën nanihuachina, Yosë nohuanton, pipiapi.

*Quisoso o'mantacaso' tahuëri
(Mateo 24.29-35, 42-44; Marcos 13.24-37)*

²⁵ Ina quëran Yosë nohuanton, pi'i tashiarin. Co huachi yoqui a'pianinhuë'. Tayoraro'sa' inápa quëran anotarín. Marënta' panca co'sacaitapon ni'ton, tënëntapon. Ya'ipi piyapi'sa' pa'yanapona'. ²⁶ Inápaquë ya'huërin sopitanta' nacon nacontapon. Piyapi'sa' nisha nisha yonquiataona', të'huatapona'. '¿Ma'cha onporo'poya?' ta'tona', pa'yani yatëpapon. ²⁷ Ina quëran ni'sarinaco. Yosë quëran quëmapico ni'to, chitoro' huancana o'mantararahüë. Chiníquën nanantato, o'mantararahüë. Huënaráchin huënaráchin ya'noarahüë. ²⁸ Napoaton nisha nisha quira nisahuachina', nisha nisha ma'sha onporahuachina', ama pa'yancosohüë'. O'manta'huaso' tahuëri naniriarin ni'ton, nóya cancantatoma', ninaco. O'mantahuato, noya nicha'ësaranguëma'. Yosë'pa' quëpantaranquëma', itërin Quisosori.

²⁹ Ina quëran iso pënënto nanan sha'huitërin: "Iquira nara papotërin quëran nitotoco'. A'napita nararo'santa' yonquico'. ³⁰ Nara

ta'amēnquē monoantahuachina: 'Nani o'napi naniriarin,' topi. ³¹ Inapochachin nani ma'sha onporahuachina', nitotarama'. 'O'mantacaso' tahuēri naniriarin. Yosē hua'anēntarinpoa', tosarama'.

³² No'tēquēn itēranquēma'. Co'huara cotioro'sa' huēnton ta'huachatērasohuē', nani ma'sha onporapi. ³³ Isoro'pa' ta'huantarin. Pi'iro'tēnta' ta'huantarin. Ca nanamēhuēsō nipirinhue' co onporonta' ta'huantarinhuē'. No'tēquēn nonahuē ni'ton, ya'ipiya sha'huitēranquēmaso chachin nanirarin.

³⁴ Ni'cona naniantotamaco. Ama pita pa'yatacasoachin cancantocosohuē'. Ama no'picosohuē'. Ama ma'sharáchin yonquicosohuē'. Ina pochin cancantohuatama', co aquētē yonquiamacohuē'. Co noya ninahuatamacohuē', ³⁵ huēnson a'naróchin ma'sha maninso pochin, a'nanaya o'mantararahuē. Ya'ipi piyapi'sa' a'ninquēchin ni'sarinaco. ³⁶ Napoaton noya cancantatoma', Yosē nontoco' achinicancainquēma' cha'ēcamaso marē'. Yosē quēran caso quēmapico ni'to, co imapisopitahuē' ana'intarahuē. Apira apira Yosē nontohuatama', naporo' tahuēri co tapanatomahuē', noya huaniparamaco," tēnin Quisoso.

³⁷ Nani tahuēri Yosē chinotopiso pēiquē a'chinin. Tashi' nipachina, Oripōsē panēnquē huē'ēcaso marē' pa'nin. ³⁸ Tashiramiachin na'a piyapi'sa' chinotopiso pēiquē pa'pi Quisoso natanacaiso marē'.

Quisoso macacaiso marë' chinotopiso'

(Mateo 26.1-5, 14-16; Marcos 14.1-2, 10-11; Juan 11.45-53)

¹ Cato' tahuëri pahuanarin Pascoa nanicaso'. Naporo' cotioro'sa' niyontonpi Yosëri iráca nicha'ërinso' yonquicaiso marë'. Ina tahuëri nanihuachina, nisha pan ca'pi, co ahuëpocatopisohuë'. ² Corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapitari chinotopi Quisoso tēpacaiso'. Piyapi'sa' tē'huatatona', co nanitopihuë' a'ninquëchin macacaiso'.

³ Shonca catoya'piri Quisoso ca'tanpirinahuë', a'nara' sopairi ya'coancantërin, Cotasë Iscarioti itopiso'. Sopairi ya'coancantohuachina, ⁴ corto hua'ano'saquë pa'nin. Cotio sontaro'santa' nontërin Quisoso sha'huirapicaso marë'. ⁵ Natanahuatona', pa'yatopi. Ina marë' coriqui quëtacaiso sha'huitopi.

⁶—Noyapa', ta'ton, Cotasë yonquirarin po'oana quëran a'nocaso marë'.

Pascoa tahuëri coshatopiso'

(Mateo 26.17-29; Marcos 14.12-25; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26)

⁷ Pascoa tahuëri'sa' nipachina, nisha pan ca'pi, co ahuëpocatopisohuë'. Naporo tahuëri chachin carniroa'hua iráca tēpapiso pochin tēpaantapi yonquicaiso marë'. Nani pi'ipiquë cotioro'sa' naporápi. ⁸ Quisosonta' yonquirin ina pochin capacaso' ni'ton, Pitro, Coansha, inapita sha'huitërin:

—Paatoma', Pascoa cosharo' tapaco' capaquëhuaquë, itërin.

9 —¿Intohuata' paatoi tapaii? itopi.

10 —Ninanoquë paco'. Inaquë a'na quëmapi nacapiarama'. Yonquë i'sha chi'yatarin. Ina imaco'. Pëiquë ya'concompachin, canpitanta' ya'conco'. 11 Pëi' hua'anën quënanconpatama', natanconco'. “ ‘¿Insëquëta' patoana ya'huërin Pascoa coshara' capaca'huaiso'?’ ténin Maistro,” itonco'. 12 Napotohuatama', panca patoana a'notarinquëma', inápaquë nininso'. Misa, huënsënan, inapita nani ya'huërarin. Inaquë coshara' tapaco' canpoa' capaquëhuaquë, itërin Quisosori.

13 Itohuachina, paatona', ninanoquë canconpi. Quisosori sha'huitërinso chachin quënanconpi. Inaquë Pascoa coshara' acopi capacaiso maré'.

14 Ora nanihuachina, Quisoso ca'tano'sanënpitaré' huë'pi. Huëcatona', misaquë huënsëquipi.

15 —Apira Pascoa coshara' ca'sarëhua'. Pa'pi no-huantërahuë canpitaro'co ina capa'huaso'. Ipora tëranta' ca'ahua' co'huara chimianahuë. 16 Yosë natëto, chiminarahuë. Iporáchin Pascoa coshara' ca'sarahuë. Ina quëran Yosë hua'anëntërinso' naniquë huaré' ca'sarahuë. Naporo' noya noya ya'huarihua', itërin.

17 Minëa'hua masahuaton, Yosë nontërin. “Yosparinquën, Tata,” itahuaton, ca'tano'sanënpita quëtërin.

—Canpitanta' pi'pian pi'pian o'oco'. 18 Ipora quëran huaré' co huachi huino o'osarahuë'. Yosë isoro'pa' hua'anëntaquë huaré' o'oantarahuë, itërin.

19 Ina quëran cosharo' masahuaton, “Yosparinquën, Tata,” itahuaton, së'panin. Inapotahuaton, a'naya a'naya quëtërin.

—Ca nonëhuë pochin iso'. Canpita marë' chiminarahuë. Ca chinotatomaco, ca'co', itërin.

20 Nani coshatohuachinara, ninëa'hua maantarin.

—Huënainëhuë pochin iso'. Huënainëhuë pa'sarin ni'ton, nasha quëran canpitarë' Yosë anoyatërinso' sha'huichinquëma' imacamaso marë'. Huënainëhuë quëran nicha'ësarinquëma'.

21 Napoaponahuë', a'naquëma' carë'quëma chachin coshatapomarahuë', sha'huirapiaramaco. 22 Yosë quëran quëmapico niporahuë', ina nohuanton, chiminarahuë. Napoaponahuë', sha'huirapirincoso', chiniquën parisitapon. Yosëri ana'intarin, tënin Quisoso.

23 “¿Inquënpoacha yasha'huirapirëhua' nicaya?” nitopi.

Chini chiniquën nanantacaso' nohuantopiso'

24 Ina quëran inahua capini ninontapi. “¿Inquënpoata' chini chiniquën nanantëre'pëhuaya?” nitopi. Ya'ipiya chiniquën nanan nohuantopi. 25 Napoaton Quisosori itërin: “Nisha piyapi'sa' co Yosë nohuitopihuë'.

Hua'anënapita chiniquën nanantatona', piyapinënpita camaipi. ‘Caso' noyaco ni'ton, “a'paitona'pi,” itoco,' toconpi a'naya a'naya. 26 Canpitaso nipirinhue' ama ina pochin yonquicosohue'. Insosona chiniquën nanantacaso nohuantohuachin, a'napita

na'con na'con catahuacaso' ya'huërin. Hua'an yanipatama', piyapimia pochin cancantoco'.
²⁷ Ni'co'. Hua'anso' huënsërahuaton, coshatarin. Piyapinënpitaso nipirinhüë' sacatapi. Co hua'anën pochin chiniquën nanantopihuë'. Caso nipirinhüë' piyapimia pochin cancantërahuë. Apira apira a'napita catahuarahuë.

²⁸ Canpitaso' noya imaramaco. Aparisi-topirinacohüë', co a'poramacohüë'.
²⁹ Ina marë' Yosë'pa' canaarama'. A'na tahuëri Yosë nohuanton, hua'anëntarahuë. Naporo' canpitanta' acoaranquëma' hua'an pochin nicamaso'.
³⁰ Hua'anëntohuato, carë'quëma' noya coshatërëhuaso pochin nóya cancantarama'. Inaquë catahuaramaco ya'ipi israiro'sa' hua'anënta'huaso', itërin.

Pitrori nonpinapicaso' ninorinso'

(Mateo 26.31-35; Marcos 14.27-31; Juan 13.36-38)

³¹ Ina quëran Simon Pitro pënënin chiniquën cantacaso marë'.

—Tëhuënhachin iya Simon sopai yaminsërinquëma'. Inari nani Yosë nontërin: “Arosë pintiapiso pochin tën'i, topirahuë',” itërin. “Inta nipachin tëniriquë',” itërin Yosëri. Napoaton sopai chiniquën sha'huitarinquëma' naniantamacoso marë'.
³² Caso nipirinhüë' iyasha, nani Yosë nontërahuë ama a'poancoso marëhuë'. Napoaton co naniantomiatarancohuë'. Noya imaantahuatanco, iyanpita achinicancanquë', itërin.

³³ —Sinioro, co caso' a'poaranquënhüë'. Tashinan pëiquë po'mohuachinënuën, canta'

ya'co'in. Yatëpapurinacohuënta', co të'huatarahuë', tënin Pitro.

³⁴ —No'tëquën iyasha itaranquën. Ipora tashi chachin, co'huara atari përashatërasohuë', cararo' nonpinapiaranco. “Co caso' Quisoso nohuitërahuë',” toconapon, itërin Quisosori.

Tëniarinso'

³⁵ Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpita itapon:

—Iráca a'chinacamaso marë' a'paranquëma'. Pa'patamara, coriqui, pë'pëto, sapatë', co inapita tëranta' quëparamahuë'. Topinan pa'patamara, ¿co manta' pahuantërinquëmahuë' ti? itërin.

—Co manta' pahuantërincoihuë'. Noya pa'nai, itopi.

³⁶ —Iporaso nipirihuë' sacai' nipon. Napoaton ama topinan pacosohuë'. Coriqui, pë'pëto, inapita ya'huëtohuachinquëma', quëpaco'. Co sahuëni ya'huëtohuachinquëmahuë', a'moramaso' pa'anatoma', sahuëni pa'anco'. ³⁷ Iráca Yosë quiricanën quëran ninorinaco. “Apiro'sarë' acorapi,” tënin. Napopiso chachin apiro'sa pochin cancantatonaco, masarinaco. Ya'ipi ninorinacoso' nanicaso ya'huërin, tënin.

³⁸ —Ni'quë' Maistro. Cato' sahuëni ya'huëtërincoi, itohuachina:

—Tatoco huachi pa'ahua', itërin Quisosori.

Quisoso sëtaton, Yosë nontërinso'

(Mateo 26.36-46; Marcos 14.32-42)

³⁹ Ina quëran pipirahuaton, Oriposë panënuë pa'nin. Nani tashi' inaquë pa'nin. Ca'tano'sanënpitarinta' imapi. ⁴⁰ Inaquë canconpachinara:

—Yosë nontoco' iyaro'sa', ama sopai minsëinquëmaso marëhuë', itërin.

⁴¹ Ina quëran amashamiachin pa'sahuaton, isonin quëran, inaora Yosë nontërin: ⁴² “Quëma nohuantohuatan Tata, nicha'ëco, ama ma'sha onpo'isohuë'. Main o'orëso pochin parisita'huaso' ya'huërin. Co parisita'huaso' nohuantaporahuë', quëma nohuantohuatan, ma'sona yaonpotohuatanconta' noya, tënahuë. No'tëquën yanatëranquën,” itërin.

[⁴³ Nani nontohuachina, anquëni inápa quëran o'marahuaton, achinirin. ⁴⁴ Ina quëran pa'pi sëtatón, chiníquën Yosë nontaantarín. Oncainën huënai pochin no'paquë hui'shirin.]

⁴⁵ Nani Yosë nontohuachina, ca'tano'sanënpita paahuantapirínhuë'. Huë'ësápi quënanconin. Sëtatona', huë'ësápirínahuë'.

⁴⁶ —¿Onpoatomata' iyaro'sa' huë'ësárama'? Huënsëatoma' Yosë nontoco' ama sopai minsëinquëmaso marëhuë', itërin.

Quisoso mapiso'

(Mateo 26.47-56; Marcos 14.43-50; Juan 18.2-11)

⁴⁷ Nontaso chachin, na'a piyapi'sa' canquiipi. Cotasë quëchitëriarin. Inanta' ca'tanaponahuë', a'notiarin. Quisoso ya'yoranquirahuaton, apinorin.

⁴⁸ —Iya Cotasë, Yosë quëran quëmapico nipi-rahue', ¿sha'huirapitonco, apinoranco ti? itërin.

⁴⁹ Ca'tano'sanënpitari quënanahuatona', “Quisoso yamasapi,” ta'tona', yaahuëtopi.

—¿Sahuëniquë Siniro ahuëchi? itopirínahuë'.

⁵⁰ Co'huara a'panichatërasohuë', a'naso' corto hua'an piyapinën ahuëaton, inchinan huëratën nishitëtërin.

⁵¹ —Tananpitëquë' iyasha. Ama ahuëquësohuë', itërin Quisosori.

Ina quëran së'huahuëratërahuaaton, a'naroáchin anoyatërin. ⁵² Naporahuaaton, corto hua'ano'sa', capitano'sa', ansiano'sa', inapita itapon:

—Sahuëni, shonqui, inapita së'quëërahuaatoma', huëcapairamaco. Tëpatona'pi pochin cancantatomaco, ¿yamanamaco ti? ⁵³ Co'tana nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë pa'nahuë. Nicapomarahue', co manamacohue'. Napoaponahuë', Yosë nohuanton, iporasos masaramaco. Tashi pochin cancantërama' ni'ton, sopai camairinquëma' co noyahuë' nicacaso marë', itërin.

Pitrori nonpinapirinsos'

(Mateo 26.57-58, 69-75; Marcos 14.53-54, 66-72; Juan 18.12-18, 25-27)

⁵⁴ Quisoso masahuatona', corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' pëinënquë quëpapi. Pitrori aquë quëran imaquiarin. ⁵⁵ I'iratëquë huarë' imaquirahuaaton, pairaanaquë ya'conin. Inaquë ponisiaro'sa' nani a'pëtopi napëntacaiso marë'. Pana yonsanquë huënsërahuaaton, inanta' napëntarin. ⁵⁶ Napëntaquëya', a'na cosonari quënanin. Noya ni'sahuaaton:

—Iso quëmapinta' Quisoso imarin, tënin.

⁵⁷ —¡Co imoya caso' ina nohuitërahue'! itërin Pitrori.

⁵⁸ Co hua'quiya quëranhuë' a'na quëmapiri niantarin.

—Quëmanta' Quisoso imaran topirahuë', itërin.

—Co'chi iyasha imarahuë' paya, itaantaranin.

⁵⁹ A'na ora pochin nisahuaso', a'nanta' taan-tapon:

—Cariria piyapi pochin nonin ni'ton, iso quëmapinta' Quisoso ca'tanin tënahuë, tënin.

⁶⁰ —¿Co'chi iyasha paya! Co cariso' nohuitërahuë', itaantaranin.

Nonaso', atari përarin. ⁶¹ Naporo chachin Quisosori tahuërëtahuaton, Pitro notëërin. Ni'sarin ni'ton, ninorinso' Pitrori yonquirin. “Ipora tashi chachin, co'huara atari përasatërasohuë', cararo' nonpinapiaranco,” ¿itërinco pora? ta'ton, ⁶² aipiran pipirahuaton, na'nërin. Chiniquën sëtaton, na'nërin.

Quisoso tēhuapiso'

(Mateo 26.67-68; Marcos 14.65)

⁶³ Ina quëran ponisiaro'sari Quisoso tēhuapi. Tēhuarahuatona', ahuëpi. ⁶⁴ Tonporayatahuatona', panpirayapi.

—¿Inta' ahuërinquën? Ninoquë', itopi.

⁶⁵ “¿Quëmaso' hua'anquën ti?” itatona', tēhuapi. Nisha nisha itatona', no'huipi.

Cotio hua'ano'saquë quëpapiso'

(Mateo 26.59-66; Marcos 14.55-64; Juan 18.19-24)

⁶⁶ Tahuërihuachina, cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita niyontonpi. Nani niyontonpachina', inaquë Quisoso quëpapi natanacaiso marë'.

⁶⁷ —Quëmaso' Cristo Yosë a'paimarinquënso' nipatan, no'tëquën sha'huitocoi nitochii, itopi.

—Sha'huitohuatēnquēma', co natëaramacohuë'.
 68 Ma'sona tëranta' natanpatēnquēma', co
 a'paniantaramacohuë'. 69 Nipirinhue', ipora
 quëran huarë' caso' Yosë quëran quëmapico ni'to,
 Yosë inchinanën quëran huënsëapo. Inaquë
 chiniquën nanantarahuë, itërin.

70 —Napoahuarë' ¿quëmaso' Yosë hui'ninquën ti?
 itopi.

—Ca mini inaco, itërin.

71 —Co huachi aquëtë' sha'huirapicaiso' no-
 huantarihuahuë'. “Ca Yosë hui'ninco,” toconin,
 nani natanëhua', nitopi.

23

Piratoquë quëpapiso'

(Mateo 27.1-2, 11-14; Marcos 15.1-5; Juan 18.28-38)

1 Ina quëran pipirahuatona', Piratoquë Quisoso
 quëpapi. 2 Inaquë sha'huirapipi.

—Iso quëmapi piyapi'sa' nonpintarin. “Noma
 copirno coriqui yama'pahuachinquëma', ama
 quëtocosohuë',” tosahuaton: “Caso' Cristoco. Yosë
 a'paimarinco hua'anënta'huaso marë',” toconin,
 itopi.

3 —¿Quëmaso' cotioro'sa' copirnonquën ti? itërin
 Piratori.

—Ca mini inaco, itërin.

4 Nonapipiso' natanahuaton, ya'ipi cotio an-
 siano'sa', corto hua'ano'sa' inapita itapon:

—Iso quëmapiso' noya, tënahuë. Co manta' on-
 porinhue'. Co ana'intacaso' ya'huërinhuë', itopir-
 inhuë', 5 aquë aquëtë' no'huitatona', itaantapi:

—A'chintohuachina, piyapi'sa' nisha nisha yonquipi. Naporahuaton, copirno yano'huipi. Ya'ipi parti a'chinárin. Cariria parti quëran huëcaton, ya'ipi Cotia parti pa'tërin. Isëquënta' a'chinarin, itopi.

Irotisëquë a'parinso'

⁶ Ina natanahuaton, “¿Cariria parti quëran huë'nin ti?” itërin Piratori. ⁷ “Ina quëran mini,” itopi. I'huamiáchin Cariria hua'an Quirosarinquë huë'nin ni'tapon, Irotisë itopiso'. Inaquë ya'huarin ni'ton, Quisoso yaa'parin Irotisë nontacaso marë'. “Ina piyapinën ni'ton, inari ana'inchin,” ta'ton, a'parin. ⁸ Inaquë canconpachina, Irotisëri pa'yatërin. Hua'qui' Quisoso yani'pirinhuë', co nohuichátërarinhuë'. Nani ma'sha naporinso' nani natantërin. “Yosë pochin ninin. Piyapi a'naroáchin anoyatërin,” topi natantërin. “Anoyatohuachin, canta' ni'i,” tënin. ⁹ Napoaton Quisoso canqui huachina, hua'qui' nontopirinhuë', co a'panitërinhuë'. Na'con natanpirinhuë', ta'tárin. ¹⁰ Corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita huëcatona', Quisoso sha'huirapiapirinahuë', co manta' tëninhuë'. ¹¹ Napohuachina, Irotisëri tëhuarin. Sontaronënpitarinta' tëcaripi. Noyápiachin hua'an a'morinso pochin a'motahuaton, Piratoquë a'paantarin. ¹² Nani hua'qui' Pirato Irotisërë' nino'huipirinahuë', naporu quëran huarë' co huachi niinimicotopihuë', noya ninontantapi.

Tëpacaso' sha'huirinso'

(Mateo 27.15-26; Marcos 15.6-15; Juan 18.39–19.16)

¹³ Ina quëran Piratori piyapi'sa' amatërin. Corto hua'ano'sa', cotio hua'ano'sa', inapitanta' ayon-tonahuaton, itërin:

¹⁴ —Canpitaso' na'con Quisoso sha'huirapirama'. “Piyapi'sa' sha'huitarin niahuëcaiso marë',” itopíramacohuë'. Nani hua'qui' nontërahuë, canpitanta' natanama'. Iso quëmapiso' noya. Sha'huirapipiramahuë', co manta' onporinhuë', tënahuë. ¹⁵ Irotisënta' inachachin tënin. Napoaton a'patiantarinco. Co tëpacaso' ya'huërinhuë'. ¹⁶ Topinan ahuihuitahuato ocoi'i, topirahuë', itërin.

[¹⁷ Nani Pascoa tahuëri a'nara' apina'pi tashinan pëi quëran ocoirin pipicaso marë'. Iso pi'ipinta' a'nara' ocoicaso' ya'huërin.]

¹⁸ Piyapi'sariso nipirinhüë' chiníquën nontopi.

—¡Quisososo' tëpaquë'! ¡Parapasë ocoitocoi! itopi.

¹⁹ Parapasëso' co noya quëmapihuë'. Tëpatona'pi inaso'. Ninanoquë piyapi'sa' sha'huitërin niahuëcaiso' ni'ton, tashinan pëiquë nani po'mopi.

²⁰ Pirato co nohuantërinhuë' Quisoso tëpacaso'. Napoaton: “Ocoi'i,” tantarin.

²¹ Naquëranchin chiníquën nontaantapi.

—¡Corosëquë patanantëquë' chimi'in! ¡Inaquë patanantëquë' chimi'in! itaantapi.

²² —¿Ma'marëta' atëpachi? Nani natanpirahuë'. Co manta' onporinhuë'. Co tëpacaso' ya'huërinhuë', tënahuë. Topinan ahuihuitahuato, ocoi'i, tënin. Nani cararo' inachachin itaantarin.

²³ “¡Corosëquë patanantëquë' chimi'in!” itaantapi. Chiníquën nontápi ni'ton, “Inta nipachin,” itërin. ²⁴ Napotahuaton, sontaro'sa' sha'huitërin corosëquë patanantacaiso marë'.

²⁵ Parapasëso' tēpatona'pi nipirinhüè', tashinan pēi quēran ocoirin. Piyapi'sari huayonpi ni'ton, ocoirin. Quisososo nipirinhüè' co ocoirinhüè'. Tēpacaiso marè' sha'huitèrin. Cotioro'sa' nohuantopiso chachin ninin.

Corosëquē patanantopiso'

(Mateo 27.32-44; Marcos 15.21-32; Juan 19.17-27)

²⁶ Ninano quēran quēpasoi', a'na quēmapi Simon itopiso' nacapipi. Imin quēran huēntararin. Inaso' Siriniquē ya'huèrin. Sontaro'sari masahuatona', corosë apitēntopi. Quisoso pinèn quēran quēpatèrin.

²⁷ Na'a quēmapi'sari imasapi. Sanapi'sarinta' imasapi. Quisoso yatēpapiso marè' chiníquèn sētatona', na'nèrapi.

²⁸ Tahuèrètahuaton, Quisosori itapon:

—Ama imoyaro'sa' ca marè' na'nēcosohüè'. A'na tahuèri Quirosarinquē ya'huèramasopita na'con parisitarama'. Hua'huamapitanta' parisitapi. Ina yonquiatoma' tēhuënchinso', sētoco'. ²⁹ Naporo' tahuèri'sa' hua'huahuaninsopita na'con na'con parisitapi. Hua'huinpita yonquiatona', sētapi. Co hua'huanpihuè' naporini, noya noya niitonahuè'. ³⁰ Piyapi'sa' chiníquèn parisitapi ni'ton, “Motopi quēran na'piro'sa' notarintahuatona' imotèrinpoa' naporini, noya niitonhuè',” tosapi. ³¹ Ni'co'. “Nanpimè' co huèyarinhüè', yanimèso nipirinhüè' a'naroáchin huèyarín,” topi. Caso' nanpimè pochin nipirahuè', aparisitarinaco. Canpitaso' yanimè pochin ninama' ni'ton, chini chiníquèn aparisitarinēnquēma' tēnahuè, itèrin Quisosori.

³² Cato' apiro'santa' quëpapi inapitanta' tëpacaiso marë'. ³³ Pa'sahuatona', a'na panëa'huayaquë canconpi, "Nansë Moto'," itopiquë. Inaquë canconahuatona', corosëquë patanantopi. Cato' apiro'santa' nisha patanantopi. A'na ahuënan quëran, a'na inchinan quëran. Quisososo' ahuanacanapipi. [³⁴ Patanantopirinahuë', Yosë nontërin.

—Tëparinacoso marë' Tata, ama ana'intëquësohuë'. Co nohuitatonacohuë', napotarinaco, itërin.]

Ina quëran sontaro'sa capini ninontopi. "Huëco' nicanatëhua' Quisoso a'morinso' maahua'," nita-tona', ya'nipirapi. Naporahuatona', a'naya a'naya mapi. ³⁵ Na'a piyapi'sa' inaquë ni'sapi. Cotio hua'ano'sariso' tëhuapi.

—A'napita nicha'ëponahuë', inaora cha'ëcasoso' co nanitërinhuë'. Inaso' Cristo, Yosëri chachin huayoninso' nipachin, inaora cha'ë'in, nitopi tëhuatona'.

³⁶ Sontaro'sarinta' tëhuapi. Ya'cariconahuatona', huino main nininso' ihuëtopi.

—O'oquë' Maestro. ³⁷ Quëmaso' cotioro'sa' copirnonquën nipatan, corosë quëran nohuararahuatón, cha'ëquë', itoonpi.

³⁸ Onporinso marësona tëparapiso' ninshitopi.
 ISOSO' COTIORO'SA' COPIRNO
 ta'caso ninshitopi. Nani ninshitohuachina, corosëquë chachin motën pëtëcha achinpitopi.

³⁹ Cato' apiro'santa' corosëquë parisitapi. A'nari Quisoso no'huirin.

—Quëmaso' Cristonquën nipatan, corosë quëran nohuararahuaton, cha'ëquë'. Ina quëran quiyanta' nicha'ëcoi, itërin.

⁴⁰ A'nariso nipirinhüë' pënënin:

—Ta'tëquë'. ¿Co pi'pisha tëranta' Yosë të'huatëranhuë' ti? Tëpararinën quëmanta'.

⁴¹ Canposo' co noyahuë' ninë'. Napoaton no'tëquën coisë ana'intarinpo'. Iso quëmapišo nipirinhüë' nóya. Co manta' onporinhüë', itërin.

⁴² Ina quëran Quisoso itapon:

—Hua'anëntacaso' caniaritohuatan, yonquico Sinioro canta', itërin.

⁴³ —Tëhuënchachin iyasha ipora tahuëri chachin carë'quën Yosë'pa' ya'huëcontaran, itërin.

Quisoso chimininsó'

(*Mateo 27.45-56; Marcos 15.33-41; Juan 19.28-30*)

⁴⁴ Camotëchin nisahuaso', ya'ipi parti tashiarin. I'huaraya huarë' yono tashi pochin ninin. ⁴⁵ Co huachi pi'i a'pininhüë'. Naporo' Yosë chinotopiso pëi' tanontën në'mëtëquë patonpiso' inaora noshatërin. ⁴⁶ Napohuachina, Quisoso chiníquën nonin.

—Apira Tata chiminarahuë. Hua'yanëhuë quëpaquë', itahuaton, chiminin. ⁴⁷ Capitanso' ina ni'sahuaton, Yosë chinotërin:

—Tëhuënchachin iso quëmapi co manta' onporinhüë', tënin.

⁴⁸ Na'a piyapi'sa' Quisoso chimininsó' ni'sapi. Nani chiminpachina, pa'yanpi. Chiníquën sëtatona', yanquëëpi. ⁴⁹ Imarinsopitaso' nipirinhüë', aquë quëran notëërapí. Sanapi'santa' Cariria parti quëran imaquitona', inaquë ni'sápi.

*Quisoso pa'pitopiso'**(Mateo 27.57-61; Marcos 15.42-47; Juan 19.38-42)*

⁵⁰⁻⁵¹ A'na cotio hua'an ya'huërin, Arimatiaquë ya'huërinso'. Cösi itopi. Cotio hua'an niponahuë', noya quëmapi. Yosë no'tëquën chinotërin. "A'na tahuëri Yosë acorinso' isoro'paquë hua'anëntapon," ta'ton, Yosë chinotërin. A'napitari Quisoso yatëpahuachinara, "Ama tëpacosohuë'," itopirinhüë', co yanatëpihuë'. ⁵² Quisoso chiminpachina, Piratoquë pa'nin. "Quisoso nonën quëtoco quëpa'i," itohuachina, "Noyahua', quëpaquë'," itërin. ⁵³ Ina natanahuaton, pa'nin. Corosë quëran nonën anohuararahuatona', morinquë so'quëëtopi. So'quëëtahuatona', na'pi naninquë po'mopi. Inaquë co insonta' chimipi po'moyatërarinhüë'. Inaquë nonën po'mopi. ⁵⁴ Ina tashiraya chinoto tahuëri ni'ton, cotioro'sa' tapatapi chinotacaiso marë'. Napoaton pi'i yaya'conahuaso', manorahuatona po'mopi.

⁵⁵ Sanapi'santa' Cariria quëran imaquipiso' pa'sahuatona', na'pi nanin quënanconpi. Po'mopiso' ni'pi. ⁵⁶ Nani ni'pachinara, ya'huëpi'pa' paantapi. Inaquë no'morain pimóton nininso' tapapi. Pimo hua'sainta' tapapi Quisoso nonën pashitacaiso marë'. Chinoto tahuëri nanihuachina, chinotopi. Moisësë sha'huirinso chachin chinotopi.

24*Quisoso nanpiantarinso'**(Mateo 28.1-10; Marcos 16.1-8; Juan 20.1-10)*

1 Tomio tahuëri nanihuachina, tashíramiachin sanapi'sa' pa'pi. Pimo hua'sai', no'morain pimóton nininso' inapita quëpatona', na'pi naninquë pa'pi. 2 Cancompachinara, pancara'pi pa'copitopiso' nani chi'huincapi ni'conpi. 3 Na'pi naninquë ya'conpirinahuë', Siniro Quisoso nonën co quënanpihuë'. 4 “¿Onporincha nicaya?” ta'tona', huaniápirinahuë', a'nanaya catoya'piri ya'notimarin. Piyapi pochin niponahuë', a'mopiso' huënaráchin huënaráchin ya'nopi. 5 Sanapi'sa' pa'yanpi. Të'huatatona', monshoapirinahuë', catoya'piri itapona':

—¿Onpoatomata' chimipi po'mopiquë Quisoso yonirama? Inaso' nanpiárin. 6 Co huachi isëquë ya'huërinhuë'. Nani nanpiantarin. Caririaquë sha'huitërinquëmaso', ¿co yonquiramahuë' ti? 7 “Yosë quëran quëmapico niporahuë', ina nohuanton, oshahuano'sa' masarinaco. Corosëquë patanantarinaco. Tëpapirinacohuë', cara tahuëri quëran nanpiantarahuë'” itërinquëma', itopi.

8 Itohuachina, yonquipi. 9 Na'pi nanin quëran pipirahuatona', shonca a'na ca'tano'sanënpita, a'napita imapisopita, inapita sha'huitonpi. “Quisoso nonën capa. ‘Nanpiantarin,’ itërinacoi,” itoonpi. 10 Maria Mactarina, Coana, Maria, Santiago a'shin nininso', a'napita sanapi'santa' napopi. Quisoso ca'tano'sanënpita sha'huitonpirinahuë', co natëpihuë'. 11 “Inahuara yonquinëna quëran napoapi,” toconpi.

12 Pitroso nipirinhüë', a'naroáchin na'pi nanin'pa' ta'arin. Monshorahuaton, nëhuëconpirinhüë'. Morin so'pinpisoráchin

quënanconin. “Capa mini. ¿Ma'ta' onporinso'?”
ta'ton, ya'huërin'pa' paantarin.

Catoya'pi iratapona pochin quënanpiso'
(Marcos 16.12-13)

¹³ Naporo tahuëri chachin cato' imarinsopita Quirosarin quëran pipirahuatona', ninanonënguë paantapi. Imaosë itopiquë paantapi. Shonca a'na quiromitro pochin aquërinso'. ¹⁴ Papona pochin ninontapi.

“Quisoso tëpapi mini. Na'pi naninquë nani po'mopi. Napoaponahuë': ‘Nani nanpïantarin,’ tënin Maria. ¿Ma'ta' onpocaso'?” nitopi.
¹⁵ Ninontasoï', Quisosori chachin ya'cariquirin. Inapitarë' pa'sapirinhüë', ¹⁶ Yosë nohuanton co nohuitopihüë'.

¹⁷ —¿Ma'ta' papoma pochin ninontëriarama'? Naporahuaton, ¿onpoatonta sëtëramaso pochin ya'norama'? itërin Quisosori.

¹⁸ —Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëpisopita nani nitotopirinhüë', quëmasáchin iso tahuëri'sa' napopiso' ¿co nitotomaranquënhüë' ti? itërin Criopasëri.

¹⁹ —¿Ma'ta' onpopiso'? itaantarin Quisosori.

Napotohuachina:

—Co'ta Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' tëpapi. Nóya quëmapi nipirinhüë', tëpapi. Ma noya Yosë nanamën a'chintërincoi. Cania'piro'sa' nosoroaton, a'naroáchin anoyatërin. Yosëri nóya ni'nin. Piyapi'sarinta' noya ni'pirinhüë'.
²⁰ Corto hua'ano'sa', ansiano'sa', inapitari mapi. Masahuatona', Piratoquë quëpapi tëpacaiso marë'. Sha'huirapihuachinara, corosëquë apatanantërin.

Nani chiminin. ²¹ Ina ta'ma' israiro'sacoi nicha'ësarincoi, topiraihuë'. Nani chiminin. Nani cara tahuëritërin. ²² Napoaponahuë', a'naquën sanapi'sa' quiya pochachin imapiso' nanan sha'huitatonacoi, a'payaninacoi. Tashíramiachin na'pi naninquë po'mopiquë pa'pirinahuë', ²³ co nonën quënanpihuë'. Huëantarahuatona', sha'huitiirinacoi. “Anquëniro'sa' quënanai. ‘Quisoso nani nanpiantarin,’ itërinacoi,” topi. ²⁴ A'napitanta' natantahuatona', na'pi naninquë pa'pi. Sanapi'sa' sha'huitërinacoiso chachin quënanconpirinahuë', co Quisoso quënanpihuë', itopi.

²⁵ —Canpitaso' co yonquiramahuë'. Iráca quëran huarë' pënëntona'piro'sa' ninopirinahuë', co yanatëramahuë'. ²⁶ Cristo parisitacaso' ya'huërin. Nani parisitohuachina, naporo huarë' Yosë'pa' noya noya acoarin huachi, itërin Quisosori.

²⁷ Ina quëran Yosë quiricanënguë ninotona ninshitopiso', a'chintarin. Moisësë'ton ninoton, Yosë quiricanënguë ninshitërin. Ina piquëran na'a pënëntona'piro'sa' ninoantapi. Ya'ipi Cristo ninopiso' no'tëquën a'chintarin.

²⁸ Ninanonënaquë canconpachinara, Quisoso yana'huëpirinhuë':

²⁹ —Nani i'huarin. Huëquë' iyasha quiyataquë huë'ëquiquë', itopi. “Noyahua',” toshuatón, ya'conconin. ³⁰ Yacoshatohuachina', Quisosori pan manin. “Yosparinquën,” Yosë itahuaton, së'panin. Së'panahuaton, quëtërin. ³¹ Pan së'panaso chachin Yosë nohuanton, Quisoso nohuitopi

huachi. Ni'sapirinahuë', ina quëran chachin ayarin. ³² Napohuachina, ninontopi.

—Huëcapon pochin Quisoso chachin nontërinpo'. Ma noya Yosë quiricanën a'chintërinpo'. ¡Ma noyásha natanë paya! nitopi.

³³ A'naroáchin Quirosarinquë paantapi. Ca'tano'sanënpita ya'huërinquë pa'pi. Inaquë a'napita imarinsopitanta' nani huë'pi anta'. Inapitari itapona':

³⁴ —Tëhuëenchachin Siniro nanpiantarin. Iya Simon nani ya'notërin, itopi.

³⁵ Ina quëran catoya'pi canquipisopitarinta' itapona': “Quiyanta' ni'nai. Paasocoi, ya'notërincoi. Hua'qui' a'chintopirincoihuë', co nohuitëraihuë'. Ina quëran yacoshatohuatoira, pan së'panin. Së'panpachina, a'naroáchin nohuitërai,” itopi.

Ca'tano'sanënpita ya'notërinso'

(Mateo 28.16-20; Marcos 16.14-18; Juan 20.19-23)

³⁶ Ninontasoi', a'nanaya Quisosori ya'notërin. Huancanachin huanirahuaton:

—Tashita iyaro'sa'. Sano cancantoco', itërin.

³⁷ Ina quënanahuatona', pa'yanpi. “Hua'yan,” ta'tona', pa'pi të'huatopi.

³⁸ —¿Ma'marëta' pa'yanama'? ¿Onpoatomata' nisha nisha yonquirama'? ³⁹ Ca mini. Imirahuë ni'co'. Nantëhuënta' ni'co'. Ohuaninacoso' nicatoma', nohuitoco huachi. Co hua'yancohuë'. Së'huaco. Hua'yanso' co nonën ya'huëtërinhuë'. Caso' ya'huëtërinco, itërin.

40 Ina toshuaton, imirin, nantën, inapita a'notërin. 41 Ina ni'sahuatona' pa'pi pa'yataponaraihuë', co ya'ipi cancanëna quëran natëyátërapihuë'. “¿Tëhuënychachin nantiantarin ti?” topi yonquiatona'.

—¿Ya'huarin capacaso'? itërin Quisosori.

42 “Ya'huarin,” toshuatona', sami chinpi së'panpiso' quëtopi. 43 Masahuaton, inapitari nicasoi', ca'nin.

44 —Nani i'hua chachin iyaro'sa' sha'huitëranquëma'. Yosë quiricanënuë na'con ninorinaco. Moisësë, pënëntona'piro'sa', inapita ninorinaco. Sarmoquënta' ninshitopi. Ya'ipi iráca ninorinacosopita nanicaso' ya'huërin ni'ton, iso tahuëri'sa' ina pochin ninahuë, itërin.

45 Yosë quiricaquë naporinsopita a'chintaantarín. A'chintaton, catahuarin no'tëquën yonquicaiso marë'.

46 —Íráca ya'ipi ninotonaco, ninshitopi: “Cristo parisitaton, chiminapon. Chiminaponahuë', cara tahuëri quëran nantiantarin,” ténin. 47 Ina nanan chachin sha'huicaso' ya'huërin. “Co noyahuë' yonquiramasopita naniantohuatama', oshanëma' inquitaringuëma',” itoco'. Quirosaringuë'ton sha'huicaso' ya'huërin. Ina quëran nisha nisha nananquë nonpisopita sha'huitacaso' ya'huërin. 48 Canpitaso' ni'namaco. Natanamaco. Ya'ipiya sha'huitonco'. 49 Ispirito Santo a'patimaranquëma' ya'coancantiinquëmaso marë'. Quiricanën quëran tatahuë sha'huitëringuëmaso chachin a'patimaranquëma'. Napoaton isëquë ninaco'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinguëma', naporo huarë'

nanitaparama' noya noya nicacamaso'. Nani ya'coancantohuachinquëma', noya nanan sha'huitonco huachi, itërin Quisosori.

Inápaquë panantarinsó'

(Marcos 16.19-20)

⁵⁰ Ina quëran a'na tahuëri ninano quëran quëparin. Pitaniaquë huarë' canconpachinara, anquirahuaton, Yosë nontërin. “Isopita Tata noya a'paiton, catahuaquë',” itërin. ⁵¹ Nonin quëran chachin inápaquë panantarin. ⁵² Ina ni'sahuatona', Quisoso chinotopi. Noya cancantatona', Quirosarinquë ayamantapi. ⁵³ Nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë pa'pi. “Ma noyacha Yosëso paya,” tosápi. Nani huachi.

cli

Yosë nanamën
New Testament in Chayahuita (PE:cbt:Chayahuita)
copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chayahuita

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chayahuita

cbt

Peru

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chayahuita

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

2b907844-bec1-5cc7-a0e4-401d867c40e7